ప్రశ్న ప్రకరణము

1. ప్రశ్నా విషయము :– ప్రశ్నించిన వేళకు లగ్నము మేషమైనచో మానవవిషయము, వృషభమైన పశువిషయము, మిథునమైన ధన పరము, కటకమైన వ్యవహారము, సింహమైన రాజకీయము, కన్యయైన వధూ ప్రసక్తి, తుల యందు లోహ విషయం, మీనమైన ప్రయాణ విషయము, వృశ్చికమైన వ్యాధి, ధనుస్సయిన ధనపరము, మకరము మనోచింత, కుంభం గృహ విషయమని తెలుప వలెను.

2. పనియగునా? కాదా? :– ప్రశ్నించినవేళకు లగ్నము మీన మిథున కన్యలైన శీఘ్రముగా పని యగును. తులా, కుంభ, వృషభములైన కార్యసాఫల్యము. మేష ధనుస్సింహము లందు కార్యాలస్యము, మకర వృశ్చిక కటకము లందు కార్య నాశనమని ఎరుగ వలెను.

3. పుట్టబోవునది స్త్రీ శిశువా? పురుష శిశువా? :– ప్రశ్న లగ్నం నుండి 9–5–1–3 స్థానములందు రవి కుజ గురులున్నచో పుత్రుడని, 2–4–6 స్థానములలో చంద్ర శుక్రులున్నచో పుత్రికయని, 2–4–6–8 స్థానములలో శని బుధు లున్నచో నపుంసకులని చెప్పవలెను. లగ్నాత్తు చతుర్థమున ఎన్ని గ్రహము లుండిన అందరు సంతానమని అనగా 2 వున్న కవలలని, 3 వున్న ముగ్గురని చెప్పుటకూడా కలదు.

4. మరియొక పద్ధతి :– గర్భిణీ స్త్రీ యొక్క నామాక్షరముల సంఖ్యను 7చే గుణించి దానికి ఆనాటి తిథి సంఖ్యను కలిపి, 9 చే భాగించవలెను. వచ్చిన శేషము సరి సంఖ్యయైన స్త్రీ శిశువని, బేసియైన పురుష శిశువని తెలియ వలెను.

5. ప్రయాణ లాభాలాభములు :– తన నీడ వల్ల కలిగిన పాదచ్ఛాయల సంఖ్యను 3చే గుణించి 13 కలిపి 8చే భాగించగా శేషం 1 అయిన ధనలాభం, 2 ధన నాశనం, 3–4–7 లయిన ప్రమాదం, 5–6 లయిన శుభం, 0–అయిన ప్రాణాపాయ మని చెప్పవలెను.

6. దేశాంతర మేగిన వారు ఎప్పుడు వత్తురు? :– ప్రశ్న లగ్నమున బుధ చంద్ర కేతువు లున్నచో తిరుగు మార్గ మందున్నాడని, గురు శుక్రులున్న చేరువకు చేరినాడు. ఒకటి రెండు నాళ్ళలో రాగలడని–కుజ రవులున్నచో ఇంకా అక్కడనే ఉన్నాడని, శని రాహువులున్నచో అనారోగ్యము వలన రాలేకపోయినాడని తెలియువలెను.

7. మరి యొక్క పద్ధతి :– ప్రశ్నించిన వానిని 27 అంకె లోపల ఒక అంకె చెప్పుమని అది అశ్విన్యాది నక్షత్రములలో ఏ నక్షత్రమగునో చూచి–ఆరుద్ర మొదలు ఆ నక్షత్రమువరకు లెక్కించి దానిని 7చే భాగించగా శేషం 1 అయిన శీఘ్రముగా వచ్చునని, 2 అయిన అక్కడనే వున్నాడని, 3 అయిన యింటికి వచ్చుచున్నాడని, 4 సమీపమునకు చేరుకున్నాడని, 5 మార్గ మధ్య మందున్నాడని, 6 జబ్బుపడి యున్నాడని, 0 మృత్యు గతమని తెలియ వలెను.

8. నష్టద్రవ్య ప్రశ్న :– కేంద్ర, త్రికోణ, అష్టమ, ధన (4,7,10,11,9,8,2) స్థానములందు శుభ గ్రహ సంబంధము లేనివీ, పాప గ్రహ సంబంధముతోయున్న పాపు లున్న యెడల పోయిన సొమ్ము దొరకదనియు, ఆ ప్రయత్నమందు మరికొంత ద్రవ్యము

ఖర్చు అగునేగాని ప్రయోజన ముండదని తెలుపవలెను. మరియు 1,5,9,2,3,10,11 స్థానములలో శుభ గ్రహములు బలవంతులై యుండగా 1,5,9,4,7,10,8,11 స్థానము లలో పాప గ్రహములు లేని యెడల-పోయిన సొమ్ము తిరిగి దొరుకునని చెప్ప వలెను.

9. నక్షత్రమును బట్టి చోర ప్రశ్న :- 1. రోహిణి, పుష్యమి, ఉత్తర, విశాఖ, పూర్వా షాఢ, ధనిష్ఠ, రేవతి-అను యీ 7ను అంధక నక్షత్రము లనబడును. ఈ తారల యందు దొంగిలింప బడిన వస్తువులు తిరిగి లంభించునని చెప్పబడినది. 2. మృగశిర, ఆశ్లేష, హస్త, అనూరాధ, ఉత్తరాషాఢ, శతభిషం, అశ్విని-ఇవి 7ను మందాక్షము లన బడును. ఈ తారలలో పోయిన సొమ్ము కొంచెము ప్రయత్నముపై లభించును. 3. ఆర్ద్ర, మఖ, చిత్త, జ్యేష్ఠ, అభిజిత్, పూర్వాషాఢ, భరణి-ఈ 7ను మధ్యమములు. ఈ తారలందు పోయినవి తిరిగి లభించుట కష్టం. మిక్కిలి ప్రయాసముపై లభించిన లభించ వచ్చును. 4. పున, పుబ్బ, స్వాతి, మూల, శ్రవణం, ఉత్తరాభాద్ర, కృత్తిక ఈ 7ను సులోచనము లనబడును. ఈ తారలలో పోయినవస్తువులు తిరిగి దొరుకుట అరుదు అని-రత్నమాలావచనము.

10. ఉద్యోగ ప్రశ్న :- ప్రశ్న లగ్నమునకు 7, 10 స్థానములలో శుభ గ్రహములున్నను-లేదా-శుభగ్రహ వీక్షణ మున్నను త్వరలో ఉద్యోగము లభించునని చెప్పవలెను.

వివాహ ప్రకరణము

1. వివాహమునకు తగినవయస్సు :- పురుషునకు 21వ సం॥ నుండి తదుపరి బేసి సంవత్సర ములు, కన్యకు 18వ సం॥రం నుండి సరిసంవత్సరములందునా వివాహమునకు యుక్త వయస్సుగా చెప్పబడినది.

2. వధూవరులకు చూడవలసిన నాడీకూటమి:- అశ్విని మొదలు మూడువ్రేళ్ళయందు మూడేసి చొప్పున లెక్కించగా వధూవరులకు నక్షత్రములు ఒకే వ్రేలిపై కిరారాదు. వచ్చినచో అశుభ మందురు.

3. రాశికూటము:- వధువు జన్మరాశి మొదలు-వరుని జన్మరాశి వరకు గణించగా-వరుని రాశి 7వ దైన శుభము, వధూవరుల రాశులు రెండూ ఒకటే అయిన శుభము. వధువురాశికి వరునిరాశి 3,4,5,10,11 యగుట-వరునిరాశికి వధువురాశి 3,4,9,10,11 యగుట శుభము.

4. గ్రహమైత్రి :- వధూవరుల జన్మరాశ్యాధిపతులు ఒకరే అయినను, మిత్ర అధిమిత్రసములై నను శుభము. శత్రువులైన అశుభము.

5. స్త్రీ దీర్ఘ కూటము :- వధువు నక్షత్రము నుండి 27 నక్షత్రములను 3 నవకముల క్రింద తొమ్మిదేసి చొప్పున వేసుకొనవలెను. అందు వరుని నక్షత్రము మొదటి నవకములో

---

11. పెండ్లి ఎప్పుడు జరుగును :- ప్రశ్న లగ్నము మేషము లగాయితు సమరాశు లందుండి, శుక్రుడు సమ రాశులలో యున్నచో త్వరలోనే పెండ్లి జరుగునని చెప్ప వలెను.

పడినచో కలహము. రెండవ నవకమందైన సామాన్యము. 3వ నవకమైన శుభము. వధువు యొక్క నక్షత్రమునకు 13 నక్షత్రములపైన పురుష నక్షత్రమున్నచో శుభమేనని కొందరు చెప్పియున్నారు.

6. గణకూటము :- అశ్విని, మృగశిర, పునర్వసు, పుష్యమి, హస్త, స్వాతి, అనురాధ, శ్రవణం, రేవతి. ఇవి దేవ గణములు. భరణి, రోహిణి, ఆరుద్ర, పుబ్బ, ఉత్తర పూర్వాషాఢ, ఉత్తరాషాఢ పూర్వాభాద్ర, ఉత్తరాభాద్ర-ఇవి మనుష్యగణములు. కృత్తిక, ఆశ్రేష, మఖ, చిత్త, విశాఖ, జ్యేష్ఠ, మూల, ధనిష్ఠ, శతభిషం-ఇవి రాక్షస గణములు. వధూవరుల నక్షత్రములు ఒకే గణమందుండినచో మంచిది. వరుని నక్షత్రము దేవగణము, వధువుతార మానవ గణమైనను మంచిదే. వధువు తార రాక్షస గణమై వరుని తార ఇతర గణములందున్నచో ఆ సంసారము కష్టతరము.

* ఈ పొంతనములు మేనరికము విషయములో చూడనక్కరలేదు.

7. త్రిజ్యేష్ఠ:- వివాహమున వధూ వరులకు త్రిజ్యేష్ఠ శబ్దము రాకూడదు. అనగా వధూ వరు లిరువురను జ్యేష్ఠ సంతానములై జ్యేష్ఠ మాసముగాని, జ్యేష్ఠా నక్షత్రముగాని కారాదు. అట్లే ఇరువురకు జ్యేష్ఠ జన్మనక్షత్రమై ఒకరు జ్యేష్ఠులైనచో త్రిజ్యేష్ఠ యగును. ఒకరి జన్మతార జ్యేష్ఠయై, ఇరువురును జ్యేష్ఠ జన్ములైన అదియు త్రిజ్యేష్ఠయే. అట్లే ఒక జన్మతార జ్యేష్ఠయై, మరొకరు జ్యేష్ఠులై, జ్యేష్ఠమాసమైననూ త్రిజ్యేష్ఠయే, ఈ విధముగా చూచుకొని-త్రిజ్యేష్ఠను తప్పనిసరిగా వదలివేయవలెను. జ్యేష్ఠులనగా స్త్రీ పురుష సంతానములలో తొలివారిగా లెక్కించవలెను. వీరికన్న ముందరివారు యెవరైనను మృతులైనచో-బ్రతికినవారిలో జ్యేష్ఠులుగా లెక్కించరాదు.

8. వధూవరులకు కుజదోషము :- వధూవరులు ఇద్దరి జాతక మందును లగ్నమునుండియు, చంద్రుని నుండియు, శుక్రుని నుండియు 1-2-4-7-8-12 స్థానములలో అంగారకుడు వున్నచో ఆ దంపతులు దీర్ఘ కాలము సుఖించెదరు. సత్సంతానములు కల్గియుందురు. కావున-కుజదోషముగల వరునకు కుజదోషముగల కన్యనిచ్చి పెండ్లి చేసినచో శుభమగును. అట్లుగాక, ఒక జాతకమున కుజదోషముండి, మరియొకరి జాతకము కుజదోషము లేనిదైనచో ఆ దాంపత్యము వర్ధిల్లదు. పుత్రనాశనము, మరణభయము కల్గును.

9. పెండ్లిముహూర్తముకు కుజాష్టమ దోషం :- వధూవరు లిరువురకు కుజదోషమున్న శుభమే గాని- వివాహ ముహూర్తమునకు మాత్రము కుజుడు అష్టమ మందుండరాదు. ఆ ముహూర్తము నిషిద్ధం.

10. భృగుషట్క దోషం :- ముహూర్తమునకు 6వ యింట శుక్రుడుండరాదు. అది దాంపత్య భంగకరమని తెలియవలెను.

11. సగ్రహ చంద్రదోషం :- చంద్రు డితర గ్రహములు వేనితోనూ కల్పియుండరాదు. ఏలననగా-ముహూర్త సమయమునకు చంద్రుడు రవితో కలిసినచో దరిద్రము, కుజుగ కూడిన మృత్యుభీతి, బుధసంబంధీకుడైన సంతానహీనతా, కష్టములు, గురుసంయోగమున ధననష్టాదులు, శుక్ర సంపర్కంవల్ల భార్యా విరోధము, ఎడబాటు, శనితో

కలయిక వలన దరిద్రము కలుగును. అందుచే చంద్రుడు ఏ గ్రహముతోటి కలవకుండునట్లు చూడవలెను.

12. జామిత్రస్థానం :- ముహూర్త లగ్నమునకు సప్తమస్థానము శుద్ధిగాయుండవలెను. వివాహముహూర్తమునకిది అత్యంత ప్రధానం.

13. పాప షడ్వర్గు :- లగ్న, హోర, ద్రేక్కాణ, నవాంశ, ద్వాదశాంశ, త్రింశాంశాధిపతులు-శుభ గ్రహయుతులైగాని, శుభస్థానములందుగాని యుండవలెను. పాపస్పర్శ మహా దోషము.

14. రిప్ఫచంద్ర దోషం :- వివాహ ముహూర్త లగ్నమునకు 1-6-8-12 స్థానములలో చంద్రుడున్నచో అది చెరుపు చేయును.

15. శుభతిథులు :- ఉభయపక్షము లందలి 2,3,7,10 తిధులును. శుక్ల 11,12,13,15 బ. పాడ్యమి తిధులును శ్రేష్ఠములు. ఉభయపక్షములలోని 4,6 తిధులు-శుక్ల 8-9 తిధులు రెండవ మతము.

16. శుభవారములు :- బుధ గురుశుక్రవారములు శ్రేష్ఠము. తప్పని సరియైనప్పుడు శని, ఆదివారములు కూడా అంగీకరింపబడుచున్నవి. మంగళవారము నిషిద్ధము దూష్యము. సోమవారము పునర్వివాహము ప్రదము. కావున సోమ, మంగళ వారములలో పెండ్లి తలపెట్టరాదు.

17. శుభతారలు : రోహిణి, మృగ, మఖ, ఉత్తర, హస్త, స్వాతి, అనూరాధ, మూల, ఉత్తరాషాఢ ఉత్తరాభాద్ర, రేవతి-ఈ పదకొండు తారలూ శ్రేష్ఠమైనవి. వీటికి పాపగ్రహ సంబంధము లేకుండా చూసుకొని ముహూర్తము నిర్ణయించుకొనవలెను. జన్మ తారకు పదియవతార కర్మతార అనబడును. ఆ తారలో పెండ్లి జరపరాదు. పై నక్షత్రములలో, ఏవైనా వధూవరులకు కర్మతారలైనచో ఆ నక్షత్రములు ఎంత గొప్పవైనను పనికి రానివని తెలియ వలెను.

18. నిషిద్ధములు :- పుట్టినతిధికి 30వతిథి నాడును, జన్మమాసమునకు ఎనిమిదవ మాసమందును, జన్మరాశికి 8వ రాశియందును, జననలగ్నరాశికి 8వ రాశియందును వివాహము చేయరాదు. సూర్యుడు మీన మందున్న చైత్ర మాసములోను, మిధున మందున్న ఆషాఢములోను, కన్యయందున్న భాద్రపదములోను, ధనుస్సు నందున్న పుష్య మాస మందును పెండ్లి చేయరాదు.

గృహవాస్తు సంప్రదాయములు

వాస్తు పురుష స్థితి

వాస్తుపురుషుడు-భాద్రపద, ఆశ్వియుజ, కార్తికమాసములలో తూర్పు శిరస్సుగను, మార్గశిర, పుష్య, మాఘములలో దక్షిమున శిరస్సుపెట్టి కాళ్లు ఉత్తరమున బెట్టియు, ఫాల్గుణ, చైత్ర, వైశాఖములలో పడమర శిరస్సును, తూర్పున కాళ్లనుబెట్టియు, జ్యేష్ఠ, ఆషాఢ, శ్రావణ

ములలో ఉత్తరమున శిరస్సు బెట్టియు-ప్రక్కకు ఒదిగి తల క్రిందచేయిబెట్టి పరుండును. కాన, ఆ మాసములలో వాస్తుపురుషుని దృష్టికి ఎదురుగను పాదములున్న దిక్కులందును గృహం నిర్మించరాదు.

గృహ నిర్మాణమునకు మాసములు

చైత్రమున శుభము, వైశాఖము సంపద, జ్యేష్ఠముమృత్యు ప్రదము, ఆషాఢమున సిరిసంపదలు నశించును, శ్రావణమున శుభము, భాద్రపదమున రోగభయము, ఆశ్వయుజమున కలహములు, కార్తీకమున ధనయోగము, మార్గశిరమున ధాన్యము, పుష్యము చోర, అగ్ని ప్రమాదముల భయం, మాఘం వంశాభివృద్ధి, ఫాల్గుణం ధనలాభం.

శంఖు స్థాపన

కుటుంబములో వివాహము జరిగిన సంవత్సరములోపలను, భార్య గర్భవతిగ యున్నప్పుడు ఆరు మాసముల లోపల గృహ నిర్మాణము చేయరాదు. దేవుని పూజా మందిరము ఈశాన్యములో తూర్పు గోడకుచేర్చి యుంచవలయును. అనగా పూజ చేయుటకు కూర్చుండు వారి ముఖము తూర్పుదిక్కుగ ఉండవలయును. వంట ఆగ్నేయములో తూర్పు గోడకు చేర్చి వంట చేయువారి ముఖము తూర్పును చూచునట్లుండవలయును. మరుగుదొడ్లు ఆగ్నేయ, నైరుతి వాయవ్యములలో వీలునుబట్టి యేర్పరచుకొనవలెను.

ధాన్యపుగాదులు ఉత్తరదిక్కున ఉండవలయును. వాటిప్రవేశ ద్వారములు దక్షిణమును చూచునట్లుండవలయును. ఈశాన్యములో మరుగుదొడ్లు పెట్టరాదు. ఏ స్థలమునకైనను ఉత్తర, ఈశాన్య, తూర్పుల నుండి నీరు బయటకుపోవునట్లు తూములు పెట్టుకొనుట మంచిది. ఆ విధముగ వీలు లేనప్పుడు అగ్నేయ, వాయవ్యమూలల నుండి నీరు బయటకు పోవునట్లు పెట్టుకొనుట మంచిది.

గృహము నిర్మించు స్థలము చతురస్రముగ గాని, దీర్ఘచతురస్రముగ గాని యుండవలయును. చతురస్రములో నాలుగు దిక్కుల కొలతలు సమానముగా యుండును. దీర్ఘ చతురస్రములో ఎదుటి భుజములు మాత్రమే సమానమైన కొలతలు కలిగియుండును.

నైరుతిమూలనుండి నీరు బయటికుపోవునట్లు తూములు పెట్టరాదు. నీటివాటములు స్థలములకు మాత్రమే చెప్పబడినవి. ఇండ్లలో యీ విధులు పాటించనవసరము లేదు. యింటిలో యుండు గదులను బట్టి నీటివాటములు యేర్పరచుకొనవచ్చును.

సింహద్వారమునకు రెండువైపుల కిటికీలు ఉండవలయును. ఇంటిద్వారములు మూయునప్పుడు తెరచునప్పుడు ధ్వనికలుగరాదు. ఎత్తు తక్కువయిల్లు కుబ్జ గృహమనబడును. అందు నివసించరాదు.

గృహమును కట్టదలచిన స్థలము తూర్పు, ఉత్తరములలో ఎత్తుగయుండి పశ్చిమ, దక్షిణములు పల్లముగ యున్నచో "ఉచ్చవేధ" వచ్చును. ఇది శుభప్రదముకాదు. దక్షిణ, పశ్చిమములు ఎత్తుగాయుండుట మంచిది.

కిటికీలులేని గృహము "అంధకవేధ" కలదియగును, కొబ్బరి, అరటి, దానిమ్మచెట్లు ఉన్న గృహము సర్వదావృద్ధి పొందుచుండును.

పశ్చిమ, ఉత్తరదిక్కులకు శిరస్సు పెట్టి నిద్రించరాదు. దిగంబరుడుగ శయనించరాదు. దిగంబరుడుగా స్త్రీ సంభోగము చేయరాదు. తడికాళ్ళతో శయనించరాదు.

అన్నదమ్ములు ఒక గృహమును పంచుకొని, అందు నివసించునప్పుడు పెద్దవారు దక్షిణ, పశ్చిమ దిశలలోను, చిన్నవారు తూర్పు, ఉత్తర భాగములలోను యుండుట శుభము.

భోజనము - తూర్పు లేక ఉత్తరదిశలను చూచుచు కూర్చుండి భోజనము చేయుట శుభప్రదము.

వసారాలు-వసారాలు కట్టదలచినచో దక్షిణపుగోడమీద ఎత్తు ఉంచి చూరు ఉత్తరదిశకు దిగునట్లు కట్టవలయును. పడమరదిశలో వసారా వేయునప్పుడు, తూర్పునకు వాలుపెట్టి కట్టవలయును.

తన గృహమునకుచేర్చి తూర్పు, ఉత్తర, ఈశాన్యములలోయున్న స్థలములను కలుపుకొనవచ్చును. దక్షిణదిశయందుండు స్థలములనుకొని, తన స్థలమునకు కలుపుకొనరాదు. తనగృహమునకు ఈశాన్యములో మట్టిదిబ్బలు, గుట్టలు, పేడకుప్పలు, మరుగుదొడ్లు ఉండరాదు. అట్లున్నచో కష్టనష్టములు కలుగుచుండును.

వాస్తుపురుషునకు సింహద్వారము ముఖము అగును. సింహద్వారమునుబట్టి, ఆ యిల్లు తూర్పు యిల్లు, దక్షిణపు యిల్లు, పడమర యిల్లు, ఉత్తరము యిల్లు అని చెప్పబడును.

1. తూర్పు యిల్లు – పడమరద్వారముపెట్టి, ముఖము తూర్పుగపెట్టి లోనికి ప్రవేశించునది ఇది తూర్పుయిల్లు అగును. కార్తీక, మాఘమాసములలో కట్టుకొనవలయును. అ-క-చ వర్గుల వారికి అర్వణము.

2. దక్షిణపు యిల్లు-ఉత్తరమున సింహద్వారము పెట్టి, దక్షిణముగ ముఖము పెట్టి లోనికి ప్రవేశించుచున్నచో, అది దక్షిణపుయిల్లు అనబడును. చ-ట-త-ప వర్గులవారికి అర్వణము. మాఘ, ఫాల్గుణ, వైశాఖములలో కట్టవలయును.

3. పడమర యిల్లు :- తూర్పున సింహద్వారముపెట్టి, పడమర దిశగ ముఖముపెట్టి లోనికి ప్రవేశించునది పడమరయిల్లు. ఫాల్గుణ, వైశాఖ, శ్రావణమాసములలో నిర్మించుట శుభప్రదము.

4. ఉత్తరపు యిల్లు :- దక్షిణమున సింహద్వారముపెట్టి, ఉత్తరముఖము లోనికి ప్రవేశించునది ఉత్తరపు యిల్లు. శ్రావణ, కార్తీక మాసములలో కట్టవలయును. ట-త-ప వర్గులవారికి అర్వణము.

గృహముకట్టువారి పేరులో మొదటి అక్షరము అ, క, చ, ట, త, ప, య, శ అను ఎనిమిది వర్గులలో ఏ వర్గునకు చెందినదో ఆ వర్గు స్వస్థానమగును. దానికి 5వ, వర్గు శత్రుస్థానమగును. ఆశత్రుస్థానములో గృహనిర్మాణము చేయరాదు. అర్వణము కాని వర్గులకు సంబంధించిన స్థలములలో గృహనిర్మాణము చేసి, అందు నివసించినచో, సదా కష్టనష్టములు కలుగుచుండును.

తూర్పుయిల్లునకు, ఆగ్నేయములో వంటగది పెట్టుట మంచిది. దక్షిణము యిల్లునకు ఆగ్నేయములోగాని, నైరుతిలోగాని వంటగది పెట్టుట మంచిది. పడమర యిల్లునకు నైరుతిలో వంటగది మంచిది. ఉత్తర గృహములకు నైరుతిలో వంటచేసుకొనుట మంచిది.

శ్రీ ప్రమోదనామ సంవత్సర ప్రతదినపట్టిక

1990–91	శుక్లపక్షము				కృష్ణపక్షము				నక్షత్రములు				
మాసములు	ప్రతిపత్	షష్ఠి	ఏకాదశి	పూర్ణిమ ○	ప్రతిపత్	ఏకాదశి	మాసశివరాత్రి	అమావాస్య ●	కృత్తిక	రోహిణి	ఆర్ద్ర	పునర్వసు	శ్రవణం
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
మార్చి	27	—	—	—	—	—	—	—	30	31	—	—	—
ఏప్రిల్	26	1, 30	*6	10	11	21	23	25	27	28	2, 30	3	19
మే	25	30	5	9	10	20	23	24	24	25	27	1, 28	16
జూన్	23	28	4, 3	8	9	19	21	22	20	21	23	24	13
జూలై	23	27	3	7	9	18	20	22	18	19	21	22	10
ఆగష్టు	21	26	2, 31	○6	7	16	19	20	14	15	17	18	6
సెప్టెంబరు	19	25	30	5	6	15	17	18	10	11	13	14	3, 30
అక్టోబరు	19	24	30	4	5	14	17	18	8	9	11	12	27
నవంబరు	18	23	28	2	3	13	15	17	4	5	7	8	24
డిశంబరు	18	23	28	2, 31	3	12	15	17	1, 29	2, 30	4	5	21
జనవరి 91	16	22	26	30	1, 31	11	14	15	25	26	1, 28	1, 29	17
ఫిబ్రవరి	15	20	25	28	—	10	13	14	21	22	24	25	13
మార్చి	17	—	—	—	1	12	14	16	—	—	—	—	—

ఇందు * గుర్తుగల తేదీకి పూర్వదినమున స్మార్తైకాదశి యగును.

వారశూలలు

తూర్పునకు: మంగళవారము శుభము. శని, సోమవారములు పనికిరాదు. 8 ఘడియలకు పైన శూల దోషము లేదు.

పశ్చిమము: బుధ, గురువారములు శుభము. ఆదిత్య, శుక్రవారములు దోషములు. ఈ శూలదోషము 22 ఘడియల తరువాత లేదు.

ఉత్తరము: ఆదిత్య శుక్రవారములు శుభము. మంగళ, బుధవారములు దోషము. ఈ దోషము 25 ఘడియలు తరువాత లేదు.

దక్షిణమునకు: శని, సోమవారములు శుభము. గురువారము దోషము. ఈ శూలదోషము 22 ఘడియల తరువాత లేదు.

స్థలములు పెరిగిన దిశల ఫలములు

దిశ	పెరిగినచో ఫలము	తరిగినచో ఫలము
ఈశాన్యం	ఉత్తరదిశకు పెరిగిన ధనవృద్ధి, తూర్పుకు పెరిగిన ధనంతో బాటుధర్మబుద్ధి ప్రతిష్ఠ. ఎటు పెరిగినా సిరిసంపద.	పురుష సంతానం లేకుండుట, ఆయుశ్శంక, సంపాదనకు మించిన ఖర్చులు, చిక్కులు,చికాకులు
తూర్పు	ధనవృద్ధి,ఆయుర్వృద్ధి ప్రయోజకులైన పురుషసంతతి.	పురుష సంతతిలోపం, వేధ, అంగవైకల్యం
ఆగ్నేయం	తూర్పుకునిర్వంశత, ఆగ్నేయం కలహాలు. దక్షిణంకీడు.	శుభం, ఒక పరిమితిలో సన్మానం,స్నేహం, ధైర్యం
దక్షిణం	ఆర్థికనష్టం, స్త్రీ హాని, తగవులు.	స్త్రీలకు శుభం. ఈ దిశ ప్రభావం స్త్రీలపై ఎక్కువ.
నైఋతి	శత్రు,రోగ,ఋణబాధలు, దక్షిణపు వైపుపెరిగితే స్త్రీలకు పశ్చిమంలోనైతే పురుషులకు అకాలమరణ ప్రమాదం.	సంతాన వృద్ధి, సుఖశాంతులు.
పశ్చిమము	పెరగకపోవడమే శ్రేయం. పెరిగితే చెట్లు పెంచడం మంచిది. ఈదిక్కు ప్రభావము మగసంతతిపై ఎక్కువ.	ఈదిశ సమానంగా వుండాలి అది గృహ స్థలాన్ని బట్టి జాగ్రత్తగాచూచు కోవాలి.
వాయవ్యం	అశాంతి.ఋణబాధలు, అధిక ఖర్చులు, సంతాన నష్టం.	ధన గౌరవములు, మనశ్శాంతి సుఖ సంతోషములు.
ఉత్తరం	అష్టయిశ్వర్యములు, సర్వశుభములు. ఉత్తరం తూర్పు ఖాళీస్థలం ఎక్కువ కలిగి వీటిపై ప్రహారిగోడ అలాగే పశ్చిమ సింహద్వారం ఉంచి, ఆగ్నేయం వంటగది ఏర్పర్చిన (దక్షిణం ఎక్కువైతే మంచిది) న్యాయశీలురు, భాగ్యవంతులు, మేధావంతులు అవుతారు.	గృహం పరులపాలవును, కీడు, చిక్కులు, కలహాలు, ఉత్తర ముఖద్వారం గల ఇంట తూర్పున కాళీ స్థలం తక్కువై అలాగే దక్షిణదిశ కాళీస్థలం ఈరెంటికన్న ఎక్కువై వున్నచో ఆఇల్లు వేలం లేక బాకీలరూపంలో శీఘ్రమే పరాధీనమగును, యజమానులు కూడా మారుతుంటారు.

ఎనిమిది దిక్కులా ఎత్తు పల్లముల వలన ఫలములు

దిశ	ఎత్తుగా వున్న ఫలములు	పల్లముగానున్న ఫలములు
తూర్పు	సంతానమునకు తీవ్రహాని	ఆయుర్వృద్ధి, సిరిసంపదలు మంచికీర్తి
ఆగ్నేయము	వాయవ్య ఈశాన్యముల కంటే ఎత్తుగా నున్నచో ధన లాభము,నైఋతికన్న ఎత్తయినచో అశుభము	వాయవ్య ఈశాన్యముల కన్న పల్లమైనచో దుష్ట ప్రవృత్తి, అగ్నిశత్రు భయము, పుత్ర సంతానారిష్టము.
దక్షిణము	పుష్టితుష్టి ఆరోగ్యం, ఆర్థికంగా ఆధిక్యత	దరిద్రము-వ్యాధులూ.
నైఋతి	పరువుప్రతిష్టలు ధనవృద్ధి	దీర్ఘవ్యాధులు,దుర్మరణములు, దుర్వ్యసనములు.
పడమర	సంతానవృద్ధి,ప్రతిష్ఠ- పలుకుబడి పెరుగుట	ధననష్టం,సంతాన నష్టం.
వాయవ్యం	ఈశాన్యముకన్నఎత్తయిన ధనప్రాప్తి,వ్యవహార జయము. నైఋతి ఆగ్నేయములకన్న ఎత్తైన అశుభం.	ఈశాన్యముకన్న పల్లమైన వ్యాధులు, బాధలు, కలహాలు, నైఋతి, ఆగ్నేయములకన్న పల్లమైన శుభం.
ఉత్తరం	కష్టపరంపర, అరిష్టములు, మిక్కిలి అశుభము	సర్వత్రా విశేష శుభప్రదం.
ఈశాన్యము	అష్టకష్టములు- అతి దరిద్రములు, పెంటకుప్పలు దిబ్బలు,గుట్టలు,పందిళ్లు, పాకలు, పాయిఖానా దొడ్లు, వంటగదులు, గుండ్రని. ప్రహారి గోడలతో స్థలం ఆక్రమించినా, ఎత్తైన అష్టకష్టములు-దరిద్రములు-ప్రమాద సూచకం, చీడ,పీడ.	నిత్య సుఖ సంతోషములు - అష్టయిశ్వర్య ప్రాప్తి, ఈశాన్యపు తూర్పువాలు మగవారికి, ఉత్తరముగా వసారాలు వాలిన స్త్రీలకు సమస్తసత్ఫలితాలు కలిగిస్తాయి. నూతులు, కాలువలు, గోతులు, స్థలవైశాల్యము గృహములలో స్థలవ్యాప్తి, వాడకపు నీరు పారుట వలన ఆర్థికపుష్టి, సర్వ సౌభాగ్యదాయకము.

5. శుభముహూర్తములకు యోగ్యమగు తిథివార నక్షత్రలగ్నములను తెలుపు చక్రము

ఈ ముహూర్తములకు ఏకవింశతి మహాదోషములు లేక యుండవలెను
పాపగ్రహాక్రాన్త, వేధ, రాహిత్యముగూడా యుండవలెను.

ముహూర్తములు	తిథులు	వారములు	నక్షత్రములు	లగ్నములు	విశేషములు
విషేకము	2-3-5 7-10	సో-బు గు-శు	అ-రో-ఉప-హ-స్వా-అనూ ఉషా-శ్ర-శత-ఉభా	వృష-మిథు-కట కన్య-తు-ధ-మీ	లగ్నశుద్ధి మాఘాది పంచకము శుభము
గర్భాదానము	2-3-5 7-10-13	సో-బు గు-శు	రో-మృ-పున-పుష్య-ఉప-హ చి-స్వా-అనూ-ఉషా-శ్ర-ధ శత-ఉభా	వృష-కట-కన్య-తు ధను-మీనం	౧-౮ శుద్ధి పంచపర్వములు కూడవు
పుంసవనము సీమంతము	2-3-5-7 10-13 శు	సో-బు గు-శు	అశ్వ-రో-మృ-పున-పుష్య ఉప-హ-చి-స్వా-అనూ-మూ ఉషా-శ్ర-ధ-శత-ఉభా-రే	మే-వృ-సిం లగ్నములు కాక ఇతర లగ్నములు శుభం	4-8 మాసములు
జాతకర్మ నామకరణం	2-3-5-7 10-13 శు	సో-బు గు-శు	అశ్వ-రో-పున-పు-ఉప-హ స్వా-అనూ-ఉషా-శ్ర-ధ శత-ఉభా	వృ-మి-కటక-కన్య తుల-ధ-మీ	అష్టమశుద్ధి నక్షచ్ఛిద్రములు కూడదు
డోలా రోహణం	2-3-5-7 10-13	సో-బు గు-శు	అశ్వ-రో-మృ-పున-పుష్య ఉప-హస్త-చి-అనూ ఉషా-ఉభా-రేవతి	వృ-మి-కట-కన్య-తు ధను-మీనం	1-3-5 మాసములు అష్టమశుద్ధి
అన్నప్రాశనం	2-3-5-7 10-13	సో-బు గు-శు	అశ్వ-రో-మృ-పున-పు-ఉప హ-చి-స్వా-అనూ-ఉషా-శ్రవ ధ-శత-ఉభా-రేవతి	వృ-మిధు-కన్య-కట ధను-మీనం	10 శుద్ధి పురుషులకు సరిమాసం స్త్రీలకు బేసిమాసం
కర్ణవేధ	2-3-5-7 10-13	సో-బు గు-శు	అశ్వ-మృ-పున-పుష్య-ఉప హస్త-చి-అనూ-ఉషా-శ్రవ ధని-ఉభా-రే	వృ-మి-కటక-కన్య ధను-మీనం	అష్టమశుద్ధి 6-7-8 మాసములు
కేశఖండనము	2-3-5-7 10-13	సో-బు గు-శు	అశ్వ-మృ-పున-పుష్య-హ చి-స్వా-శ్ర-ధ-శత-రే	వృ-మి-కటకం-కన్య తుల-ధను-మీనం	ఉత్తరాయణం పూర్వయామం
అక్షరా భ్యాసము	2-3-5 7-10	సో-బు గు-శు	అశ్వ-పున-పుష్య-హ-చి స్వాతీ-అనూ-శ్ర-రే	మే-కట-తు-మకర	అష్టమశుద్ధి ఉత్తరాయణము ౫-వ సంవత్సరము
విద్యాభ్యాసము	2-3-5 7-10	ఆ-సో-బు గు-శు	అశ్వ-మృ-పున-పుష్య-ఆర్ద్ర ఆశ్రే-హ-చి-స్వా-మూ-శ్ర	కట-తుల-మక మీనం-మేషం	అష్టమశుద్ధి అనధ్యాయ రహితం

శుభముహూర్తములకు యోగ్యమగు తిథివార నక్షత్రలగ్నములను తెలుపు చక్రము

ఈ ముహూర్తములకు ఏకవింశతి మహాదోషరాహిత్యము యుండవలెను.
పాపగ్రహాక్రాన్త, వేధ, రాహిత్యముగూడా యుండవలెను.

ముహూర్తములు	తిథులు	వారములు	నక్షత్రములు	లగ్నములు	విశేషములు
ఉపనయనము	2-3-5-7-10 కృ 2-3	బు-గు-శు	అశ్వ-రో-మృ-పున-పుష్య ఉఫ-హ-చి-స్వా-అనూ-ఉషా శ్ర-ధ-శ-ఉభా-రే	వృష-మిథున-కటక కన్య-ధను-మీనం	రా శుద్ధి అనధ్యయన కూడదు కేంద్రమున పాపులుండకూడదు
వివాహం	2-3-5-7 10-13	బు-గు-శు	రో-మృ-మఘ-ఉఫ-హ స్వా-అనూ-మూ-ఉషా ఉభా-రే	వృష-మిథు-కట-తుల కన్య-ధను-మీనం	సప్తమశుద్ధి మఖాది పంచకం
నూతన వస్త్రధారణం	2-3-5-7 10-13	సో-బు గు-శు	అశ్వ-రో.మృ-పున-ఉఫ-హ చి-స్వా-అనూ-మూ-ఉషా శ్ర-ధ-శత-ఉభా-రే	వృష-మిథు-కట కన్య-తుల-ధ-మీనం	తృతీయశుద్ధి
శంకుస్థాపనం	2-3-5-7 10-13	బు-గు-శు	అశ్వ-రో-మృ-పున-పు-ఉఫ హ-చి-స్వా-అనూ ఉషా-శ్ర-ధ-శత-ఉభా	వృష-మిథు-కన్య ధను-మీనం	చతుర్థిశుద్ధి అష్టమశుద్ధి
గృహ ప్రవేశము	2-3-5-7 10-13	బు-గు-శు	రో-మృ-ఉఫ-చి-అనూ ఉషా-ధ-శత-ఉభా-రే	వృష-మిథు-కన్య ధను-మీనం	చతుర్థిశుద్ధి అష్టమశుద్ధి వృషభకలశ చక్రశుద్ధి స్థిరలగ్నము
కూపారంభం	2-3-5-7 10-13	సో-గు-శు	రో-పుష్య-మృ-ఉఫ-హ అనూ-ఉషా-శ్ర-ఉభా	కట-మక-మీనం	లగ్నమున చంద్ర శుక్రలు ఉత్తరము తూర్పు ఈశాన్యం శుభం
ప్రయాణం	2-3-5-7 10-13	సో-బు గు-శు	అశ్వ-మృ-పున-పుష్య-హ అనూ-శ్ర-ధ-రే-మూల	మేష-వృష-కట కన్య-తుల-ధను మీనం	వారశూలలు కూడదు
బీజావాపనం	2-3-5-7 10-13	సో-బు గు-శు	అశ్వ-రో-మృ-పుష్య-ఉఫ హ-స్వా-అనూ-ఉషా-శ్ర-ధ ఉభా-రేవతి	వృష-మిథు-కటక కన్య-ధను-మీనం	విత్తనముల రంగు ననుసరించినవారములు మంచివి
క్షౌరం	2-3-5-7 13	సో-బు	అశ్వ-మృ-పున-పు-హ-చి స్వా-శ్ర-ధ-శత	వృష-మిథు-కట-తుల ధను-మీనం	భోజనానన్తరం కూడదు భార్య 6 మాసములు గర్భవతిగఉండకూడదు
వాణిజ్యం	2-3-5-7 10-13	సో-బు గు-శు	అశ్వ-రో-మృ-పుష్య-హ చి-అనూ. రేవ-ఉత్త-ఉ-షా ఉ-భా	వృష-మిథు-కట కన్య-తు-ధ-మీనం	లాభ 11 స్థానమున శుభగ్రహముగాని దృష్టిగాని శుభము

ఓమ్
శ్రియై నమః
శ్రీవేంకటేశాయ నమః

పంచాఙ్గ విషయ విజ్ఞానమార్గము

భారతదేశమున వేదాంగమగు జోతిశ్శాస్త్రము ప్రతి మానవునకు అవసరమగు సాహాయ్యమును చేయుచున్నది. ఆ జ్యోతిశ్శాస్త్రము జాతకభాగము, ముహూర్తభాగము, సిద్ధాన్తభాగము అని మూడు విధములుగా ప్రచారములోనున్నది. ప్రతి మానవునకు 1. జాతకభాగము, భూత భవిష్యద్వర్తమాన రూపమగు త్రికాల విషయములను చెప్పుచూ జీవయాత్రకు తోడ్పడుచున్నది. 2. ముహూర్త భాగము, కార్యసిద్ధిని శుభ ఫలములను సమకూర్చుచు సాహాయ్య మాచరించుచున్నది. 3. సిద్ధాంతభాగము, పంచాంగరూపముగా నేర్పడి దైనందినయాత్రలో సర్వ విధముల సాహాయ్య మాచరించుచున్నది.

ఈ భాగములన్నియు కాలమునకు సంబంధించియున్నవిగా తెలియదగియున్నది:

సమయవేత్తలు, ఆ కాలమును వత్సరము, అయనము, ఋతువు, మాసము, పక్షము, దినము అని ఆరు విధములుగా విభజించి ధర్మాచరణమునకు శ్రేయఃప్రాప్తికి మార్గమును చూపియున్నారు.

1. వత్సరము – అయిదు విధములు :

చాంద్రవత్సరము, సౌరవత్సరము, సావనవత్సరము, నాక్షత్రవత్సరము, బార్హస్పత్య వత్సరము.

1. చాంద్రవత్సరము : అనగా శుక్లప్రతిపత్ మొదలు దర్శాన్తములగు చైత్రాది మాసములు 12 కలదై 354 దినములు కలిగియుండును. ఈ చాంద్రవత్సరము ప్రభవాది అరువది నామములు కలదైయున్నది.
2. సౌరవత్సరము : అనగా మేషాది ద్వాదశరాశులయందు రవి సంక్రమణముచే ఏర్పడి 365 దినములు కలిగియుండును.
3. సావనవత్సరము : అనగా మాసమునకు ముప్పది దినముల చొప్పున 360 దినములు కలదైయుండును. ఇది యుగమన్వంతాది విభాగక్రమమును తెలియచేయును.
4. నాక్షత్రవత్సరము : అనగా అశ్వని మొదలు 27 నక్షత్రములయందు చంద్ర సంచారముచేత యేర్పడిన 12 మాసములు కలదై 324 దినములు కలిగియుండును.
5. బార్హస్పత్య వత్సరము : అనగా మేషాదిరాశులయందు బృహస్పతి సంచారముచేత యేర్పడి 361 దినములు కలిగియుండును.

2. అయనము – రెండు విధములు : ఉత్తరాయణము – దక్షిణాయనము

1. ఉత్తరాయణము : అనగా సూర్యునియొక్క మకర సంక్రమణము మొదలు ఆరు రాశులయందు సంచారముచేత యేర్పడునది. అప్పుడు భూమధ్యరేఖకు ఉత్తరముగా సంచరించును.
2. దక్షిణాయనము : అనగా సూర్యునియొక్క కటక సంక్రమణము మొదలు ఆరు రాశులయందు సంచారముచేత యేర్పడునది. అప్పుడు భూమధ్యరేఖకు దక్షిణముగా సంచరించును.

3. ఋతువు – రెండు విధములు : సౌరము – చాంద్రము

1. సౌరము : అనగా సూర్యునియొక్క రాశిద్వయ సంచారముచే యేర్పడి వసంతాది ఆరు నామములు కలిగియున్నది.
2. చాంద్రము : అనగా చైత్రాదిమాసద్వయ రూపమై వసంతాది ఆరు నామములు కలిగియున్నది.

4. మాసము – నాలుగు విధములు : చాంద్రమము – సౌరము – సావనము – నాక్షత్రము

1. చాంద్రమాసము : అనగా శుక్లప్రతిపత్ మొదలు దర్శాన్తముగాని కృష్ణప్రతిపత్ మొదలు పూర్ణిమాన్తముగాని చాంద్రమాసము అని రెండు విధములుగా నున్నవి. అది చైత్రాదినామములు కలిగియున్నది.

దర్శాన్తమాసము – ముఖ్య పక్షము : పూర్ణిమాన్తమాసము – వింధ్యకు ఉత్తరదేశమునందు గ్రహింప దగియున్నది.

2. సౌరమాసము : అనగా కొందరు సూర్యుని మీనరాశి సంక్రమణమునుండి ప్రారంభించియు, కొందరు మేషరాశి సంక్రమణమునుండి ప్రారంభించియు, చైత్రాదిమాసములని చెప్పుచున్నారు.

3. సావనమాసము : అనగా ముప్పది దినములు గలదై యుండును.

4. నాక్షత్రమాసము : అనగా చంద్రుడు అశ్వని మొదలు 27 నక్షత్రములయందు సంచరించుకాలము.

5. పక్షము – రెండు విధములు : శుక్లపక్షము – కృష్ణపక్షము

1. శుక్లపక్షము : అనగా శుక్లప్రతిపత్ మొదలు పూర్ణిమాన్త పక్షము

2. కృష్ణపక్షము : అనగా బహుళ ప్రతిపత్ మొదలు దర్శాన్తపక్షము

6. దినము – అనగా :

అరువది ఘడియల కాలము. అది సూర్యోదయము మొదలు తిరిగి సూర్యోదయమువరకుగల కాలము. ఇటుల ఆరు విధములగు కాలమును తెలియజేయుటకు ప్రవర్తించునది పంచాంగము. ఇది మానవులకు కల్పవృక్షమువంటిది. అట్టి పంచాంగమును వివరణములతోను, విశేషములతోను తెలియుటకు మార్గమును చూడుము.

(1) పంచాఙ్గము : అనగా అయిదు అంగములు కలది. 1. తిథి, 2. వారము, 3. నక్షత్రము, 4. యోగము, 5. కరణము.

తిథులు 15 : 1. పాడ్యమి, 2. విదియ, 3. తదియ, 4. చవితి, 5. పంచమి, 6. షష్ఠి, 7. సప్తమి, 8. అష్టమి, 9. నవమి, 10. దశమి, 11. ఏకాదశి, 12. ద్వాదశి, 13. త్రయోదశి, 14. చతుర్దశి, 15. ○ పూర్ణిమ, ● అమావాస్య.

వారములు 7 : 1. ఆదివారము, 2. సోమవారము, 3. మంగళవారము, 4. బుధవారము, 5. గురువారము, 6. శుక్రవారము, 7. శనివారము.

నక్షత్రములు 27 : 1. అశ్వని, 2. భరణి, 3. కృత్తిక, 4. రోహిణి, 5. మృగశిర, 6. ఆర్ద్ర 7. పునర్వసు, 8. పుష్యమి, 9. ఆశ్లేష, 10. మఖ, 11. పుబ్బ (పూర్వఫల్గుని), 12. ఉత్తర (ఉత్తరఫల్గుని), 13. హస్త, 14. చిత్త 15. స్వాతి, 16. విశాఖ, 17. అనూరాధా, 18. జ్యేష్ఠ, 19. మూల, 20. పూర్వాషాఢ, 21. ఉత్తరాషాఢ (అభిజిత్), 22. శ్రవణం, 23. ధనిష్ఠ, 24. శతభిషం, 25. పూర్వాభాద్రా, 26. ఉత్తరాభాద్రా, 27. రేవతి.

యోగములు 27 : 1. విష్కంభం, 2. ప్రీతి, 3. ఆయుష్మాన్, 4. సౌభాగ్యం, 5. శోభనం, 6. అతిగండం, 7. సుకర్మ, 8. ధృతి, 9. శూలం, 10. గండం, 11. వృద్ధి, 12. ధ్రువము, 13. వ్యాఘాతము, 14. హర్షణము, 15. వజ్రము, 16. సిద్ధి, 17. వ్యతీపాత్, 18. వరియాన్, 19. పరిఘా, 20. శివం, 21. సిద్ధం, 22. సాధ్యం, 23. శుభం, 24. శుభ్రం, 25. బ్రాహ్మం, 26. ఐంద్రం, 27. వైధృతి.

కరణములు 11: 1. బవ, 2. బాలవ, 3. కౌలవ, 4. తైతుల, 5. గరజి, 6. వణజి, 7. భద్ర, 8. శకుని, 9. చతుష్పాత్, 10. నాగవం, 11. కింస్తుఘ్నం.

పక్షములు 2: 1. శుక్లపక్షము (చంద్రునకు కళలు వృద్ధియగు దినములు),
2. కృష్ణపక్షము (చంద్రునకు కళలు తగ్గిపోవు దినములు).

సూచన: పంచాంగములో ఈ తిథి, వార, నక్షత్ర, యోగ, కరణములయొక్క ప్రథమాక్షరములను చూచి తిథి, వార, నక్షత్ర, యోగ, కరణములుగా చదువుకొనవలయును.

(2) మాసముల వివరణము:

చాంద్ర	సౌర	ద్రావిడ	శాలి	ఇంగ్లీషు
చైత్రము	మేషం	చిత్తి	చైత్ర 30	జనవరి 31
వైశాఖము	వృషభం	వైయ్యాశి	వైశాఖ 31	ఫిబ్రవరి 28
జ్యేష్ఠము	మిథునం	ఆని	జ్యేష్ఠ 31	మార్చి 31
ఆషాఢము	కర్కాటకం	ఆడి	ఆషాఢ 31	ఏప్రియల్ 30
శ్రావణము	సింహం	ఆవణి	శ్రావణ 31	మే 31
భాద్రపదము	కన్య	పెరటాసి	భాద్రపద 31	జూన్ 30
ఆశ్వయుజము	తుల	అల్పిశి	ఆశ్వన 30	జూలై 31
కార్తీకము	వృశ్చికం	కార్తికి	కార్తిక 30	అగస్టు 31
మార్గశిరము	ధనుస్సు	మార్గళి	మార్గశీర్ష 30	సెప్టెంబరు 30
పుష్యము	మకరం	తై	పౌష 30	అక్టోబరు 31
మాఘము	కుంభం	మాశి	మాఘ 30	నవంబరు 30
ఫాల్గుణము	మీనం	పంగుని	ఫాల్గుణ 30	డిశంబరు 31

సూచన: శాలి, ఇంగ్లీషు నెలలలో ప్రక్కనగల సంఖ్యలు ఆ నెలలకుగల రోజులుగా తెలియవలెను.

(3) చాంద్రమాసమున మాసనామ నిర్ణయము ఇట్లు యేర్పడెను.

పూర్ణిమయందు	చిత్తా	నక్షత్రముగల	మాసము	చైత్రమాసము
,,	విశాఖా	,,	,,	వైశాఖమాసము
,,	జ్యేష్ఠ	,,	,,	జ్యేష్ఠమాసము
,,	పూర్వాషాఢ, ఉత్తరాషాఢ			ఆషాఢమాసము
,,	శ్రవణ	,,	,,	శ్రావణమాసము
,,	పూర్వాభాద్ర, ఉత్తరాభాద్ర			భాద్రపదమాసము
,,	అశ్వని	,,	,,	ఆశ్వయుజమాసము
,,	కృత్తిక	,,	,,	కార్తీకమాసము
,,	మృగశిర	,,	,,	మార్గశిరమాసము
,,	పుష్యమి	,,	,,	పుష్యమాసము
,,	మఖ	,,	,,	మాఘమాసము
,,	పూర్వఫల్గుని, ఉత్తరఫల్గుని			ఫాల్గుణమాసము

(4) సౌరమాసమున మాసనామ నిర్ణయము ఇట్లు యేర్పడెను.

సూర్యుడు	మేష లగ్నమున ప్రవేశించినది		మొదలు	మేషమాసము
,,	వృషభ	,,	,,	వృషభమాసము
,,	మిథున	,,	,,	మిథునమాసము
,,	కర్కాటక	,,	,,	కర్కాటకమాసము
,,	సింహ	,,	,,	సింహమాసము
,,	కన్య	,,	,,	కన్యామాసము
,,	తులా	,,	,,	తులామాసము
,,	వృశ్చిక	,,	,,	వృశ్చికమాసము
,,	ధనుస్సు	,,	,,	ధనుర్మాసము
,,	మకర	,,	,,	మకరమాసము
,,	కుంభ	,,	,,	కుంభమాసము
,,	మీన	,,	,,	మీనమాసము

(5) ద్రావిడమానములు, సౌరమానముననుసరించి సూర్యుడు మేషము, వృషభము మొదలగు లగ్నముల యందు ప్రవేశించిన దినములయందే చిత్రి, వైయ్యాశి మొదలగు మాసములు ప్రారంభమగుచున్నవి. చాంద్రమానచ్ఛాయ ననుసరించి సామాన్యముగా ఆ మాసముల నామములు యేర్పడుచున్నవిగా భావించవలెను.

(6) శాలిశకమాసములు, సౌరమానము ననుసరించి సూర్యునియొక్క మేషసంక్రమణమునకు ముందుగా మేషాయనము ప్రారంభమగుచున్నది. ఆ మేషాయన ప్రారంభదినమే శాలిశక చైత్రమాస ప్రారంభదినము. ఇటులనే సూర్యునియొక్క వృషభాది సంక్రమణములకు ముందుగా వృషభాద్యయనములు ప్రారంభమగుచున్నవి. ఆ వృషభాద్యయన ప్రారంభదినములే శాలిశక వైశాఖాది మాస ప్రారంభ దినములగుచున్నవి. ఇటుల శాలి శకమాసములు సౌరమానముననుసరించి ప్రారంభమగుట, చాంద్రమానము ననుసరించి చైత్ర వైశాఖాది నామములు యేర్పడుట అని తెలియదగియున్నది. ముఖ్యాంశమేమన సూర్యునియొక్క మేషాదిలగ్న సంక్రమణముల ననుసరించి ద్రావిడ మాసములు చిత్రి, వైయ్యాశి అను మొదలగు మాసనామములు ప్రారంభమగుచున్నవి. సూర్యుని యొక్క మేషాద్యయనముల ననుసరించి శాలిశకమాసములు చైత్ర, వైశాఖ మొదలగు మాసములు ప్రారంభమగుచున్నవిగా తెలియదగియున్నది. రెంటికి మాసముల నామములు చాంద్రమానచ్ఛాయ లోనే యేర్పడుచున్నవి గాని వేరుగాదు అని తెలియదగియున్నవి.

(7) 1. చైత్రశుద్ధ పాడ్యమి - చాంద్రమాన సంవత్సర ప్రారంభమగును. 2. మేషమాసము 1 వ తేదీ సూర్యుని మేషసంక్రమణ ప్రారంభమే సౌరమాన సంవత్సర ప్రారంభమగును. 3. చిత్రినెల 1 వ తేదీ ద్రావిడ సంవత్సర ప్రారంభమగును. 4. సూర్యుని మేషాయన ప్రారంభమే చైత్ర 1 వ తేది శాలివాహనశక వత్సరారంభమగును. 5. జనవరి 1 వ తేది హూణశకవత్సర ప్రారంభమగును. ఇటులనే భారతదేశమున పలువిధములగు సంవత్సరములు, తత్ప్రారంభములున్నూ కలిగియున్నవి.

(8) విశేషములు–హూణశక సంవత్సరములను నాలుగుచే భాగించిన శేషము సున్న వచ్చిన యెడల ఆ సంవత్సరమునకు లీప్ సంవత్సరమనిపేరు. అట్లు లీప్ సంవత్సరములో ఫిబ్రవరినెలకు 29 దినములు వచ్చును. శాలివాహశక వత్సరములను నాలుగుచే భాగించిన శేషము రెండువచ్చిన లీప్‌సంవత్సర మనబడును. అట్లు లీప్‌సంవత్సరములో చైత్ర 31 రోజులు-మామూలు సంవత్సర

ములో ఆ చైత్ర 30 రోజులుకలదై యుండును. వైశాఖ, జ్యేష్ఠ, ఆషాఢ, శ్రావణ, భాద్రపద ఈ ఐదు నెలలలో ఎల్లప్పుడు ప్రతినెలకు 31 రోజులు ఉండును. మిగతా ఆశ్వీన, కార్తీక, మార్గశీర్ష, పౌష, మాఖ, ఫాల్గుణ ఈ ఆరునెలలలో ఎల్లప్పుడు ప్రతినెలకు 30 రోజులుండును.

(9) ఋతువులు 6: 1. వసంతర్తువు, 2. గ్రీష్మర్తువు, 3. వర్షర్తువు, 4. శరదృతువు 5. హేమంతర్తువు, 6. శిశిరర్తువు.

(10) అయనములు 2: 1. ఉత్తరాయణము అనగా భూమధ్యరేఖకు ఉత్తరమున సూర్యుడు సంచరించుకాలము (మాఖమాసము మొదలు అషాఢమాసము వరకు). 2. దక్షిణాయనము అనగా భూమధ్య రేఖకు దక్షిణమున సూర్యుడు సంచరించుకాలము (శ్రావణమాసము మొదలు పుష్యమాసము వరకు) అని తెలియదగియున్నది.

(11) సంవత్సరములు 60:

1 ప్రభవ	16 చిత్రభాను	31 హేమలంబ	46 పరిధావి
2 విభవ	17 సుభాను	32 విళంబ	47 ప్రమాదీ
3 శుక్ల	18 తారణ	33 వికారి	48 ఆనంద
4 ప్రమోద	19 పార్థివ	34 శార్వరి	49 రాక్షస
5 ప్రజాపతి	20 వ్యయ	35 ప్లవ	50 నల
6 అంగీరస	21 సర్వజిత్	36 శుభకృత్	51 పింగళ
7 శ్రీముఖ	22 సర్వధారి	37 శోభకృత్	52 కాళయుక్త
8 భావ	23 విరోధి	38 క్రోధీ	53 సిద్ధార్థి
9 యువ	24 వికృతి	39 విశ్వావసు	54 రౌద్రి
10 ధాత	25 ఖర	40 పరాభవ	55 దుర్మతి
11 ఈశ్వర	26 నందన	41 ప్లవంగ	56 దుందుభి
12 బహుధాన్య	27 విజయ	42 కీలక	57 రుధిరోద్గారి
13 ప్రమాధి	28 జయ	43 సౌమ్య	58 రక్తాక్షి
14 విక్రమ	29 మన్మథ	44 సాధారణ	59 క్రోధన
15 వృష	30 దుర్ముఖ	45 విరోధకృత్	60 క్షయ

ఇవి పురాణ ప్రసిద్ధములగు సంవత్సరములుగా తెలియవలయును. ఇంగ్లీషు సంవత్సరములలో మార్చి, ఏప్రియల్ నెలలలో ఈ సంవత్సరములు ప్రారంభమగును. ఇంగ్లీషు సంవత్సరములలో మార్చి 21, 22 తేదీలలో శాలివాహనశక వత్సరము ప్రారంభమగును.

(12) నవగ్రహములు 9: 1. సూర్యుడు, 2. చంద్రుడు, 3. కుజుడు, 4. బుధుడు, 5. గురువు, 6. శుక్రుడు, 7. శని, 8. రాహువు, 9. కేతువు.

(13) ద్వాదశరాశులు 12:— 1. మేషము, 2. వృషభము, 3. మిథునము, 4. కర్కాటకము 5. సింహము, 6. కన్య, 7. తుల, 8. వృశ్చికము, 9. ధనుస్సు, 10. మకరము, 11. కుంభము, 12. మీనముఈ రాశులను లగ్నములు అనియు, హోరలనియు వ్యవహరించుచున్నారు. ఈ ద్వాదశ రాశులలో 1,4,7,10 చరరాసులు; 2,5,8,11, స్థిరరాశులు: 3,6,9,12, ద్విస్వభావ రాశులుగా తెలియవలెను.

(14) ఈ ద్వాదశరాశులకధిపతులు

1. మేషమునకు 8 వృశ్చికమునకు=కుజుడు.

2. వృషభమునకు 7 తులకు=శుక్రుడు.

3. మిథునమునకు 6 కన్యకు=బుధుడు.

4. కర్కాటకమునకు=చంద్రుడు.

5. సింహమునకు=సూర్యుడు.

9. ధనుస్సుకు 12 మీనమునకు=గురువు

10. మకరమునకు 11 కుంభమునకు=శని

(15) ఈ రాశులు నక్షత్రములవలన యేర్పడుచున్నవి. ఎట్లు అనగా ఒక్కొక్క నక్షత్రమునకు నాలుగు పాదములు. అందుచే 27×4=108 పాదములు. ఈ పంద్రెండు రాశులకు 108 పాదములు చేర్పవలెను. 12×9=108 పాదములు గాన ఒక్కొక్కరాశికి 9 పాదములు చేరుచున్నవి. అనగా వివరణ మిట్లు:

1. అశ్విని 4, భరణి 4, కృత్తిక 1 = 9 పాదములు మేషము
2. కత్తిక 3, రోహిణి 4, మృగశిర 2 = 9 పాదములు వృషభము
3. మృగశిర 2, ఆర్ద్ర 4, పునర్వసు 3 = 9 పాదములు మిథునము
4. పునర్వసు 1, పుష్యమి 4 ఆశ్రేష 4 = 9 పాదములు కర్కాటకము
5. మఖ 4, పుబ్బ 4, ఉత్తర 1 = 9 పాదములు సింహము
6. ఉత్తర 3, హస్త 4, చిత్త 2 = 9 పాదములు కన్య
7. చిత్త 2, స్వాతి 4, విశాఖ 3 = 9 పాదములు తుల
8. విశాఖ 1, అనురాధా 4, జ్యేష్ఠ 4 = 9 పాదములు వృశ్చికము
9. మూల 4, పూర్వాషాఢ 4, ఉత్తరాషాఢ 1 = 9 పాదములు ధనుస్సు
10. ఉత్తరాషాఢ 3, శ్రవణం 4, ధనిష్ఠ 2 = 9 పాదములు మకరం
11. ధనిష్ఠ 2, శతభిషం 4, పూర్వాభాద్రా 3 = 9 పాదములు కుంభము
12 పూర్వాభాద్రా 1, ఉ-భాద్రా 4, రేవతి 4 = 9 పాదములు మీనము

(16) ఈ నక్షత్రముల వలన యేర్పడు మహాదశలు వివరము.

కృత్తిక, ఉత్తర. ఉత్తరాషాఢ	= ఈ 3 నక్షత్రములకు	రవి మహాదశ	ఆరు సంవత్సరములు
రోహిణి, హస్త, శ్రవణము	= ఈ 3 నక్షత్రములకు	చంద్రమహాదశ	పది సంవత్సరములు
మృగశిర, చిత్త, ధనిష్ఠ,	= ఈ 3 నక్షత్రములకు	కుజమహాదశ	ఏడు సంవత్సరములు
ఆర్ద్ర, స్వాతి, శతభిషం	= ఈ 3 నక్షత్రములకు	రాహుమహాదశ	పదునెనిమిది సంవత్సరములు
పునర్వసు, విశాఖ. పూర్వాభాద్ర	= ఈ 3 నక్షత్రములకు	గురుమహాదశ	పదహారు సంవత్సరములు
పుష్యమి, అనూరాధ, ఉ-భాద్ర	= ఈ 3 నక్షత్రములకు	శనిమహాదశ	పందొమ్మిది సంవత్సరములు
ఆశ్రేష, జ్యేష్ఠ, రేవతి	= ఈ 3 నక్షత్రములకు	బుధమహాదశ	పదిహేడు సంవత్సరములు
మఖ, మూల, అశ్విని	= ఈ 3 నక్షత్రములకు	కేతుమహాదశ	యేడు సంవత్సరములు
పుబ్బ, పూర్వాషాఢ, భరణి,	= ఈ 3 నక్షత్రములకు	శుక్రమహాదశ	ఇరువది సంవత్సరములు

మహాదశలు మొత్తము 120 సంవత్సరములుగా తెలియవలసియున్నది. ఈ పై తెలిపిన నక్షత్రములలో జాతకుడు ఏనక్షత్రములో జన్మించెనో ఆ నక్షత్రము జన్మనక్షత్రము, ఆ నక్షత్రమునకు చెప్పిన దశ జననకాల మహాదశగా తెలియవలయును.

(17) భగణము = ద్వాదశరాశ్యాత్మక కాలచక్రము. ఇది రాశి భాగ లిప్త విలిప్త రూపములుగా గుణింపబడుచున్నది. అందు 60 విలిప్తలు 1 లిప్త, 60 లిప్తలు 1 భాగ, 30 భాగలు, 1 రాశి, 12 రాశులు 1 భగణము ఈ భగణము సప్తవింశతి నక్షత్రాత్మకమును అగుచున్నది. చూడుము భగణము= 12 రాశులు మరియు 27 నక్షత్రములు నక్షత్రమునకు 4 పాదముల చొప్పున 108 పాదములు కలది అగుచున్నది.

దివాహోరా చక్రము

(ప్రతిహోరయు సూర్యోదయము మొదలు ఒక్కొక్క గంటకాలము చొప్పున తిరిగి సూర్యోదయము వరకు జరుగుచుండును)

వారం	6మొ7వ	7-8	8-9	9-10	10-11	11-12	12-1	1-2	2-3	3-4	4-5	5-6
ఆది	సూర్య	శుక్ర	బుధ	చంద్ర	శని	గురు	కుజ	సూర్య	శుక్ర	బుధ	చంద్ర	శని
సోమ	చంద్ర	శని	గురు	కుజ	సూర్య	శుక్ర	బుధ	చంద్ర	శని	గురు	కుజ	సూర్య
మంగళ	కుజ	సూర్య	శుక్ర	బుధ	చంద్ర	శని	గురు	కుజ	సూర్య	శుక్ర	బుధ	చంద్ర
బుధ	బుధ	చంద్ర	శని	గురు	కుజ	సూర్య	శుక్ర	బుధ	చంద్ర	శని	గురు	కుజ
గురు	గురు	కుజ	సూర్య	శుక్ర	బుధ	చంద్ర	శని	గురు	కుజ	సూర్య	శుక్ర	బుధ
శుక్ర	శుక్ర	బుధ	చంద్ర	శని	గురు	కుజ	సూర్య	శుక్ర	బుధ	చంద్ర	శని	గురు
శని	శని	గురు	కుజ	సూర్య	శుక్ర	బుధ	చంద్ర	శని	గురు	కుజ	సూర్య	శుక్ర

రాత్రి హోరా చక్రము

ఆది	గురు	కుజ	సూర్య	శుక్ర	బుధ	చంద్ర	శని	గురు	కుజ	సూర్య	శుక్ర	బుధ
సోమ	శుక్ర	బుధ	చంద్ర	శని	గురు	కుజ	సూర్య	శుక్ర	బుధ	చంద్ర	శని	గురు
మంగళ	శని	గురు	కుజ	సూర్య	శుక్ర	బుధ	చంద్ర	శని	గురు	కుజ	సూర్య	శుక్ర
బుధ	సూర్య	శుక్ర	బుధ	చంద్ర	శని	గురు	కుజ	సూర్య	శుక్ర	బుధ	చంద్ర	శని
గురు	చంద్ర	శని	గురు	కుజ	సూర్య	శుక్ర	బుధ	చంద్ర	శని	గురు	కుజ	సూర్య
శుక్ర	కుజ	సూర్య	శుక్ర	బుధ	చంద్ర	శని	గురు	కుజ	సూర్య	శుక్ర	బుధ	చంద్ర
శని	బుధ	చంద్ర	శని	గురు	కుజ	సూర్య	శుక్ర	బుధ	చంద్ర	శని	గురు	కుజ

షరా : చంద్ర శుక్ర హోరలు శుభఫలమును, బుధ కుజ హోరలు మధ్యమ ఫలమును, సూర్య శని హోరలు అధమ ఫలమును ఇచ్చును. చంద్ర గురు శుక్ర హోరలయందు రాహుకాలముగా నుండి నను కార్యానుకూలంగా నుండును. క్షీణ చంద్రుడు, పాపసహిత బుధుడు వీరు పాపులు అని తెలియవలసియున్నది.

ఇటులనే తిథి, నక్షత్ర, యోగ, కరణములు కూడా సూర్య చంద్ర గమన, స్థితి, వైషమ్యముల చేతను, చంద్రస్థితి గమనాదులచేతను, సూర్యచంద్రగతి స్థిత్యాదులచేతను, సూర్యచంద్రుల స్ఫుటరీతి చేతను యేర్పడుచున్నవి. ఇటుల పంచాంగము యేర్పడియున్నది.

విశేషము : సూర్యుడు ద్వాదశరాశ్యాత్మక భచక్రమును పూర్ణముగా చుట్టివచ్చుటచేత 360 దినములు 12 మాసములుగల ఒక సంవత్సరము యేర్పడుచున్నది. ఇట్టి సంవత్సరములు 4,32,000 పరిమితిగల కాలము కలియుగము, 8,64,000 సంవత్సరముల పరిమితిగల కాలము ద్వాపరయుగము 12,96,000 సంవత్సరముల పరిమితికాలము త్రేతాయుగము, 17,28,000 సంవత్సరముల పరిమితి కాలము: కృతయుగము, ఈ నాలుగుయుగముల పరిమాణకాలము మొత్తము 43,20,000 సంవత్సరములు. ఇట్టి పరిమాణముగల కాలమును మహాయుగము అని చెప్పుచున్నారు.

ఇట్టి మహాయుగములు 71 అయిన కాలఃమును ఒక మనువు పరిపాలించుచున్నాడు. దానిని మన్వంతరము అనుచున్నారు. ఇట్టివి 14 మన్వంతరముల కాలము సృష్టికర్తయగు బ్రహ్మదేవునకు ఒక పగలు అగుచున్నది. ఇటుల బ్రహ్మయొక్క పగటికాలము వెయ్యి మహాయుగములు (అనగా 432,00,00,000 సంవత్సరములు) ఇది ఉదయకల్పము అనియు ఇంత పరిమాణముగల రాత్రి కాలమును క్షయకల్పమనియు వ్యవహరించు చున్నారు.

1. ఉదయకల్పము అనగా ప్రపంచరచనాకాలము (పగటికాలము), 2. క్షయకల్పముఅనగా బ్రహ్మ నిద్రించుకాలము (రాత్రికాలము). ఈ రెండు కల్పములయొక్క పరిమితికాలము 864,00,00,000 సంవత్సరములు. ఇట్లు ఉదయ క్షయకల్పములు రెండును సృష్టికర్తయగు బ్రహ్మకు అహోరాత్రమగుచున్నది. అనగా బ్రహ్మకు ఒక దినము. ఇట్టి 360 దినములు బ్రహ్మకు ఒక సంవత్సరమగుచున్నది.

ఇట్టి సంవత్సరములు నూరు (శత సంవత్సరములు) బ్రహ్మకు ఆయుర్భాగ్యము కలిగియున్నది. అనాదియగు కాలమునందు ఒక సంకేతము ననుసరించి ఈ చతుర్ముఖ బ్రహ్మను 7-వ బ్రహ్మగా చెప్పుచున్నారు. శ్రీ భారతమున శాన్తిపర్వమున వేదవ్యాసులవారు వివరించినట్లు అఖిల హేయ ప్రత్యనీక కల్యాణగుణాకరుండును, అఖిల వేద వేదాన్త వేద్యుండును, అఖిల చరాచర సృష్టి, స్థితి, లయ కర్తయునగు శ్రీమన్నారాయణుని సంకల్పమువలన 1. మానవజన్మ, 2. చాక్షుషజన్మ, 3. వాచికజన్మ, 4. శ్రావణజన్మ, 5. నాసికజన్మ, 6. అండజన్మగల ఆరుగురు సృష్టి కర్తలు బ్రహ్మలు అనాదికాలంలో ఒక సంకేతకాలంనుంచి ఇప్పటికి గతించినారు.

ఇప్పుడు సప్తమ జన్మయగు (పద్మభూః) నాభికమలమున జన్మించిన చతుర్ముఖుడు సృష్టికర్తృత్వమును స్వీకరించియున్నాడు. ఈ బ్రహ్మకు ఆయుర్భాగ్యమగు నూరు సంవత్సరములలో యేబది సంవత్సరములు గడచినవి. (దీనిని పూర్వపరార్థము అనుచున్నారు). ఇప్పుడు ద్వితీయ పరార్థము ప్రారంభమైనది. అనగా 51-వ సంవత్సరము ప్రారంభమైనది. ఆ ప్రథమ సంవత్సరములో ప్రథమ మాసము, ప్రథమ పక్షము, ప్రథమ దినము జరుగుచున్నది. ఆ ప్రథమ దినములో పగటి కాలములో (ద్వితీయయామమున తృతీయ ముహూర్తమునందు) 18 ఘడియల 42 విఘడియల కాలము గతించినది.

ఈ సమయములోపల 1. స్వాయంభువ, 2. స్వారోచిష, 3. ఉత్తమ, 4. తామస, 5. రైవత, 6. చాక్షుష అను నామధేయములుగల 6 గురుమనువులు. ఒక్కొక్కరు 71 మహాయుగముల కాలమును పరిపాలించి గతించినారు. ఇప్పుడు 7-వ మనువు అగు వైవస్వతమనువు పరిపాలించుచున్నాడు. ఈ వైవస్వతమనువుకు ఆయుర్భాగ్యముగా నేర్పడియున్న 71 మహాయుగముల కాలములో 28-వ మహాయుగములో కలియుగము నడచుచున్నది. 4,32,000 సంవత్సరముల పరిమాణముగల ఆ కలియుగములో ఈ క్షయనామ సంవత్సరము 5087 వ సంవత్సరముగా ప్రారంభమగుచున్నది — అని కాలవిజ్ఞాన సంపన్నులగు మహాశయులు శాస్త్రీకదృక్కులై తెలుసుకొనియున్నారు. ప్రాచీనులగు మన పూర్వులు, అంతర్ముఖులై నియమ నిష్ఠాగరిష్ఠులై పరమేశ్వరోపాసన మొనరించి సర్వజ్ఞులగుటయేకాక వారివిజ్ఞానమును శాస్త్రములయందు నిక్షేపించి అర్వాచీనులగు మనపూర్వులద్వారా మనకందజేయుటచే నీ విజ్ఞానమును బడయగలుగుచున్నామని మనము సంతసించవలసి యున్నది.

విశేషములు : సూర్యునియొక్క స్థిరరాశులయందలి సంక్రమణమును "విష్ణుపదం" అనియును ద్విస్వభావ రాశులయందలి సంక్రమణమును "షడశీతి" అనియును,

చరరాశులై సమసప్తకములగు తులామేషరాశులయందలి సంక్రమణమును "విషువం" అనియును, చరరాశులై సమసప్తకములగు కటక మకర రాశులయందలి సంక్రమణమును "అయనం" అనియును శాస్త్రములు చెప్పుచున్నవి.

అధికమాసాది విజ్ఞానము

చాంద్రమానమునందు యే మాసములు సూర్యుని సంక్రమణము లేకయున్నవో అనగా సౌర మాసము ప్రారంభము కానేరదో, మాసముయొక్క శుక్ల పాడ్యమి మొదలు అమావాస్య వరకు సూర్యుడున్న రాశికి చలనములేదో ఆ మాసము అధిక మాసముగా తెలియవగును.

చాంద్రమానమునందు యే మాసమునందు సూర్యుడు రెండు రాశులయందు ప్రవేశించునో, అనగా రెండు సంక్రమణము లుండునో ఆ మాసము క్షయమాసముగా తెలియదగినది. దానిని రెండు మాసములుగా వ్యవహరించుచున్నారు.

సంక్రాన్తి శూన్యమగు మాసము అధికమాసము.

సంక్రాన్తిద్వయముతోకూడిన మాసము క్షయమాసము.

అధికమాసము – పూర్వ అధికమాసము మొదలు ముప్పది మాసములకు పైన 8 వ మాసమునే గాని 9 వ మాసమునగాని రాగలదు.

క్షయమాసము 141 సంవత్సరములకుగాని 19 సంవత్సరములకుగాని రాగలదు. అధికమాసము వలె స్వల్పకాలమున రానేరదు. మరియు నా క్షయమాసము కార్తిక మాసముగాని, మార్గశిర మాసము గాని పుష్యమాసముగాని, కాగలదు. ఇతర మాసములు క్షయమాసములు కానేరవు.

యే సంవత్సరమునందు క్షయమాసము వచ్చుచున్నదో, ఆ క్షయమాసమునకు పూర్వమునందు ఒక అధికమాసమున్నూ, పరమునందు ఒక అధికమాసమున్నూ తప్పక రాగలవు అని తెలియవలెను.

సంక్రమణ పుణ్యకాల విజ్ఞానము

1. మేషరాశియందు సూర్యుడు ప్రవేశించిన సంక్రమణమునకు విషువమనిపేరు. ఈ సంక్రమణమునకు పూర్వము 10 ఘడియలకాలము, పరమునందు 10 ఘడియలకాలము విషువపుణ్యకాలము. ఆ పుణ్య కాలమునందు స్నానదానములు చేయుట పుణ్యముగా భావించవలెను.

2. వృషభమునందు	సంక్రమణమునకు	విష్ణుపదమనిపేరు	పూర్వమునందు 16 ఘడియలు పుణ్యకాలము
3. మిథునమునందు	,,	షడశీతి	పరము 16 ఘడియలు
4. కటకమునందు	,,	అయనము	పూర్వము 30 ఘడియలు
5. సింహమునందు	,,	విష్ణుపదము	పూర్వము 16 ఘడియలు
6. కన్యయందు	,,	షడశీతి	పరము 16 ఘడియలు
7. తులయందు	,,	విషువము	పూర్వము 15 ఘడియలు పరము 15 ఘడియలు
8. వృశ్చికమునందు	,,	విష్ణుపదము	పూర్వము 16 ఘడియలు
9. ధనుస్సుయందు	,,	షడశీతి	పరము 16 ఘడియలు
10. మకరమునందు	,,	అయనము	పరము 40 ఘడియలు
11. కుంభమునందు	,,	విష్ణుపదము	పూర్వము 16 ఘడియలు
12. మీనమునందు	,,	షడశీతి	పరము 16 ఘడియలు

ఈ విష్ణుపద, షడశీతి, విషువ, అయన అను నామములు గల సూర్యసంక్రమణ పుణ్యకాలము లలో ఉత్తరోత్తరము పుణ్య మధికముగా తెలియవలెను.

వాస్తు కర్తరీ విజ్ఞానము

సూర్యుడు భరణీ నక్షత్రము యొక్క మూడు నాలుగు పాదములయందు సంచరించుచుండగాను, కృత్తికా నక్షత్రము 1. 2, 3, 4, పాదములయందు సంచరించు చుండగాను, రోహిణీ నక్షత్రము యొక్క మొదటి పాదమునందు సంచరించు చుండగాను, ఆ కాలము కర్తరీ యను పేరుతో వ్యవహరింపబడుచున్నది. ఆ కాలమునందు గృహమునకు శంకుస్థాపన మొనరించినను, గృహనిర్మాణ మొనరించినను అగ్నిహోత్ర ప్రీతికరములగును అని కాలామృతము, కృష్ణవార్త మొదలగు గ్రంథములు చెప్పుచున్నవి.

కృష్యారంభమునకు యుక్తకాలము

శ్లో॥ మైత్రార్కత్రయరోహిణీ వసుమఘా ధ్రసోత్తరాంత్యానురే ష్వాద్యార్కజ్ఞక వేర్దినేషు శుభదో మధ్యస్తు చాంద్రే దినే।
త్యక్త్వా రిక్తదినాని దగ్ధదివసాన్దర్శావమావైధృతి వ్యాఘాతవ్యతిపాతవిష్టిదివసాన్ శేషాః కృషౌ శోభనాః ॥

(జ్యోతిషపలాబిదర్శిని)

తా॥ అనూరాధ, హస్త, చిత్త, స్వాతి, రోహిణి, ధనిష్ఠ, మఘ, అశ్వని, ఉత్తరఫల్గుని, ఉత్తరాషాఢ, ఉత్తరాభాద్ర, రేవతి, మూల ఈ నక్షత్రములును, భాను, భౌమ, బుధ, శుక్రవారములును, భూమి దున్నుట కారంభించుటచేత శుభము గలుగుననియును, సోమవారము మధ్యమమనియును. రిక్తతిథులును, దగ్ధతిథులును, పాడ్యమియును, అమావాస్యయును, అవమయును, వైధృతి, వ్యాఘాత, వ్యతీపాతయోగములును, భద్రవాకరణమును, అనువానిని విడిచిపెట్టి, మిగిలిన దినములయందు కృషిని చేయుటకు నూతనముగా ప్రవేశించుటచేత శుభములు గలుగును.

ఏరువాకకు యుక్తకాలము

శ్లో॥ శూర్పారేందుమఘాదితీ విధిహయశ్రీశత్రయత్ర్యుత్తరక్రవ్యాదాంత్యసమీరమిత్రగురుషు క్ష్మాజార్యతీక్ష్ణత్విషామ్ ।
వారే స్యాద్ధలకర్మ గోంత్యయుగకన్యాచాపకీటే శుభం తౌళీనక్రఘటాజకర్కిహరిషు ప్రాణఘ్నసస్యక్షయౌ ॥
చోరత్రాసపశుఘ్న దాహభుజగత్రాసా భవేయుః క్రమాత్ ॥

తా॥ విశాఖ, హస్త, మృగశిర, మఖ, పునర్వసు, రోహిణి, అశ్వని, శ్రవణం, ధనిష్ఠ, శతభిషం, ఉత్తర, ఉత్తరాషాఢ, ఉత్తరాభాద్ర, మూల, రేవతి, స్వాతి, అనూరాధ, పుష్యమి, ౧౮ నక్షత్రముల యందును, కుజ, గురు, భానువారముల యందును, వృషభము, మీనము, మిథునము, కన్య, ధనుస్సు, వృశ్చికము ఈ లగ్నముల యందును కృషి కర్మ నారంభించుటచేత నానావిధములయిన శుభఫలములు గలుగును. తులాలగ్నమునందు కృషి కర్మ నారంభించిన ప్రాణహాని గలుగును. మకరమునందారంభించిన సస్యనాశనమును, కుంభమునందారభించిన చోరభయమును, మేషము నందారంభించిన పశుహానియు, కర్కాటకము నందారంభించిన దహనమును, సింహమందారంభించిన యెడల సర్పముల వలన మనుష్యులకు భయమును గలుగునని తాత్పర్యము.

చెరుకు, అరటి, మామిడి చెట్లు వేయుటకు యుక్తకాలము

శ్లో॥ రేవత్యుత్తర రోహిణీ గురుకరాదిత్యేషు నక్తంచరే వాయౌ వారుణ వాజినోశ్చ శశిజేంద్వార్యేషు వారేషు చేత్ ।
వృక్షస్థాపన బీజవాపనహల ప్రారంభకార్యే శుభం కన్యాకర్కియుగోక్షమీనమకరే సంపూర్ణ ధాత్రీఫలమ్ ।।

తా॥ రేవతి, ఉత్తర, రోహిణి, పుష్యమి, హస్త, పునర్వసు, మూల, స్వాతి, శతభిషం, అశ్వని ఈ పది నక్షత్రములును; గురు, బుధ, సోమవారములును; కన్యా, కర్కాటక, మిథున, వృషభ, మీన, మకర రాశులును అన్ని విత్తనములు నాటుటకు, కృషికర్మ నారంభించుటకు, విత్తనములు చల్లుటకును ప్రశస్తము లయినవి. పై చెప్పబడిన కార్యములను ముహూర్తములు చూచి ప్రారంభించిన సంపూర్ణముగా సకల సస్యములు ఫలించును.

ఉల్లితోట వేయుటకు యుక్తకాలము

శ్లో॥ రేవత్యశ్వినిమైత్రవాయువరుణాదిత్యేంద్రవిష్ణ్వజ్యమూ-
లార్కార్ద్రేందుషు భానుసోమగురువారేష్వేవ వృద్ధిప్రదమ్ ।
పూర్ణాయాం మృగమీనకర్కటధనుః కుంభేషు చారోదయే
స్థాప్యం గృంజనముక్తమాహురితి వాసిష్ఠాత్రిగార్గ్యాదయః ॥

తా॥ రేవతి, అశ్వని, అనూరాధ, స్వాతి, శతభిషం, పునర్వసు, పుష్యమి, ఉత్తర, హస్త, జ్యేష్ఠ, శ్రవణము, మూల, మృగశీర్షః ఈ పదమూడు నక్షత్రములును; ఆది, గురు, సోమవారములును, పంచమి దశమి, పూర్ణిమా తిథులును; మకర, మీన, వృశ్చిక, ధనుః, కుంభములు ఈ లగ్నములున్ను ఉల్లి విత్తనములు పాతిపెట్టుటకు మేలని వశిష్ఠాది మహామునులు చెప్పిరని తాత్పర్యము.

శనగవిత్తనము మొదలగునవి చల్లుటకును, విత్తనములు కట్టకట్టుటకును యుక్తకాలము

శ్లో॥ మూలాత్ర్యుత్తర వైష్ణవేంద్వదితివస్వంత్యాజ మైత్రానితే-
ష్వేవం కర్కిధనుర్ఘట స్థిరగృహేష్వాహుశ్చ వారే శుభే।
బీజావాపనమన్వహం చణక గోధూమాఢకానాం శుభం
మూలాత్ర్యుత్తర మైత్ర శూర్పమఘ విష్ణ్వంత్యేజ్యభే బంధనమ్ ॥

తా॥ మూల, ఉత్తర, ఉత్తరాషాఢ, ఉత్తరాభాద్ర, శ్రవణము, మృగశిర, పునర్వసు, ధనిష్ఠ, రేవతి, రోహిణి, అనూరాధ, స్వాతి ఈ ౧౨ నక్షత్రములయందును; కటకము, ధనుస్సు, తుల, వృషభము, సింహము, వృశ్చికము, కుంభము ఈ లగ్నములయందును, బుధ, గురు, శుక్ర వారములయందును శనగ, గోదుమ, కందులు ఈ విత్తనములు చేలయందు చల్లుటచేత అధికముగా ఫలించునని యెరుంగవలయును. మరియు మూల, ఉత్తర, ఉత్తరాషాఢ, ఉత్తరాభాద్ర, అనూరాధ, విశాఖ, మఖ, శ్రవణము, రేవతి, పుష్యమీ — ఈ పది నక్షత్రములయందు నానాజాతి విత్తనములను మూటలు కట్టిపెట్టుటచే నానావిధములగు శుభములు గలుగునని తాత్పర్యము.

మౌఢ్యమందు జేయతగని కార్యములు

గురు శుక్రులలో నెవరయినను అస్తంగతుఁ డగుచుండగా బావి, కొలను. చెరువు త్రవ్వుట, యాగము గమనము, క్షురకర్మ, దేవతా ప్రతిష్ఠ, వివాహోపనయనములు, విద్యారంభము, నూతన గృహారంభము, కర్ణవేధ, మహాదానములు, వనములు స్థాపించుట, పుణ్యతీర్థములు సేవించుట, నూతన మంత్రానుష్ఠానము చేయుట, పట్టాభిషేకములు మొదలయిన సమస్త శుభకర్మములు చేయుట వర్జింపవలయును. వివాహాది శుభకార్యములు క్షయమాసాధిక మాసములయందుకూడా చేయఁగూడదు.

మౌఢ్యమందు జేయతగిన కార్యములు

ఆశ్లేషా జ్యేష్ఠా మూలాది గండనక్షత్రముల శాంతులకును, రోగసంబంధమైన జపహోమాది శాంతులకును, గ్రహశాంతికిని, అభిషేకము, సమస్తవ్రతములు, ఉత్పాతదోషములు మొదలగువాని శాంతులకును మాస ప్రయుక్తములగు పుంసవనాది కార్యములకును గురు శుక్రమౌఢ్యములు దోషములు కానేరవు.

కర్తరియందు జేయతగని కార్యములు

కర్తరియందు చెట్లు నఱకుట, నారతీయుట, కృష్యారంభము చేయుట, విత్తనము వేయుట, భూమిని త్రవ్వుట, క్రొత్త గ్రామమును కట్టుట, గృహమును కట్టుట, క్షౌరము చేసికొనుట, తోటలు వేయుట, చెరువులు బావులు త్రవ్వుట, క్రొత్తబండి నెక్కుట ఇట్టి కార్యములు చేయఁగూడదు.

కర్తరియందు జేయతగిన కార్యములు

"మౌంజీబంధే వివాహే చ ప్రవేశే యజ్ఞకర్మణి। భరణీ కృత్తికా చైవ న దోషో మంటపాదిషు"

తా॥ కర్తరియందు ఉపనయనము, వివాహము, ప్రవేశము, యజ్ఞము, మంటపాదులు గట్టుట ఇట్టి కార్యములు చేయవచ్చును అని కొందరి అభిప్రాయము.

ఆయామాసములయందు చేయతగని కార్యములు

చిత్రి ౬-౧౫ వైయ్యాశి ౭-౧౬-౧౭ అని ౧-౬ అడి ౨-౧౦-౨౦ ఆవణి ౨-౯-౨౮ పెరటాశి ౧౬-౨౯ అల్పిశి ౬-౨౦ కార్తికి ౧-౧౦-౧౭ మార్గశి ౬-౯-౧౧ తై ౧-౨-౩-౧౧-౧౭ మాశి ౧౫-౧౬-౧౭ పంగుని ౬-౧౫-౧౭ ఇందులో కనిన తేదులలో పగలు శుభకార్యములు వర్జింపతగినవి. ఇది ద్రావిడాచారము.

జన్మనక్షత్రమందు చేయతగిన కార్యములు

విషేకము, యాగము, చౌలము, అన్నప్రాశనము, వ్యవసాయము, ఉపనయనము, పట్టాభిషేకము, భూసంపాదనము, అక్షరాభ్యాసము ఇట్టి కార్యములు చేయవచ్చును.

జన్మనక్షత్రమందు చేయతగని కార్యములు

పుంసవనము, యుద్ధము, సీమంతము, గర్భాదానము, శ్రాద్ధము, క్షౌరము, ఔషధసేవ, ప్రయాణము, వివాహము ఇవి చేయగూడదు. మఱియును స్త్రీలకు వివాహవిషయమందు జన్మనక్షత్రము శ్రేష్ఠమని గ్రంథాంతరమందు జెప్పియుండుట వలన ఈ వివాహనిషేధము పురుషుని విషయమని తెలియదగినది.

వివాహానంతరము చేయతగని కార్యములు

కుటుంబమునందొకరికి వివాహము జరిగిన ఆరుమాసములలోగా చెవులు కుట్టుట, ఉపనయనము, తీర్థయాత్ర, వ్రతములు, ఉద్యాపనము మొదలైన కార్యములు పనికిరావు. సంవత్సర ఋతుభేదములున్నచో పనికి వచ్చునని కొందరి మతము.

"కర్ణవేధన మౌంజ్యాది తీర్థయాత్రాది వేశ్మని। వ్రతోద్యాపనకర్మాణి నిందితాని మహర్షిభిః॥"

లగ్నములయందు వదలతగిన కాలము

మేష, వృషభ, ధనుః, కన్యాలగ్నముల ఆదియందు భుజంగమను పేరుతోను, మీన, మకర, కర్కాట, వృశ్చికముల కడపట రాహువను పేరుతోను; మిథున, కుంభ, తులా, సింహముల మధ్యభాగమందు గృధ్రమను పేరుతోను లగ్నత్యాజ్యము కలదు. కనుక త్యాజ్యకాలము అరఘడియ దానిని విడువవలయును.

మరియు కాలవిధానమందు

లగ్నస్యాదౌ విషం త్యక్త్వా పశ్చాత్కర్మాణి కారయేత్।
తల్లగ్నం వర్జయేద్ధీమాన్ లగ్నస్యాన్తే విషం యది॥

లగ్నమునకు ఆదియందు విషఘడియలు వచ్చినచో ఆ ఘడియలను మాత్రము త్రోసి శుభ కర్మలు చేయవచ్చును. కడపట విషఘడియలు తగిలిన లగ్నమునే విడువవలయును.

వివాహ చక్రము - ఫలములు

ఈశాన్యం సకల సంపదలు	తూర్పు శుభము	ఆగ్నేయం వంశహాని
ఉత్తరం ధనము ధాన్యము	మధ్య దంపతులకు మరణము	దక్షిణం వైధవ్యం
వాయవ్యం స్త్రీ వ్యభిచారిణి	పశ్చిమం ఋణం, వ్యాధి	నైరృతి కులవృద్ధి

రేఖాస్తూర్ధ్వముఖాశ్చతస్ర ఉదితాస్తద్వచ్చతిర్యఙ్ముఖాః
చక్రం స్యాన్నవకోష్ఠకం పరిణయేఽర్కార్క్షాద్వికోర్వాంతకమ్।
మధ్యే ప్రాగనలాది దిక్షువిలిఖేత్త్రీణిక్రమాత్త్రీణి వై
తన్మధ్య స్థితకోష్ఠగ త్రిభమిదం హంత్యాశు తౌదంపతీ॥

ప్రాగాద్యష్ట మ త, త్క్రమాదతి శుభం తద్వంశ హానింతతో
వైధవ్యంకులవర్ధనం బహుతరుణవ్యాధీస్త్రియం జారిణీమ్।
ధాన్యార్థేఽఖిల సంపదశ్చ కురుతేవైవాహికం చాంద్రభం
దైవం చక్రకదంబమద్రిపతినా శివనందినే భాషితమ్॥

తా॥ నిడుపుగా నాలుగురేఖలను అడ్డముగా నాలుగురేఖలను లిఖింపగా తొమ్మిది గదులుగల వివాహచక్రమేర్పడును. ఆ చక్రమునందు సూర్యుడున్న నక్షత్రము మొదలుకొని, మధ్యం, ప్రాక్, అగ్నేయాది క్రమముగా గదికి మూడు నక్షత్రముల చొప్పున 9 గదులకు ($9 \times 3 = 27$) నక్షత్రములు లిఖింపవలయును. అప్పుడు చంద్రుడున్న నక్షత్రము అనగా వివాహ ముహూర్త కాలిక చంద్ర నక్షత్రము, యేదిక్కున గదిలో నున్నదో తెలుసుకొనవలయును. ఆ దిక్కున ఏ ఫలము ఈ ఫల చక్రమున చూపబడినదో చూడుము. అది శుభఫలమేని. ఆ నక్షత్రమున వివాహము శుభప్రదము. ఈ చక్రమును, ఫలములను, శివుడు నందికేశ్వరునకు చెప్పినాడు. అని కాళిదాసు చెప్పుచున్నాడు.

వధూవరుల పొంతనములు

నామాద్యక్షరములు	నక్షత్రం	పాదము	రాశులు	రాశ్యాధిపతులు	౧ గణము	౨ జంతువులు	౩ నాడి	౪ రజ్జు
చూ చే చో ల	అశ్విని	౪	మేషం	కుజ	దేవ	గుఱ్ఱం	ఆది	పాద
లీ లూ లే లో	భరణి	౪	మేషం	కుజ	మను	ఏనుగ	మధ్య	కటి
అ ఈ ఉ ఏ	కృత్తిక	౧-౩	మే-వృష	కు-శు	రాక్ష	మేక	అంత్య	ఉదర
ఒ వా వీ వో	రోహి	౪	వృషభం	శుక్ర	మను	పాము	అంత్య	కంఠ
వే వో కా కి	మృగ	౨-౨	వృష-మిథు	శు-బు	దేవ	పాము	మధ్య	శిరస్సు
కూ ఘ ఙ ఛ	ఆర్ద్ర	౪	మిథునం	బుధ	మను	కుక్క	ఆది	కంఠ
కే కో హా హీ	పునర్వ	౩-౧	మిథు-కట	బు-చం	దేవ	పిల్లి	ఆది	ఉదర
హూ హే హో డా	పుష్య	౪	కటకం	చంద్ర	దేవ	మేక	మధ్య	కటి
డి డూ డే డో	ఆశ్రే	౪	కటకం	చంద్ర	రాక్ష	పిల్లి	అంత్య	పాద
మా మీ మూ మే	మఖ	౪	సింహం	రవి	రాక్ష	ఎలుక	అంత్య	పాద
మో టా టీ టూ	పుబ్బ	౪	సింహం	రవి	మను	ఎలుక	మధ్య	కటి
టే టో పా పీ	ఉత్తర	౧-౩	సింహకన్య	రవి-బు	మను	గోవు	ఆది	ఉదర
పూ ష ణ ఠ	హస్త	౪	కన్య	బుధ	దేవ	ఎనుము	ఆది	కంఠ
పే పో రా రి	చిత్త	౨-౨	కన్య-తుల	బు-శు	రాక్ష	పులి	మధ్య	శిరస్సు
రూ రే రో త	స్వాతి	౪	తుల	శుక్ర	దేవ	దున్న	అంత్య	కంఠ
తి తూ తే తో	విశాఖ	౩-౧	తుల-వృశ్చి	శు-కు	రాక్ష	పులి	అంత్య	ఉదర
నా నీ నూ నే	అనూ	౪	వృశ్చికం	కుజ	దేవ	జింక	మధ్య	కటి
నో యా యీ యూ	జ్యేష్ఠ	౪	వృశ్చికం	కుజ	రాక్ష	జింక	ఆది	పాద
యే యో బా బి	మూల	౪	ధనుస్సు	గురు	రాక్ష	కుక్క	ఆది	పాద
బూ ధా భా ఢా	పూ-షా	౪	ధనుస్సు	గురు	మను	కోతి	మధ్య	కటి
బే బో జా జీ	ఉ-షా	౧-౩	ధను-మక	గు-శని	మను	ముంగిస	అంత్య	ఉదర
జూ జే జో ఖా	అభి		మకరం	శని	౦	ముంగిస	౦	౦
ఖీ ఖూ ఖే ఖో	శ్రవణ	౪	మకరం	శని	దేవ	కోతి	అంత్య	కంఠ
గా గీ గూ గే	ధనిష్ఠ	౨-౨	మక-కుంభ	శని-శని	రాక్ష	సింహం	మధ్య	శిరస్సు
గో సా సీ సూ	శతభిష	౪	కుంభం	శని	రాక్ష	గుఱ్ఱం	ఆది	కంఠ
సే సో దా దీ	పూ-భా	౩-౧	కుంభ-మీన	శ-గురు	మను	సింహం	ఆది	ఉదర
దు శం ఛా ధా	ఉ-భా	౪	మీనం	గురు	మను	గోవు	మధ్య	పాద
దే దో చా చీ	రేవతి	౪	మీనం	గురు	దేవ	ఏనుగు	అంత్య	కటి

కృష్ణ-మృగ ౩ హృష్ణ-స్వాతి ౧ శ్రీధరః-చిత్త ౪ క్షేత్రపాల-హస్త ౨ జ్ఞాన-ఆర్ద్ర ౩ భీమ-మూల ౩ భైరవ-పూ-షా ౩ బ్రహ్మ-చిత్త ౩-౪ ద్రోణ-స్వాతి ౧ ప్రభాకర-చిత్త ౩-౪ ప్రహ్లాద-చిత్త ౩-౪ ప్రాణ-ఉత్తర ౩ ద్రౌపది-స్వాతి ౩ ఇవి నామనక్షత్రములు.

షరా : ఈ వధూవరుల పొంతనములు జన్మనక్షత్రముల ననుసరించి చూచుట యుక్తముగా భావించవలెను. జన్మనక్షత్రములు లభించనప్పుడు నామనక్షత్రములను ఉపయోగించవచ్చును. 30 సంవత్సరములకు పైన నామనక్షత్రములు ఫలదాయకములు అని శాస్త్రములు చెప్పుచున్నవి గాన వధూవరులను గూర్చి జన్మనక్షత్రములే పూర్ణఫలము లిచ్చునవి. నామనక్షత్రములైనను మానవుల అదృష్టానుసారముగా నామములేర్పడి అందువలన నక్షత్రము లేర్పడుచున్నవి గాని వేరు కాదు అని విచారించి పెద్దలు ఆ నామనక్షత్రములకు ఉపయోగమును చెప్పిరి.

వింశతి (కూట) వర్గములు

దైవజ్ఞులు వివాహప్రకరణమున వధూవరుల పొంతనములను గూర్చి కొందరు వింశతి వర్గములనియు, కొందరు ద్వాదశవర్గములనియు, కొందరు దశవర్గములనియు, కొందరు అష్టవర్గములనియు, కొందరు షడ్వర్గములు ప్రధానమనియు, కొందరు చతుర్వర్గములు ప్రధానమనియు చెప్పుచున్నారు. శాస్త్రముల అభిప్రాయము ననుసరించి ఇరువది వర్గములు ఈ క్రింద వివరించబడుచున్నవి. చూడుడు.

వింశతివర్గ నామములు

1. గ్రహమైత్రవర్గము
2. గణవర్గము
3. స్త్రీదీర్ఘ వర్గము
4. యోనివర్గము
5. నాడీవర్గము
6. రాశివర్గము
7. మహేంద్రవర్గము
8. గణితగతాయుష్యవర్గము
9. ఆయవర్గము
10. వశ్యవర్గము
11. దినవర్గము
12. జాతివర్గము
13. వేదావర్గము
14. పక్షివర్గము
15. రజ్జువర్గము.
16. యోగినీవర్గము
17. లింగవర్గము
18. భూతవర్గము
19. చంద్రయోగవర్గము
20. గోత్రవర్గము

1. గ్రహమైత్రవర్గః వివరణము :

గ్రహములు	రవికి	చంద్రునకు	కుజునకు	బుధునకు	గురునకు	శుక్రునకు	శనికి
మిత్రులు	చం-కు-గు	ర-బు	ర-చం-గు	ర-శు	ర-చం-కు	బు-శ	బు-శు
సములు	బు	కు.గు.శు.శ	శు-శ	కు-గు-శ	శ	కు-గు	గు
శత్రువులు	శు-శ	౦	బు	చం	బు-శు	ర-చం	ర-చం-కు

ఈ చక్రము నైసర్గికమగు (స్వభావసిద్ధమగు) శత్రుత్వమును, మిత్రత్వమును, సమత్వమును తెలియచేయుచున్నది.

విశేషములు

రాశిచక్రమునందు గ్రహమునకు 2-3-4-10-11-12 స్థానములయందుగల గ్రహములు తాత్కాలిక మిత్రులగుచున్నారు.

1-5-6-7-8-9 స్థానములయందు గల గ్రహములు తాత్కాలిక శత్రువులగుచున్నారు.

నైసర్గికమిత్రులు తాత్కాలిక మిత్రులయిన. అధి మిత్రులగుచున్నారు.

నైసర్గిక శత్రువులు తాత్కాలిక శత్రువులైన అధి శత్రువులగుచున్నారు.

నైసర్గికమిత్రులు తాత్కాలిక శత్రువులైనను, నైసర్గిక శత్రువులు తాత్కాలిక మిత్రులైనను సములు అగుచున్నారు.

నైసర్గికసములు తాత్కాలిక శత్రువులైన, శత్రువులుగానే అగుచున్నారు. తాత్కాలిక మిత్రులైన మిత్రులుగానే అగుచున్నారు. అని తెలియదగియున్నది.

ఫలం : వధూవరులయొక్క జన్మ రాశ్యాధిపతులు మిత్రులైనను, ఏకరాశ్యాధిపత్యము కలిగియున్నను శుభప్రదము. శత్రువులైన వధూవరులు పరస్పరము కలహము కలవారగుదురు.

2. గణవర్గః॥ పునర్వసు, పుష్యమి, స్వాతి, హస్త, శ్రవణం, రేవతి, అనూరాధ, మృగశిర, అశ్విని ఈ తొమ్మిది నక్షత్రములు దేవగణ నక్షత్రములు.

రోహిణి, పుబ్బ, పూర్వాషాఢ, పూర్వాభాద్ర, భరణి, ఆర్ద్ర, ఉత్తర, ఉత్తరాషాఢ, ఉత్తరాభాద్ర ఈ తొమ్మిది నక్షత్రములు మనుష్యగణ నక్షత్రములు.

కృత్తిక, ఆశ్లేష, మఖ, చిత్త, విశాఖ, జ్యేష్ఠ, మూల, ధనిష్ఠ, శతభిషం ఈ తొమ్మిది నక్షత్రములు రాక్షసగణనక్షత్రములు.

ఫలం: శ్లో॥ స్త్రీ రాక్షసగణాజ్జాతా హంతి మర్త్యగణం పరమ్ ।

తా॥ వధూవరుల నక్షత్రములు ఏకగణమైన ఉత్తమం, దేవమనుష్యగణములలోచేరిన మధ్యమం, దేవ రాక్షసగణములలోచేరిన అశుభం, మనుష్యరాక్షస గణములలోచేరిన మరణం అని తెలియదగినది.

3. స్త్రీదీర్ఘవర్గః॥ వధూనక్షత్రమారభ్య వరభంచోర్ధ్వసంస్థితమ్। వరభం శుభదం ప్రోక్తమితిదైవవిదాంవరైః॥

ఫలం: తా॥ వధూనక్షత్రము మొదలు వరనక్షత్రమువరకు లెక్కింపగా ప్రథమ నవకములోచేరియున్న అశుభం, సదాకలహ ప్రదము అనియు, రెండవనవకములో చేరియున్న మధ్యమఫలము అనియు, మూడవ నవకములో చేరియున్న శుభదాయకము, సుఖదాయకము అనియు దైవజ్ఞులలో కొందరు చెప్పుచున్నారు. మరికొందరు అట్లు లెక్కించుటలో వరనక్షత్రము వధూ నక్షత్రము నుంచి 13 నక్షత్రములకు పైనయున్న అత్యంత శుభదాయకమని చెప్పుచున్నారు. మరికొందరు వర నక్షత్రము వధూనక్షత్రమునకు పై సంఖ్యలో నున్న శుభకరమేనవియు చెప్పుచున్నారు.

4. యోనివర్గః॥ అశ్విని - శతభిషం గుఱ్ఱములు, భరణి - రేవతి యేనుగులు, కృత్తిక - పుష్యమి మేకలు రోహిణి – మృగశిర సర్పములు, ఆర్ద్ర – మూల కుక్కలు, పున – ఆశ్లేష పిల్లులు మఖ-పుబ్బ ఎలుకలు, హస్త-స్వాతి ఎనుములు, చిత్త-విశాఖ పులులు, అనూ-జ్యేష్ఠ జింకలు, ఉ-ఫ ఉ-భా ఆవులు, అభి-ఉ-షా ముంగిసలు, పూ-భా-ధని సింహములు, పూ-షా-శ్రవ కోతులు ఈ నక్షత్రముల జంటలలో మొదటి నక్షత్రము పురుష నక్షత్రము గాను రెండవ నక్షత్రము స్త్రీ నక్షత్రముగాను తెలియదగియున్నది.

ఫలం: తా॥ స్త్రీ పురుషులు ఏక యోనివర్గములో చేరియున్న సంపద కలుగును. వేరు వేరు యోనివర్గములలో నున్న మధ్యమ ఫలము. శత్రుత్వముగల యోనివర్గములలో చేరిన అశుభప్రదము మరియు స్త్రీ తారలకు స్త్రీ తారల తోటి సంబంధము కలుగకూడదు. అట్లు జరిగెనేని మధ్యమ ఫలము, పురుష తారలకు పురుష తారలతోటి సంబంధము కలిగిన దాంపత్యము, సర్వకాల సర్వావస్థల యందును కలహములు కలదై అశుభమును పొందుచున్నది.

నైసర్గిక విరోధముకల జంటలు వివరము

1. గో, వ్యాఘ్రములు 2. గజ, సింహములు 3. అశ్వ, మహిషములు, 4. శునక, హరిణములు 5. నకుల, సర్పములు 6. వానర, మేషములు 7. మార్జాల, మూషకములు.

ఇటుల యే నక్షత్రములకు పరస్పర విరోధము స్వతస్సిద్ధమో అట్టి విరుద్ధనక్షత్రముల సంబంధము కలిగిన వధూవరులు సదా వైరములు కలవారై యుందురు అని తెలియదగియున్నది.

5. నాడీవర్గః॥ (18) చతుష్పాన్నక్షత్రములు ఈ నక్షత్రముల యందు బుట్టిన స్త్రీకి అశ్విన్యాదిగా మూడు

ఫలం: వ్రేళ్ళయందును, (6) త్రిపాన్నక్షత్రములు. ఈ నక్షత్రములయందు బుట్టిన స్త్రీకి కృత్తిక మొదలుగా నాలుగు వ్రేళ్ళయందును, (3) ద్విపాన్నక్షత్రములు, ఈ నక్షత్రములయందు బుట్టినస్త్రీకి మృగశిర మొదలుగా అయిదు వ్రేళ్ళయందును లెక్కించగా కన్యాజన్మ నక్షత్రము

వరుని జన్మనక్షత్రమున్న వ్రేలియందు కాక మరియొక వ్రేలియందున్న శుభకరమున్నూ సౌభాగ్య ప్రదాయకమున్నూ అగుచున్నది. అని తెలియవలెను.

6. రాశివర్గః॥ స్త్రీ రాశికి - పురుషరాశి 12 అయిన } దీర్ఘాయుష్యం
ఫలం: పురుషరాశికి - స్త్రీ రాశి 2 అయిన
వ్యుత్క్రమముగా
స్త్రీ రాశికి - పురుషరాశి 2 అయిన } మృత్యువు
పురుషరాశికి - స్త్రీరాశి 12 అయిన
ఇటులనే పై భాగములను తెలియదగియున్నది.

అనగా స్త్రీ రాశికి పురుషరాశి 12-11-10-9-8 అయిన క్రమముగా దీర్ఘాయుష్యం, సౌఖ్యం ధనసమృద్ధి, శుభము, పుత్రసంపదలు గలుగును. శుభకరములు, అని తెలియవలయును.

స్త్రీ రాశికి పురుషరాశి 2-3-4-5-6 అయిన క్రమముగా మరణము, దుఃఖము, దారిద్ర్యము, అశుభము, పుత్రనాశనము కలుగును గాన అశుభకరమని తెలియదగియున్నది.

స్త్రీరాశి పురుషరాశి ఒక్కటియైనను సమ సప్తక రాశులైనను అత్యుత్తమము. అనగా పుత్రలాభము, అన్యోన్యానురాగము, మాంగల్యము, సర్వసంపదలు లభించును. శుభదాయకము అని తెలియదగియున్నది.

7. మాహేంద్రవర్గః॥ వధూనక్షత్రం మొ॥ వరనక్షత్రం వరకు గణనముచేయగా 4-7-10-13-16-19-22-25

ఫలం: ఈ యెనిమిది వర్గములు మాహేంద్రవర్గములు. ఈ సంఖ్యలు వచ్చెనేని దంపతులకు సుపుత్రప్రదములు. ఇతర వర్గములు (అనగా 1-2-3-5-6-8-9-11-12-14-15-17-18-20-21-23 24-26-27) ఈ సంఖ్యలు వచ్చెనేని దంపతులకు కలహ ప్రదములు అని తెలియవలెను.

8. గణితగతాయుష్యవర్గః॥ వధూవరుల జన్మనక్షత్రములలో వధూనక్షత్రము మొదలు వరనక్షత్రము వరకు (అభిజిత్తుతో లెక్కించవలెను) లెక్కించి ఆ సంఖ్యను 7 చే గుణించి 28 చే భాగించగా మిగిలిన శేషము వధూశేషము. తిరిగి ఇటులనే వరనక్షత్రము మొదలు వధూనక్షత్రము వరకు (అభిజిత్తుతో లెక్కించవలెను) లెక్కించి ఆ సంఖ్యను 7 చే పెంచి 28 చే భాగించగా మిగిలిన శేషము వరశేషము.

ఫలం: ఈ వరశేషము వధూశేషము కంటే తక్కువ అగునెడల దంపతులలో ముందు పురుషునకు మరణంకలుగును. వరశేషమధికమాయెనేని ముందుస్త్రీకి మరణం కలుగును అనితెలియవలెను.

9. ఆయవర్గః॥

తూర్పు - ధ్వజ	అశ్విని	ఆశ్లేష	అనూరాధ	పూర్వాభాద్ర
ఆగ్నేయం - ధూమ	భరణి	మఖ	జ్యేష్ఠ	ఉత్తరాభాద్ర
దక్షిణం - సింహ	కృత్తిక	పుబ్బ	మూల	రేవతి.
నైఋతి - శునక	రోహిణి	ఉత్తర	పూర్వాషాఢ	
పడమర - వృషభ	మృగశిర	హస్త	ఉత్తరాషాఢ	
వాయవ్యం - ఖర	ఆర్ద్ర	చిత్త	శ్రవణం	
ఉత్తరం - గజ	పునర్వసు	స్వాతి	ధనిష్ఠ	
ఈశాన్యం - కాక	పుష్యమి	విశాఖ	శతభిషం	

ఫలం: వధూవరుల జన్మనక్షత్రములలో పురుష జన్మనక్షత్రము. యే ఆయముగల నక్షత్రములలో నున్నదో తెలుసుకొని ఆ ఆయమునకు అయిదవ ఆయమువగల నక్షత్రములయందు స్త్రీ జన్మనక్షత్రముండెనేని నిత్యము వధూవరులు కలహములు కలిగియుందురు.

10. వశ్యవర్గః ॥ మేషరాశికి సింహవృశ్చికరాశులు వశ్యములు తులారాశికి మకర కన్యారాశులు వశ్యములు

వృషభరాశికి కటక తులారాశులు	,,	వృశ్చికరాశికి కటకరాశి	,,
మిథునరాశికి కన్యారాశి	,,	ధనూరాశికి మీనరాశి	,,
కటకరాశికి వృశ్చిక ధనూరాశులు	,,	మకరరాశికి మేష కుంభరాశులు	,,
సింహరాశికి తులారాశి	,,	కుంభరాశికి మేషరాశి	,,
కన్యారాశికి మీన మిథునరాశులు	,,	మీనరాశికి మకరరాశి	,,

ఫలం: శ్లో॥ "వశ్యయోగాచ్ఛుభం ప్రోక్తం స్త్రీరాశేః పురుషస్య చ"

తా॥ స్త్రీ రాశికి పురుషరాశికి వశ్యయోగము కలుగుట వలన శుభమని తెలియదగినది.

11. దినవర్గః ॥ శ్లో॥కన్యాదివరఋక్షాన్తం గణయేన్నవభాజితమ్। శిష్టం సమంయది శుభంవిషమంచేదరిష్టదమ్॥

ఫలం : తా॥ వధూనక్షత్రం మొదలుకొని వరనక్షత్రం వరకు లెక్కించి 9చే భాగించగా శేషం 1. మృత్యువు 2. ప్రేమ 3. ఆపద 4. సుఖం 5. పీడ 6. పశులాభం 7. రోగప్రాప్తి 8. ప్రజావృద్ధి 9. శత్రువృద్ధిగాన సరిసంఖ్య శుభదాయకమనియు విషమసంఖ్య అశుభదాయకము అనియు తెలియవలెను.

12. జాతివర్గః ॥

కటకరాశి	మీనరాశి	వృశ్చికరాశి	బ్రాహ్మణజాతి
సింహరాశి	ధనూరాశి	మేషరాశి	క్షత్రియజాతి
తులారాశి	మిథునరాశి	కుంభరాశి	వైశ్యజాతి
వృషభరాశి	కన్యారాశి	మకరరాశి	శూద్రజాతి

ఫలం: శ్లో॥ న దద్యాద్వర్ణహీనస్య వర్ణశ్రేష్ఠాం తు కన్యకామ్ ॥

తా॥ వధూవరుల రాశులొకవర్గము కలవైయున్న శుభకరం, వరరాశికంటె వధూరాశి అధిక వర్గము కలదై యున్న అశుభకరం హీనరాశియైయున్న మధ్యమఫలము అని తెలియవగియున్నది.

13. వేధావర్గః॥ అశ్విని - జ్యేష్ఠ, భరణి - అనూరాధ, కృత్తిక - విశాఖ, రోహిణి - స్వాతి
అర్ద్రి - శ్రవణం, పునర్వసు - ఉత్తరాషాఢ, పుష్య - పూర్వాషాఢ, ఆశ్రేష - మూల
మఖ - రేవతి, పుబ్బ - ఉత్తరాభాద్ర, ఉత్తర - పూర్వాభాద్రా, హస్త - శతభిషం

ఫలం : ఈ జంట నక్షత్రములు పరస్పర విరోధములు కలవి. చిత్త, మృగశిర, ధనిష్ఠ ఈ ద్విపాన్నక్షత్రములు మూడు అన్యోన్య విరోధములు కలవి గాన ఈ నక్షత్రముల జంటలలో నొకజంట దంపతుల జన్మనక్షత్రద్వయమై యుండెనేని దంపతులకు సదా విరోధము సిద్ధమైయుండును.

14. పక్షివర్గః ॥ 1. గరుడపక్షి, 2. పింగళపక్షి, 3. కాకి, 4. కోడి, 5. నెమలి, ఇవి అయిదు పక్షులు.

5 అశ్విని, భరణి, కృత్తిక, రోహిణి, మృగశిర కు	—	గరుడపక్షి	అధిపతి
5 అర్ద్రి, పునర్వసు, పుష్యమి, ఆశ్రేష, మఖ, పుబ్బకు	—	పింగళపక్షి	,,
6 ఉత్తర, హస్త, చిత్త, స్వాతి, విశాఖ, అనూరాధకు	—	కాకి	,,
5 జ్యేష్ఠ, మూల, పూర్వాషాఢ, ఉత్తరాషాఢ, శ్రవణం	—	కోడి	,,
6 ధనిష్ఠ, శతభిషం, పూర్వాభాద్ర, ఉత్తరాభాద్ర, రేవతి	—	నెమలి	,,

ఫలం : వధూవరులజన్మనక్షత్రములు,ఒకపక్షియాధిపత్యములోయున్నఅన్యోన్యముప్రీతికలవారైయుందురు ఆ నక్షత్రములు వేరువేరు పక్షుల అధిపత్యములలోయున్న నిత్యము కలహముకలవారై యుందురు.

15. రజ్జువర్గః ॥ అశ్విని, ఆశ్రేష, మఖ, జ్యేష్ఠ. మూల, రేవతి ఈ అరు పాదరజ్జు నక్షత్రములు.
భరణి, పుష్యమి, పుబ్బ, అనూరాధ, పూ-షా, ఉ-భా ఈ అరు కటిరజ్జు నక్షత్రములు.
కృత్తిక, పునర్వసు, ఉత్తర, విశాఖ, ఉ-షా, పూ-భా ఈ అరు ఉదరరజ్జు నక్షత్రములు.
రోహిణి, అర్ద్రి. హస్త, స్వాతి, శ్రవణం, శతభిషం ఈ అరు కంఠరజ్జు నక్షత్రములు.
మృగశిర, చిత్త, ధనిష్ఠ ఈ మూడు శిరోరజ్జు నక్షత్రములు.

ఫలం : శ్లో॥ ఏకరజ్జుర్మృత్యుకరీ భిన్నరజ్జుశ్శుభావహా ॥

తా॥ స్త్రీ పురుష నక్షత్రములు, శిరోరజ్జువుయందున్న భర్తను, కంఠరజ్జువుయందున్న భార్యను, ఉదర రజ్జువుయందున్న కుమారులను నశింపచేయును. కటిరజ్జువుయందున్న దారిద్ర్యమును పాదరజ్జువుయందున్న వ్యభిచారమును కలుగచేయును అని తాత్పర్యము.

16. యోగినీవర్గః ॥ 1. బ్రాహ్మణీ, 2. కౌమారీ, 3. వారాహీ, 4. సిద్ధా, 5. వైష్ణవీ, 6. మాహేంద్రీ, 7. చాముండీ, 8. మాహేశ్వరీ అను యెనిమిది దిక్శక్తులు కలవు.

బ్రాహ్మణీ :	తూర్పు -	అశ్విని	ఆశ్రేష	అనూరాధ	పూర్వాభాద్ర
కౌమారీ :	ఆగ్నేయం -	భరణి	మఖ	జ్యేష్ఠ	ఉత్తరాభాద్ర
వారాహీ :	దక్షిణం -	కృత్తిక	పుబ్బ	మూల	రేవతి
సిద్ధా :	నైఋతి -	రోహిణి	ఉత్తర	పూర్వాషాఢ	
వైష్ణవీ :	పడమర -	మృగశిర	హస్త	ఉత్తరాషాఢ	
మాహేంద్రీ:	వాయవ్యం -	ఆర్ద్ర	చిత్త	శ్రవణం	
చాముండీ :	ఉత్తరం -	పునర్వసు	స్వాతి	ధనిష్ఠ	
మాహేశ్వరీ:	ఈశాన్యం -	పుష్యమి	విశాఖ	శతభిషం	

ఫలం : వధూవరుల జన్మనక్షత్రములు ఒక శక్తి నక్షత్రములలో యున్న యడల అన్యోన్య ప్రేమ కలవారై యుందురు. భిన్నశక్తుల నక్షత్రములలో యున్న యడల పరస్పరము కలహము కలవారై యుందురు.

17. లింగవర్గః ॥ భరణి, ఆర్ద్ర, ఆశ్రేష, మఖ, పుబ్బ, ఉత్తర, చిత్త, స్వాతి, విశాఖ, జ్యేష్ఠ, పూర్వాషాఢ, ఉత్తరాషాఢ, ధనిష్ఠ, రేవతి ఈ 14 నక్షత్రములు స్త్రీ లింగములు.

మృగశిర, మూల, శతభిషం ఈ 3 నక్షత్రములు నపుంసకలింగములు

అశ్విని, కృత్తిక, రోహిణి, పునర్వసు, పుష్యమి, హస్త, అనూరాధ, శ్రవణం, పూర్వాభాద్ర, ఉత్తరాభాద్ర ఈ పది నక్షత్రములు పుంలింగములు.

ఫలం: వధూవరుల జన్మనక్షత్రములు ఏకలింగము కలవైయున్న పరస్పరము ప్రేమకలవారై యుందురు. భిన్నలింగము కలవైయున్న పరస్పరము కలహము కలవారై యుందురు.

18. భూతవర్గః ॥

5 పృథివీ	-	అశ్విని, భరణి, కృత్తిక, రోహిణి, మృగశిర
6 జలం	-	ఆర్ద్ర, పునర్వసు, పుష్యమి, ఆశ్రేష, మఖ, పుబ్బ
6 అగ్ని	-	ఉత్తర హస్త, చిత్త, స్వాతి, విశాఖ, అనూరాధ
5 వాయువు	-	జ్యేష్ఠ, మూల, పూర్వాషాఢ, ఉత్తరాషాఢ, శ్రవణం
5 ఆకాశం	-	ధనిష్ఠ, శతభిషం, పూర్వాభాద్ర, ఉత్తరాభాద్ర, రేవతి

ఫలం : వధూవరుల జన్మనక్షత్రములలో నొకటి జలవర్గములోను మరియొకటి అగ్నివర్గములోను చేరిన వధూవరులకు మరణము సంభవించును. మిగిలిన నక్షత్రములు శుభకరంబులగును.

19. చంద్రయోగవర్గః ॥

తూర్పు-ఇంద్రుడు	పాడ్యమి-నవమి	అశ్విని	ఆశ్రేష	అనూరాధ	పూర్వాభాద్ర	సూర్యః
ఆగ్నేయం-అగ్ని	విదియ-దశమి	భరణి	మఘ	జ్యేష్ఠ	ఉత్తరాభాద్ర	చంద్రః
దక్షిణము-యముడు	తదియ-ఏకాదశి	కృత్తిక	పుబ్బ	మూల	రేవతి	కుజః
నైఋతి-నిరృతి	చవితి-ద్వాదశి	రోహిణి	ఉత్తర	పూర్వాషాఢ		బుధః
పశ్చిమం-వరుణుడు	పంచమి-త్రయోదశి	మృగశిర	హస్త	ఉత్తరాషాఢ		గురుః

వాయవ్యం-వాయువు	షష్ఠి-చతుర్దశి	ఆర్ద్ర	చిత్త	శ్రవణం	శుక్రః
ఉత్తరం-కుబేరుడు	సప్తమి-పూర్ణిమ	పునర్వసు	స్వాతి	ధనిష్ఠ	శనిః
ఈశాన్యం-ఈశానుడు	అష్టమి-అమావాస్య	పుష్యమి	విశాఖ	శతభిషం	రాహుః

ఫలం : వధూవరుల జన్మనక్షత్రములలో పురుషుని జన్మనక్షత్రము ఏ దిక్కున యున్నదో ఆ దిక్కునగల దినాధిపతిని, నక్షత్రాధిపతిని, గ్రహాధిపతిని, దిక్పతిని తెలుసుకొని వారికిని, స్త్రీ జన్మనక్షత్ర మేదిక్కున యున్నదో, ఆ దిక్కునగల దినాధిపతిని, నక్షత్రాధిపతిని, గ్రహాధిపతిని, దిక్పతిని తెలుసుకొని వీరికిని, మిత్రత్వమున్న దంపతులకు మిత్రత్వమును, శత్రుత్వమున్న దంపతులకు శత్రుత్వమును, సమత్వమున్న దంపతులకు సమత్వమును ఉండునని తెలియవలెను.

20\. గోత్రవర్గః॥

మరీచిః	అశ్విని	భరణి	కృత్తిక	రోహిణి
అత్రిః	మృగశిర	ఆర్ద్ర	పునర్వసు	పుష్యమి
పిష్ఠః	ఆశ్లేష	మఖ	పుబ్బ	ఉత్తర
అంగిరాః	హస్త	చిత్త	స్వాతి	విశాఖ
పౌలస్త్యః	అనూరాధ	జ్యేష్ఠ	మూల	పూర్వాషాఢ
పులహః	ఉత్తరాషాఢ	అభిజిత్	శ్రవణం	ధనిష్ఠ
క్రతుః	శతభిషం	పూర్వాభాద్ర	ఉత్తరాభాద్ర	రేవతి

అశ్వన్యాది నాలుగు నక్షత్రములు మరీచి గోత్రమునకు చెందియున్నవి. మృగశీర్షాది నాలుగు నక్షత్రములు అత్రిగోత్రమునకు చెందియున్నవి. ఇటులనే పై నక్షత్రముల గోత్రములను కూడా తెలియవలెను.

ఫలం : వధూవరుల జన్మనక్షత్రములు ఒక గోత్రమునకు చెందియున్న యెడల వధూవరులు నిత్యము కలహము కలవారై యుందురు. భిన్నగోత్రములకు చెందియున్న యెడల శుభప్రదము.

ఈ పైన వివరింపబడిన వింశతివర్గములు వధూవరుల పొంతనములను గూర్చి ముఖ్యములైనవి. ఈ ఇరువది వర్గముల యందు అనుకూల్యమును చూచి స్త్రీ పురుషులకు దాంపత్యమును సమకూర్చుట ఉత్తమోత్తమము అయియున్నది ఇది దుర్లభము. అదృష్టాయత్తము కూడా అయియున్నది. మొదటి ఆరువర్గములు వివాహ సమయమున ముఖ్యతరములనియు, మిగిలిన 14 వర్గములు అముఖ్యులైనను అభ్యుచ్చయములుగా కాలజ్ఞులు చెప్పుచున్నారు గాన ఆ ఆరు వర్గములయందు అనుకూల్యమును చూచి దాంపత్యమును నిర్ణయించుట ఉత్తమము.

శ్లో॥ గ్రహమైత్రం ద్విజాతీనాం క్షత్రియాణాం గణస్తథా।
కన్యాదూరం తు వైశ్యానాం శూద్రాణాం యోనిరేవ చ॥ ఇత్యాది

తా॥ ప్రమాణముచే బ్రాహ్మణులు గ్రహమైత్రవర్గమును, క్షత్రియులు గణవర్గమును, వైశ్యులు స్త్రీదీర్ఘవర్గమును, శూద్రులు యోనివర్గమును నియతముగా విచారించి స్త్రీ పురుషులకు దాంపత్యమును నిర్ణయించవలెను. ఇతర వర్గములు అప్రధానములు అభ్యుచ్చయ సాధనములుగా భావించవలెను. ఇతరవర్గములు దేశభేదముచే ప్రత్యేకముగా ప్రాధాన్యము నొందుచూ సాఫల్యమును గడించుచునే యున్నవి. వైఫల్యమేమాత్రమును లేదు. అని సమయశాస్త్రపారదృశ్యలు చెప్పుచున్నారు.

పంచక రహితమును చేయుట

పంచకము॥ ప్రతిపదాది తిథులు, భానువారాది వారములు, అశ్విన్యాది నక్షత్రములు, మేషాది లగ్నములను జేర్చి ఆ సంఖ్యను తొమ్మిదితో భాగించగా మిగిలిన సంఖ్య ౧ మృత్యు, ౨ అగ్ని, ౪ రాజ, ౬ చోర, ౮ రోగ పంచకములు అనబడును. ఇవి అశుభములు, చోర రోగములు రాత్రియందును, రోగాగ్నులు పగటి యందును, మృత్యువు దివారాత్రములయందును పనికిరానేరవు. అవసరమై ఆచరించ

వలసి వచ్చినప్పుడు 1-2-4-6-8 పంచకములకు క్రమముగా, రత్నములు, చందనము, నిమ్మపండ్లు, దీపము ధాన్యము దానముచేసిన రోగపరిహారమగును అని కొందరిమతము. శాక, గుడ, లవణ, సతిలబంగారము, బంగారము పీట్లను దానము చేయవలెనని కొందరిమతము.

పంచకరాహిత్యములో విశేషములు

సుముహూర్త నిర్ణయమునందు తిథి, వార, నక్షత్రలగ్నములుకాక ధ్రువకమును కూడా చేర్చిన పంచకమగును. అప్పుడు పంచకరాహిత్యమును చేయవలెను అని కొందరిమతము.

ధ్రువకమనగా — శ్రుతిః బాణః ఋతుః పంచ వేద త్రీణి ద్వి చంద్రమాః।
గగనేందు ద్వయం త్రీణి ధ్రువకంచే త్యనుక్రమాత్ ॥. ఇతి.

తా॥ ధ్రువకసంఖ్య మేషమునకు 4, వృషభమునకు 5, మిథునమునకు 6, కటకమునకు 5, సింహమునకు 4, కన్యకు 3, తులకు 2, వృశ్చికమునకు 1, ధనుస్సుకు 0, మకరమునకు 1, కుంభమునకు2 గా తెలియవలెను. పైనాలుగు సంఖ్యలతో ధ్రువకసంఖ్యనుకూడాచేర్చి పంచకరాహిత్యము చేయవలెను.

తారాబలమును చూచుట

శ్లో॥ జన్మనక్షత్రమారభ్య నిత్యభాంతం చ గణ్యతే। నవసంఖ్యాహృతంభాగం నవతారాః ప్రకీర్తితాః॥
ప్రత్యక్చ కార్యనాశాయ సంపత్సంపద ఏవ చ। విపచ్చ కార్యనాశాయ క్షేమం క్షేమకృతేభవేత్॥
జన్మభం దేహనాశాయ సాధనం కార్యసాధనే। నైధనం విధనేఽపిస్యాన్మిత్రం చ సుఖసంపది।
పరమమైత్రం సుఖే వింద్యాత్తారాబలమితి క్రమాత్॥

తారాబలము॥ జన్మనక్షత్రము, (లేక నామనక్షత్రము) మొదలు దిననక్షత్రమువరకు ఎంచి ఆ సంఖ్యను తొమ్మిదిచే భాగించగా మిగిలినసంఖ్య ౧ జన్మతార, ౨ సంపత్తార, ౩ విపత్తార, ౪ క్షేమతార, ౫ ప్రత్యక్తార, ౬ సాధనతార, ౭ నైధనతార, ౮ మిత్రతార, ౯ పరమ మైత్రతార.

పై చెప్పబడిన తొమ్మది తారలలో జన్మతారవలన దేహనాశమును, సంపత్తారవలన సంపదయును విపత్తారవలన కార్యనాశమును, క్షేమతారవలన క్షేమమును, ప్రత్యక్తార వలన కార్యహానియు, సాధనతార వలన కార్యసాధనమును, నైధనతార వలన మరణమును, మిత్రతారవలన సుఖసంపద్వృద్ధియు, పరమ మైత్రతారవలన దేహసౌఖ్యమును కలుగును.

శుభతారలు : సంపత్ - క్షేమ - సాధన - మిత్ర - పరమమైత్రములు ॥

అశుభతారలకు దానములు: జన్మతారకు శాకము - విపత్తారకు గుడము - ప్రత్యక్తారకు లవణము, నైధనతారకు తిలసహిత కాంచనము. అశుభతారలయందు మిక్కిలి క్రూరకాలము - జన్మతార యందు ౩ పాదము, విపత్తారయందు ౧పాదము, ప్రత్యక్తారయందు ౪పాదము, నైధనతారయందు ౨పాదము.

శ్లో॥ ప్రథమే ప్రథమం త్యాజ్యం ద్వితీయేతు తృతీయకం।
తృతీయే పంచమంత్యాజ్యం నైధనం త్రిషువర్జయేత్॥

తా॥ పరిగణనమున 1-వ పర్యాయము జన్మతారయు, 2-వ పర్యాయము విపత్తారయు, 3-వ పర్యాయము ప్రత్యక్తారయు, మూడు పర్యాయములయందు నైధనతారయు పనికిరానేరవు.

చంద్రబలమును చూచుట

చంద్రబలము॥ జన్మరాశి (లేక నామరాశి) మొదలు ౧-౩-౬-౭-౧౦-౧౧ రాశులయందు చంద్రుడు శుభుడు. ౨-౪-౫-౮-౯-౧౨ రాశులయందు అశుభుడు. శుక్లపక్షమున ౨-౫-౯ రాశులయం దును, కృష్ణపక్షమున ౪-౮-౧౨ రాశులయందును శుభుడు.

కుజదోషము

వధూవరుల జాతకములలో కుజుడు ౨-౪-౭-౮-౧౨. ఈ స్థానములలో నుండినయెడల కుజ దోషము. అ దోషము పురుషునకు భార్యావియోగము, స్త్రీకి భర్తృ వియోగమును చేయును.

కుజదోష పరిహారము

కటక సింహ రాశులలోను, మకరరాశియందును, కుజునికి మిత్రక్షేత్రములందును జన్మించిన వారలకు ఈ కుజదోషము లేదు.

ద్వితీయే భౌమదోషస్తు యుగ్మకన్యకయోర్వినా। ద్వాదశే భౌమదోషస్తు వృషతౌళికయోర్వినా। చతుర్థే భౌమదోషస్తు మేషవృశ్చికయోర్వినా। సప్తమే భౌమదోషస్తు నక్రకర్కటయోర్వినా। అష్టమేభౌమ దోషస్తు ధనుర్మీనద్వయం వినా। కుంభే సింహే న దోషస్స్యాత్ప్రోక్తశ్చ దేవకేరళే॥

తా॥ కుజుడు రెండవస్థానమునందుండెడి కుజదోషము మిథున కన్యలలో నుండునప్పుడు లేదు. అటులనే పంన్రెండవస్థానము వృషభ తులలైనను, నాల్గవస్థానము మేషవృశ్చికములైనను, ఏడవ స్థానము మకర కర్కాటకములైనను, అష్టమస్థానము ధనుర్మీనములైనను కుజదోషములేదు.

కుజుడు బృహస్పతితో చేరినప్పుడును, చంద్రునితో చేరినప్పుడును కుజదోషములదు.

వధూవరులకు పైనచెప్పినట్లు ౨-౪-౭-౮-౧౨. ఈ స్థానములలో ఉభయులకు కుజుడుండిన యెడల దోషములేదు. దీర్ఘకాలము దాంపత్య సుఖమనుభవించి పుత్రారామ ధన క్షేత్రాదులతో సుఖింతురు. ఒకరిజాతకమందే యుండిన యెడల కష్టనష్టములు కల్గును. ఇట్లని దేవ కేరళమందు చెప్పబడినది.

పురుషులకు ౨. ౧౨ యందును స్త్రీలకు ౪. ౭ యందును ఉభయులకు అష్టమమందును కుజుడుండె నేని కుజదోషము తప్పదని పెద్దల అభిప్రాయము.

బాలారిష్ట దోషములు

జననకాల లగ్నమునకు చంద్రుడు ౮ టను, కుజుడు ౭ టను, రాహువు ౯ టను, శని ౧ టను. గురుడు ౩ టను, సూర్యుడు ౫ టను, శుక్రుడు ౬ టను, బుధుడు ౪ టను ఉన్నపక్షమున బాలారిష్టదోషములు సంభవించును. శిశువు జన్మించిన లగ్నమునకు ౧-౫-౬-౭-౮-౧౨ రాశులయందు పాపగ్రహము లుండినను లేక పాపగ్రహములచే జూడబడినను, మరియు క్షీణచంద్రుడు ౧౨ వ రాశియందుండినను బాలారిష్టదోషములు సంభవించును.

జన్మకాలమున అష్టమాధిపతి దశవచ్చిన బాలారిష్టము. లగ్నమందు శనియు, సప్తమమందు రవియు, అష్టమమందు కుజుడును ఉండి చంద్రుడు పాపగ్రహములచే చూడబడిన బాలారిష్టము.

కుజుడు లగ్నమందును శని షష్ఠమమందుగాని, అష్టమమందుగాని ఉన్నయెడల బాలారిష్టము.

చంద్రుడు శనిరాహువులతోకలసి లగ్నమందుండి అంగారకు దష్టమందున్న యెడల బాలారిష్టము.

బాలారిష్ట దోషభంగములు

శిశు జన్మలగ్నమునకు పై రాశులందు ఆయా గ్రహములుండినను, ఆయా రాశులను బలమగు శుభగ్రహములు చూచినను, కేంద్రములందు ఒక శుభగ్రహముండినను దోషములేదు.

లగ్నాధిపతి బలవంతుడై శుభగ్రహ వీక్షణము కలిగియున్న బాలారిష్టములేదు.

పూర్ణచంద్రుడు శుభాంశయందుండి శుక్రునిచే చూడబడిన బాలారిష్టములేదు.

గురుశుక్రులు కేంద్రములయందున్న బాలారిష్టములేదు.

శుక్లపక్షమున రాత్రియందైనను, కృష్ణపక్షమున పగటియందైనను జన్మించిన బాలారిష్టములేదు.

జననమందు దుష్టకాల ఫలనిర్ణయము

తిథులు :- కృష్ణచతుర్దశి, అమావాస్య అశుభకరములు.

వివరణము :- అమావాస్యా అనునది సినీవాలీ, కుహూ. దర్శఅని మూడు విధములుగా నున్నది ఈ అమావాస్యయొక్క 8 ఝాముల కాలములో (1) మొదటిఝాము సినీవాలీ, చివర 7-8 ఝాములు రెండు కుహూ, మధ్యగల 5 ఝాములు దర్శ అని కొందరు అభిప్రాయపడుచున్నారు.

అమావాస్యయొక్క వృద్ధియందు మధ్యదినమందుగల 60 ఘడియలకాలము దర్శ-కృష్ణచతుర్దశితో కూడిన అమావాస్య పూర్వకాలము సినీవాలీ—ప్రతిపత్తుతో కూడిన అమావాస్యఉత్తరకాలము కుహూ అనియు అమావాస్యా క్షయ సమయమున అంతయు దర్శ అనియు మయూఖమునందు తెలియ వచ్చుచున్నది.

శిశుజననము : దర్శయందైన తల్లితండ్రులకు దారిద్ర్యము. సినీవాలీయందైన మహాదోషము. అనగా ఆకాలమునందు తన ఇంటగల అవు, ఎనుము, దాసి, కుక్క, పక్షి మొదలగునవి యేవి ప్రసవించిన తనకు ఇందైశ్వర్యమున్నను నశింపచేయును. కుహూ యందైన సర్వదోషములు కలుగును గాన, గ్రహశాన్తి గోముఖప్రసవశాన్తి వెంటనే చేయవలయును.

నక్షత్రములు : చిత్త 1-2 పాదములు, పుష్యమి 2-3, పూర్వాషాఢ 3, ఉత్తర 1, మఖ 1, రేవతి 2-3-4 అశ్విని 2-3 పాదములు అశుభప్రదములు.

ఆశ్లేష 1 వ పాదము శుభము. 2 ధనహాని. 3 మాతృహాని. 4 పితృహాని. స్త్రీ పురుష శిశువులు యెవరైనను అత్తగారికి హానికలుగచేయుదురు.

జ్యేష్ఠా పురుషుడైన అన్నగారికి, స్త్రీ అయిన భర్త అన్నగారికి హానిని కలుగచేయును.

జ్యేష్ఠా నక్షత్రకాలమును పదిభాగములు చేసిన 1 భాగమున జననము మాతామహికి, 2 మాతామహునకు, 3 మేనమామకు, 4 తల్లికి, 5 తనకు, 6 గోత్రస్థులకు, 7 ఉభయకులములకు, 8 తన అన్నగారికి, 9 తనమామకు, 10 సర్వమునకు హానిని కలుగచేయును.

మూల 1 వ పాదమునందు తండ్రికి, 2 తల్లికి, 3 ధనమునకు, 4 కులమునకు హానిని కలుగచేయును.

స్త్రీజననము : మూలయందు మామగారికిని, ఆశ్రేషయందు అత్తగారికిని, జ్యేష్ఠయందు భర్త అన్నగారికిని, విశాఖయందు భర్త తమ్మునకు హానిని కలుగచేయును. ఈ నక్షత్రములయందు యథాశాస్త్రముగా శాన్తి చేయవలయును.

మూలా నక్షత్రకాలమును 15 భాగములు చేయగా 1 తండ్రికి, 2 పినతండ్రికి, 3 సోదరులకు, 4 పితామహికి, 5 తల్లికి 6 పినతల్లికి, 7 మేనమామకు, 8 పెద్ద మామకు, 9 మామకు, 10 పశువులకు, 11 దాసీజనమునకు, 12 శిశువునకు, 13 సోదరులకు, 14 తోబుట్టువులకు, 15 జననీజనమునకు సర్వథా దోషకరము గాన శాన్తిని వెంటనే చేయవలయును.

గండాన్త దోషములు మూడువిధములుగా నున్నవి. 1. లగ్నగండాన్తము, 2. తిథిగండాన్తము, 3. నక్షత్రగండాన్తము,

1. లగ్నగండాన్తము : 12-1 లగ్నములయొక్కయు 4-5 యొక్కయు, 8-9 యొక్కయు సంధికాలముల యందు ($\frac{1}{2}+\frac{1}{2}$) ఒక గడియకాలము అశుభదాయకము.

2. తిథిగండాన్తము. 5-6 తిథులయొక్కయు, 10-11 యొక్కయు 15-1 తిథులయొక్కయు సంధికాలము (4+4) 8 ఘడియల కాలము అశుభదాయకము.

8. నక్షత్ర గండాన్తము : రేవతి అశ్వనుల యొక్కయు, ఆశ్రేష మఖల యొక్కయు. జ్యేష్ఠ మూలల యొక్కయు, సంధికాలము (2 + 2) 4 ఘడియలకాలము అశుభదాయకము.

ఈ జ్యేష్ఠా మూలలయొక్క సంధి కాలమును అభుక్తమూలము అని శాస్త్రములు చెప్పుచున్నవి. ఈసంధికాలపరిమాణము $(\frac{1}{2}+\frac{1}{2})$ 1 ఘడియ అని బృహస్పతి, (1 + 1) 2ఘడియలు అని వశిష్ఠుడు. (2 + 2) 4 ఘడియలు అని నారదుడు, (4 + 4) 8 ఘడియల కాలము అని కాలామృతకారుడు చెప్పుచున్నారు.

యోగములు : విష్కంభము, వ్యతీపాత్, శూలం, వజ్రం, అతిగండం, వ్యాఘాతం, పరిఘా పూర్వార్థం, వైధృతి ఈ యోగములు అశుభదాయకములు.

కరణములు : భద్ర, (విష్టి) అశుభదాయకము.

విశేషములు : సంక్రమణము, గ్రహణము, విషఘడియలు, రాహుకాలము, యమగండము, అవమా త్రిద్యుస్పృక్, వై-ప్ర,వ్య-వ్ర, వేధ, క్రాన్తి మొదలగు దుష్ట కాలములందు జన్మించిన అశుభ దాయకము. మరియు యమల జననము, త్రికప్రసవము, ప్రసవ వైకృతి, సదంతజననము మొదలగు వికృత ప్రసవములు అశుభదాయకములు. ఇవి సామాన్య దోషములు.

ఏకనక్షత్ర జననదోషము : తండ్రి, తల్లి, అన్న వీరల నక్షత్రమందు శిశుజననము అశుభ దాయకము గాన యధాశాస్త్రముగా శాన్తి జేయవలెను.

“శాన్తిర్వాపుష్కలాస్యాచ్చేత్తర్హి దోషో న విద్యతే” అని శాస్త్రములు చెప్పుచున్నవి. గాన శాన్తి అవసరము.

ఆశ్రేష, జ్యేష్ఠ, మూలాది నక్షత్రములయందు కొన్ని పాదములయందు దోషము లేదన్నను ఉగ్రనక్షత్రములగుటచేత తప్పక నవగ్రహశాన్తిని చేయుట యుక్తముగా భావించవలెను.

విశేషం : ఉత్తర నక్షత్రమందు జన్మించిన రెండు మాసములును, పుష్యమి నక్షత్రమున జన్మించిన మూడు మాసములును, చిత్తానక్షత్రమందు జన్మించిన ఆరు మాసములును, పూర్వాషాఢా నక్షత్రమందు జన్మించిన యెనిమిదిమాసములును, ఆశ్రేషానక్షత్రమునందు జన్మించిన తొమ్మిది మాసములును. జ్యేష్ఠానక్షత్రమందు జన్మించిన పదునైదు మాసమ్ములును, మూలా నక్షత్రమందు జన్మించిన 8 సంవత్సరములును తండ్రి పుత్రదర్శనము మానివేయవలయును అనికూడా శాస్త్రములు చెప్పుచున్నవి. అందుచే శాస్త్రోక్తముగా నవగ్రహశాన్తి సర్వథా చేయతగియున్నది.

శుభశకునములు

సువాసినీ, వేశ్య, ఇద్దరుబ్రాహ్మణులు, దండధరుడగు శూద్రుడు, మంగళవాద్యము, ఫలములు, పుష్పములు, ఛత్రము. చామరము, అశ్వము, ఏనుగు, పూర్ణ జలకుంభము. చెఱకు, అన్నము, పాలు, పెరుగు, మాంసము, పొగలేని అగ్ని, తేనె, చలువవస్త్రములు, అక్షతలు, వీణ, మద్దెల, శంఖము, వధూ వరులు, ఘంటానాదము, జయశబ్దము మంగళవస్తువులు, అభిముఖముగా వచ్చిన మృదుశీతలవాతము, అను కూలమగు పశ్చాద్వాతము, కోడి, కుక్క, నక్క మొదలగువాని వామగమనము మొదలగునవి శుభశకున ములు శుభఫలములను ఇచ్చును.

అ శు భ శ కు న ము లు

ఒంటి బ్రాహ్మణుడు, విధవ, కాషాయవస్త్రధారి, కట్టెలుమోపు, పాము, కొత్తకుండ, నూనె కుండ, బిచ్చగాడు, కుంటికుక్క, ముక్కులేనివాడు, రోగి, అంధుడు, కుంటివాడు. రజస్వల, ఒంటితుమ్ము, సకిలించుట, వస్త్రాదికము జారిపడుట, దురుక్తులువినుట, భుజించిపొమ్మనుట, నేనుకూడా వచ్చెదననుట, ఈ పూటవద్దనుట. ప్రధానవస్తువులు మరచుట, వెతికిన దొరకకపోవుట, ఎదురుదెబ్బ తగులుట మొదలగునవి అశుభశకునములు అశుభఫలములను ఇచ్చును.

సు స్వ ప్న ము లు

మేడలు, పర్వతములు, ఫలవృక్షములు, రథము, గుఱ్ఱము, ఏనుగులను చూచుట, ఎక్కుట, ప్రభువు, బంగారము, ఎద్దు, ఆవు, పండ్లు, పూలు, గోక్షీరము, గోఘృతము, కన్య, వేశ్య, రత్నములు, ముత్యములు, శంఖము, దేవతావిగ్రహములు, చందనము, పుణ్యస్థలములను చూచుట, పాలు, పెరుగు, నెయ్యి, తేనె, భక్ష్యములను భక్షించుట, పీతాంబరమును ధరించుట, ఆభరణములు ధరించుట, జయము లను పొందుట ఈ మొదలగు స్వప్నములు శుభస్వప్నములు శుభఫలముల నిచ్చును.

దు స్వ ప్న ము లు

సర్పము, దున్నపోతు, నూనె, ఆముదము, బురదలోదిగుట, సముద్రములోదిగుట, బండినుంచి పడుట, మృతవార్తవినుట, ప్రలాపముచేయుట, ఖైదుపడుట, వైద్యునిచూచుట, విధవనుచూచుట, క్షౌరము చేయించుకొనుట, ముండ్లపొదలోపడుట, తనగొంతుకు ఉరివేయుట, తనచేతిలోని ఫలములను ఇతరులు లాగికొనుట, తనను కొట్టుట, గాడిదను ఎక్కుట, దున్నపోతును ఎక్కుట, కాకినిచూచుట మొదలగు స్వప్నములు దుస్వప్నములు దుష్ఫలముల నిచ్చును.

★

రాహుకాలము

వారములు.	ఘంటలు మొదలు	ఘంటలు వరకు
ఆది	4½	6
సోమ	7½	9
మంగళ	3	4½
బుధ	12	1½
గురు	1½	3
శుక్ర	10½	12
శని	9	10½

యమకంటకకాలము

వారములు	ఘంటలు మొదలు	ఘంటలు వరకు
ఆది	12	1½
సోమ	10½	12
మంగళ	9	10½
బుధ	7½	9
గురు	6	7½
శుక్ర	3	4½
శని	1½	3

గుళికకాలము

వారములు	ఘంటలు మొదలు	ఘంటలు వరకు
ఆది	3	4½
సోమ	1½	3
మంగళ	12	1½
బుధ	10½	12
గురు	9	10½
శుక్ర	7½	9
శని ...	6	7½

సోమోశనిర్భృగుశ్చైవ,
సౌమ్యోజీవః కుజోరవిః।
ఆదిలోపశ్చతుర్నాడ్యః,
రాహుకాలః ప్రకీర్తితః॥

గురుస్సౌమ్యః కుజస్సోమః,
భానుర్మందశ్చ భార్గవః।
అన్త్యలోపః చతుర్నాడ్యః,
కాలోఽయం యమకంటకః॥

శనిశ్శుక్రో గురుస్సౌమ్యః
కుజస్సోమోదివాకరః।
అన్త్యలోప శ్చతుర్నాడ్యః,
కాలోయంగుళి కస్స్మృతః॥

ఉదయం ౬ ఘంటల మొదలు కాలం ౧ కి ౧॥ ఘంటవంతున సాయంకాలం ౬ ఘంటలవరకు ౮ కాలములు ప్రతిదినము ఆ వారాధిపతి మొదలు రవి కుజ గురు బుధ శుక్ర శని చంద్ర రాహువులు క్రమంగా ౮ కాలములకు అధిపతులు. పాపగ్రహాధిపత్య కాలములు, రాహుకాలము శుభ కార్యములకు మిక్కిలి వర్జింపతగినవి.

వింశోత్తరీదశాన్తర్దశా చక్రము

భుక్తులు	సూర్యమహాదశా సం॥ ౬			భుక్తులు	చన్ద్రమహా దశాసం॥ ౧౦			భుక్తులు	కుజమహాదశా సం॥ ౭		
	సం.	మా.	ది.		సం.	మా.	ది.		సం.	మా.	ది.
రవి	౦	౩	౧౮	చన్ద్రి	౦	౧౦	౦	కుజ	౦	౪	౨౭
చన్ద్రి	౦	౬	౦	కుజ	౦	౭	౦	రాహు	౧	౦	౧౯
కుజ	౦	౪	౬	రాహు	౧	౬	౦	గురు	౦	౧౧	౮
రాహు	౦	౧౦	౨౪	గురు	౧	౪	౦	శని	౧	౧	౦
గురు	౦	౯	౧౮	శని	౧	౭	౦	బుధ	౦	౧౧	౨౬
శని	౦	౧౧	౧౨	బుధ	౧	౫	౦	కేతు	౦	౪	౨౭
బుధ	౦	౧౦	౬	కేతు	౦	౭	౦	శుక్ర	౧	౨	౬
కేతు	౦	౪	౬	శుక్ర	౧	౮	౦	రవి	౦	౪	౭
శుక్ర	౧	౦	౦	రవి	౦	౬	౦	చన్ద్రి	౦	౩	౦
భుక్తులు	రాహుమహాదశ సం॥ ౧౮			భుక్తులు	గురుమహాదశాసం॥ ౧౬			భుక్తులు	శనిమహాదశా సం॥ ౧౯		
	సం	మా.	ది.		సం.	మా.	ది.		సం.	మా.	ది.
రాహు	౨	౮	౧౨	గురు	౨	౧	౧౮	శని	౩	౦	౩
గురు	౨	౪	౨౪	శని	౨	౬	౧౨	బుధ	౨	౮	౯
శని	౨	౧౦	౬	బుధ	౨	౩	౬	కేతు	౧	౧	౯
బుధ	౨	౬	౧౮	కేతు	౦	౧౧	౬	శుక్ర	౩	౨	౦
కేతు	౧	౦	౧౮	శుక్ర	౨	౮	౦	రవి	౦	౧౧	౧౨
శుక్ర	౩	౦	౦	రవి	౦	౯	౧౮	చన్ద్రి	౧	౭	౦
రవి	౦	౧౦	౨౪	చన్ద్రి	౧	౪	౦	కుజ	౧	౧	౯
చన్ద్రి	౧	౬	౦	కుజ	౦	౧౧	౬	రాహు	౨	౧౦	౬
కుజ	౧	౦	౧౮	రాహు	౨	౪	౨౪	గురు	౨	౬	౧౨
భుక్తులు	బుధమహాదశా సం॥ ౧౭			భుక్తులు	కేతుమహాదశా సం॥ ౭			భుక్తులు	శుక్రమహాదశా సం॥ ౨౦		
	సం.	మా.	ది.		సం.	మా.	ది.		సం.	మా.	ది.
బుధ	౨	౪	౨౭	కేతు	౦	౪	౨౭	శుక్ర	౩	౪	౦
కేతు	౦	౧౧	౨౭	శుక్ర	౧	౨	౦	రవి	౧	౦	౦
శుక్ర	౨	౧౦	౦	రవి	౦	౪	౬	చన్ద్రి	౧	౮	౦
రవి	౦	౧౦	౬	చన్ద్రి	౦	౭	౦	కుజ	౧	౨	౦
చన్ద్రి	౧	౫	౦	కుజ	౦	౪	౨౭	రాహు	౩	౦	౦
కుజ	౦	౧౧	౨౭	రాహు	౧	౦	౧౮	గురు	౨	౮	౦
రాహు	౨	౬	౧౮	గురు	౦	౧౧	౬	శని	౩	౨	౦
గురు	౨	౩	౬	శని	౧	౧	౯	బుధ	౨	౧౦	౦
శని	౨	౮	౯	బుధ	౦	౧౧	౨౭	కేతు	౧	౨	౦

ప్రథమార్తవమున దుష్టమాసాది నిర్ణయము

1 మాసములు: చైత్రము, జ్యేష్ఠము, ఆషాఢము, భాద్రపదము, కార్తీకము, పుష్యము ఈ ఆరుమాసములు స్త్రీప్రథమ రజస్వలయైన అశుభదాయకము.

2 తిథులు: ప్రతిపత్, చవితి, షష్ఠి, అష్టమి, నవమి, ద్వాదశి, చతుర్దశి, పూర్ణిమ, అమావాస్య, అవమాత్రిద్యుస్పృక్ ఈ తిథులు అశుభప్రదములు.

3 నక్షత్రములు: భరణి, కృత్తిక, పునర్వసు, ఆశ్లేష, మఖ, పూ-ఫ, పూర్వాషాఢ, పూర్వాభాద్ర, విశాఖ, జ్యేష్ఠ ఈ నక్షత్రములు అశుభప్రదములు. మరియు భర్తృనక్షత్రము తనకు నైధనతార, భర్తకు అష్టమిచంద్రుడు అశుభప్రదములు.

4 వారములు: ఆదివారము, మంగళవారము, శనివారము అశుభప్రదములు.

5. యోగములు: విష్కంభము, గండము, అతిగండము, శూలము, వ్యాఘాతము, వజ్రము, పరిఘ పూర్వార్థము, వ్యతీపాత్, వైధృతి ఈ యోగములు అశుభప్రదములు.

6 కరణములు: భద్ర (విష్టి) అశుభప్రదము.

7 లగ్నములు: మేషము, సింహము, వృశ్చికము, మకరము, కుంభము ఈ లగ్నములు అశుభప్రదములు.

8 విశేషములు: సంక్రమణము, గ్రహణకాలము, సూర్యోదయము, సూర్యాస్తమయము, అపరాహ్ణము, అర్ధరాత్రి, అపరరాత్రి, వర్జ్యకాలము, రాహుకాలము, యమగండకాలము, నిద్రాసమయము ఆర్తిసమయము, వ్య. ప్ర, వై. ప్ర, వేధలు, క్రాన్తులు మొదలగుకాలములు అశుభప్రదములు.

9 వస్త్రములు: నీలవస్త్రము, రక్తవస్త్రము, చిత్రావస్త్రము, జీర్ణవస్త్రము, దిగంబరత్వము అశుభదాయకములు.

10 స్థానములు: పరగృహము, గ్రామాన్తరము, మార్గమధ్యము, అపవిత్రార్థములు అశుభప్రదములు.

11 సంనివేశము: సంమార్జనీ, కాష్ఠము, తృణము, అగ్ని, చేట, కత్తి హస్తములో ధరించియున్న అశుభప్రదములు.

12 బిందుఫలము: వస్త్రమునందు ఒకటి రెండుబిందువులు శుభప్రదము, అనేక బిందువులు అశుభప్రదములు, కొందరు బేసిబిందువులు శుభప్రదములు పుత్రప్రదములు, సరిబిందువులు రోగప్రదములు పుత్రికాప్రదములు అనియు చెప్పుచున్నారు.

ప్రథమార్తవశుభకాలపు నిర్ణయము: అశ్విని, రోహిణి, మృగశిర, పుష్యమి, ఉత్తర, హస్త, చిత్త, స్వాతి విశాఖ, అనూరాధ, మూల, ఉత్తరాషాఢ, శ్రవణం, ధనిష్ఠ, శతభిషం, ఉత్తరాభాద్ర రేవతి ఈ 17 నక్షత్రములయందును, సోమ, బుధ, గురు, శుక్రవారములయందును, ఈ గ్రహములయొక్క లగ్నముల యందును, ఆర్తవ లగ్నమునకు శుభగ్రహములు. 2, 4, 5, 7, 9, 10, 11 ఈ స్థానముల యందుండగాను పాపగ్రహములు 3, 6, 11, స్థానములయందుండగాను, చంద్రహోరయందును ప్రథమార్తవము జరిగెనేని సౌఖ్యము, సౌభాగ్యము, సంతానము, సంపద, ఆయుష్యము, అర్థలాభము, ఆరోగ్యము, ఆనందము, ప్రియవాలభ్యము, యశస్సు మొదలగు శుభఫలములు లభించును.

* మరణవిషయమై దుష్ట నక్షత్రములు

మృగశిర - చిత్త - ౨ నెలలు, కృత్తిక - పునర్వసు - ఉత్తర - విశాఖ - ఉత్తరాషాఢ నక్షత్రములకు - ౩ నెలలు, రోహిణి - మఘ నక్షత్రములకు ౫ నెలలు, ధనిష్ఠ - శతభిషం - పూర్వాభాద్రా - ఉత్తరాభాద్రా రేవతి నక్షత్రములకు ౬ నెలలు. పై నక్షత్రముల యందు మరణము సంభవించిన యెడల ఆ యా నక్షత్రముల కేర్పడిన నెలలకాలము ఇంటిని విడువవలెను. శాంతిని చేసి ఇంటిలో తిరిగి చేరవలెను.

* కొందరిమతమున, తల్లిదండ్రుల మరణము పై నక్షత్రాదులలో గలిగిన ఇల్లు విడువ బనిలేదు. ఇది దేశాచారము ననుసరించినది. ధనిష్ఠకు ౬. శతభిషమునకు ౫, పూర్వాభాద్రకు ౪, ఉత్తరాభాద్రకు ౩, రేవతికి ౨ మాసములు అని కొన్ని గ్రంథములలో గలదు.

అశౌచ నిరూపణమ్

ధర్మశాస్త్రములు

కూటస్థుని దగ్గిరనుంచి యేడుగురు పురుషులవరకు సపిండులు, తరువాత యేడుగురు పురుషుల వరకు (14) సమానోదకులు, తరువాత యేడుగురు పురుషులవరకు (21) సగోత్రులు అనియు చెప్పుచున్నవి. మరియు సాపిండ్యము పురుష జనన విషయములో సప్తపూరుషము - స్త్రీజనన విషయములో త్రిపూరుషమనియు చెప్పుచున్నవి. - ఈ సాపిండ్యాదులం ననుసరించియే అశౌచము ప్రవర్తించుచున్నది. ఈ అశౌచము, 1 జాతాశౌచము, 2 మృతాశౌచము అని రెండు విధములుగానున్నది.

జాతాశౌచము

జననమందు : జ్ఞాతులందరకు పదిదినములు జాతాశౌచము, గర్భస్రావము 4 వ మాసమున జరిగిన తండ్రికి మాత్రము స్నానము. 5, 6 మాసములయందు జరిగిన తండ్రికి జ్ఞాతులకు స్నానము. 7, 8, 9 మాసములయందు జరిగిన అందరకు 10 దినముల అశౌచము.

తల్లికి పురుషప్రసవమునందు 30 దినములు — స్త్రీ ప్రసవమునందు 40 దినములు అశౌచమ అనంతరము శుద్ధియగును. దీనిని నెలపురుడు అందురు.

10 దినముల వరకు - అనిరీక్ష్యత్వాది (చూడకుండుట) రూపమగు అశౌచము.

అనంతరము — అస్పృశ్యత్వ (తాకకుండుట) కర్మానర్హత్వ (కర్మలకు పనికిరాకుండుట) రూపమగు అశౌచము.

కుమార్తె ప్రసవించిన మొదట పుత్రజననమైతే ఆ కుమార్తెయొక్క తల్లిదండ్రులకు ౩ మూడు దినములు జాతాశౌచము.

మృతాశౌచము

జననము మొదలు 10 దినములలోగా శిశువు మరణించిన తండ్రికి జ్ఞాతులకు అందరకు జాతాశౌచ శేషముతో శుద్ధియగును - మృతాశౌచము లేదు.

పదిదినములకు పైన 6 మాసములకులోగా శిశువు మరణించిన జ్ఞాతులకు స్నానమాత్రము.
6 మాసములకు పైన 3 సంవత్సరములకులోగా శిశువు మరణించిన తల్లితండ్రులకు, జ్ఞాతులకు బాలమరణమున 1 దినమును, బాలికామరణమున సద్యశ్శౌచము.

3 సంవత్సరములకు పైన ఉపనయనమగు వరకు జ్ఞాతులకు త్రిరాత్రము ఆశౌచము.
ఉపనయనానంతరము వటువు మరణించిన, తల్లిదండ్రులకు, భ్రాతలకు, అందరు జ్ఞాతులకు దశరాత్రము ఆశౌచము.

3 సంవత్సరములకు పైన, వివాహములోపల బాలికా మరణమునందు తల్లిదండ్రులకు భ్రాతలకు దశరాత్రాశౌచము. జ్ఞాతులకు దినము ఆశౌచము.

దశరాత్రాశౌచము

జ్ఞాతి (సపిండుని) మరణమునందు జ్ఞాతులకు దశరాత్రాశౌచము.

త్రిరాత్రాశౌచము

శిశు జననమందును, ఉపనీతుని మరణమందును సమానోదకులకు మూడుదినములు ఆశౌచము, సగోత్రులకు అహస్సు ఆశౌచము, అనుపనీతుని మరణమునందు స్నానమాత్రము.

(సపిండుడు, సమానోదకుడు, సగోత్రుడు మొదట వివరించబడియున్నారు)
ఆశౌచవిషయములో ప్రమాణము.

దశాహేన సపిండానాం శుద్ధిస్స్యాత్తు త్రిరాత్రతః। సమానోదక జాతానాం, గోత్రాజానా మహస్స్మృత్యం॥
భగినీపుత్ర (తోబుట్టువుకుమారుని) మరణమందు తల్లితోబుట్టువులకు, తల్లిసోదరులకు త్రిరాత్రా పరోక్షమున పక్షిణీ — అనుపనీత మరణమునందు స్నానమాత్రము.

పినతల్లి అనూఢ అయిన మేనమామ అనుపనీతుడైన స్నానమాత్రము.
మాతామహి మాతామహులయొక్క మరణమునందు దౌహిత్రునకు త్రిరాత్రము పక్షిణి.
అత్త, మామలమరణమునందు – అల్లునకు తన భార్య జీవించియున్న త్రిరాత్రము.

పక్షిణ్యాశౌచము

వివాహితయగు స్త్రీకి :— 1. తల్లితండ్రి, 2. తల్లితల్లి 3. మేనమామ, 4. ఆయన కొడుకు. 5. కూతురు, 6. తల్లి తోబుట్టువు, 7. ఆమె కొడుకు 8. కూతురు 9. తనతోబుట్టువు, 10. ఆమె కొడుకు, 11. కూతురు, 12. తనతోబుట్టినవాడు 13. ఆయనకొడుకు 14. కూతురు 15. తండ్రితోబుట్టువు, 16. ఆమెకొడుకు, 17. కూతురు 18. తండ్రితోబుట్టినవాడు 19. ఆయనకొడుకు 20. కూతురు, 21. కొడుకు కూతురు 22. కూతురికూతురు 23. తండ్రి తండ్రి 24. తండ్రి తల్లి.

ఈ పైతెల్పిన 24మందియొక్క మరణమునందు వివాహితయగుస్త్రీకి పక్షిణీ ఆశౌచము సంభవించును.

పురుషునకు :- 1. మేనమామకొడుకు, 2. కూతురు. 3. తల్లితోబుట్టువుకొడుకు 4. కూతురు. 5. తండ్రి తోబుట్టువు కొడుకు 6. కూతురు 7. తనతోబుట్టువు 8. ఆమెకొడుకు 9. కూతురు 10. తన సోదరుని కూతురు, 11. తండ్రిసోదరుని కూతురు. 12. కుమారుని కూతురు 13. కూతురికూతురు.

ఈ పై తెల్పిన 13 మంది మరణమునందు పురుషునకు పక్షిణీ అశౌచము సంభవించును.

ఈ పక్షిణీ అశౌచము వివాహితలగు స్త్రీలయొక్కయు, ఉపనీతులగు పురుషులయొక్కయు మరణమునందే సంభవించును. అంతకు పూర్వమైన స్నానముచేతనే శుద్ధియగును. పక్షిణి అనగా అశౌచమువిన్న పగలుభాగము. ఆ రాత్రిభాగము మరుదినము పగలుభాగము. 3 భాగములు కలసిన పక్షిణి అనబడును. రాత్రివిన్నను ఇటులనే రాత్రి పగలు రాత్రి మూడు భాగములు పక్షిణీ అనబడును.

ఏకదినాశౌచము

సవతికూతురుయొక్క మరణమునందు సవతితల్లికి, సవతితల్లియొక్క మరణమునందుసవతికూతురునకు, ఏకదినము. భిన్నోదరమాతుల మరణమునందు ఒకదినము రాజుయొక్క మరణమునందు సన్నిధానమున ఒకదినము.

అతిక్రాంతాశౌచము

జననవిషయములో అతిక్రాన్తాశౌచములేదు అని చెప్పబడినది.

మరణవిషయములో దశాహాశౌచము కలవారికి 10 దినములు అతిక్రమించిన తరువాత స్నానమాత్రము.

త్రిరాత్రాశౌచము అతిక్రమించినయడల ఒకదినము అశౌచము.

ఏకదినాశౌచము అతిక్రమించినయడల స్నానమాత్రం.

పక్షిణ్యాశౌచము అతిక్రమించినయడల దశాహమధ్యమందైన ఏకకాలము, అనగా పగలు విన్నపగలు రాత్రి విన్నరాత్రి అశౌచము, దశాహానంతరమందైన స్నానమాత్రము.

ఆశౌచసాంకర్యమునందు

జాతాశౌచకాలములో సమానపరిమాణముగల మరియొకజాతాశౌచము వచ్చిన అదిపూర్వాశౌచ శేషము తోడనే శుద్ధియగును.

మృతాశౌచకాలములో సమపరిమాణముగల మృతాశౌచముకాని జాతాశౌచముకాని వచ్చినయడల ఆ రెండును పూర్వాశౌచము శేషముతోడనే శుద్ధియగును.

ఆశౌచకాలనిర్ణయము

ఋతువు, జననము మరణము రాత్రికాలమున జరిగిన నిర్ణయమార్గము.

సంధ్యాకాల వ్యతిరిక్తమగు రాత్రిని అనగా త్రియామమును, (రాత్రిని) మూడు భాగములుచేసి మొదటి 1-2 భాగములు పూర్వదినమునకు చెందినవిగాను చివరమూడవభాగము పరదినమునకు చెందినవిగాను నిర్ణయింపబడియున్నది.

నక్షత్రశూలలు

శ్లో॥ పూర్వే జ్యేష్ఠాధనిష్ఠే చ క్రోడాశ్విన్యౌ చ దక్షిణే। పశ్చిమేపుష్యరోహిణ్యావుత్తరేహస్త ఫల్గుని
ఏతన్నక్షత్ర శూలాను యాత్రా న పునరాగమః

తా॥ జ్యేష్ఠ ధనిష్ఠ తూర్పుదిక్కునకును, శ్రవణాశ్వినులు దక్షిణదిక్కునకును, పుష్యమీరోహిణులు పశ్చిమ దిక్కునకును, హస్త పుబ్బ ఉత్తరలు ఉత్తర దిక్కునకును శూలసంజ్ఞలు గలవి. కనుక ఈ నక్షత్ర శూలలలో ప్రయాణము చేసినవారు తిరిగిరారు అని తాత్పర్యము. వీనికి శాంతులు :

శ్లో॥ నక్షత్రశూలాశాంత్యర్థం దధి తైలం గుడం తథా । పాయసంచ ప్రదాతవ్యం దిక్షుప్రాగాదిషు క్రమాత్॥

తా॥ తూర్పుదిక్కునందు శూలలుగల నక్షత్రములకు పెరుగును, దక్షిణదిక్కునందు శూలలుగల నక్షత్రములకు తైలమును, పశ్చిమదిక్కునందు శూలలుగల నక్షత్రములకు బెల్లమును, ఉత్తరదిక్కునందు శూలలుగల నక్షత్రములకు క్షీరాన్నమును దానము చేయవలెను.

తిథిసమీక్ష

శ్లో॥ ద్వితీయా చ తృతీయా చ పంచమీ సప్తమీ తథా ।
దశమ్యేకాదశీ చైవ యాత్రాసిద్ధిం త్రయోదశీ ॥
కృష్ణే వా యది వా శుక్లే వర్జనీయా చతుర్దశీ ।
పౌర్ణమాస్యామమాయాంచ న గంతవ్యం కదాచన ॥

తా॥ కృష్ణపక్షమునందును, శుక్లపక్షమునందును విదియ తదియ, పంచమీ, సప్తమీ, దశమీ, ఏకాదశీ, త్రయోదశీ అను యీ తిథులు కార్యసిద్ధిని గలిగించును. శుక్ల కృష్ణ పక్షములయందు చతుర్దశిని విడువవలయును. పూర్ణిమ, అమావాస్యా తిథులలో ఎప్పుడును ప్రయాణము చేయరాదు.

కాలసమీక్ష

ఉషఃకాలము ప్రయాణమునకు శుభదాయకము.

ఉషఃకాలము అనగా సూర్యోదయమునకు పూర్వ ముహూర్తము, శన్యుషఃకాలము ప్రయాణమునకు ముఖ్యతమము అని గర్గమహర్షి మతము.

ప్రయాణము చేయువారు శకునమును చూచి కార్యసిద్ధిని నిర్ణయించుకుని ప్రయాణము చేయవలయును గాన శుభ శకున కాలమే ప్రయాణ కాలము అని బృహస్పతి మతము.

"జగామలంకాం మనసా మనస్వీ" అను హనుమద్యాన న్యాయముచే కార్యసిద్ధిత్వరాభినివేశములుగల మానసిక వేగముకల కాలమే ప్రయాణకాలము అని మాండవ్య మతము.

నమోస్తురామాయ స లక్ష్మణాయ
దేవ్యైచ తస్యై జనకాత్మజాయై ।
నమోస్తు రుద్రేంద్రయమానిలేభ్యః
నమోస్తు చంద్రార్కమరుద్గణేభ్యః ॥

అని కార్యసిద్ధిసాధక దేవతాధ్యానకాలమే ప్రయాణ శుభకాలము అని సంప్రదాయవేత్తలు చెప్పుచున్నారు.

అమృతాదియోగములు

నక్షత్రములు.	ఆ	సో	మం	బు	గు	శు	శ
అశ్విని	సి	సి	సి	మృ	అ	అ	సి
భరణి	ప్ర	సి	సి	సి	సి	సి	సి
కృత్తిక	సి	మృ	సి	అ	మృ	సి	అ
రోహిణి	సి	అ	అ	సి	మృ	మృ	అ
మృగశిర	సి	అ	సి	సి	మృ	సి	సి
ఆర్ద్రా	సి	సి	మృ	సి	మృ	సి	సి
పునర్వసు	సి	అ	సి	సి	అ	సి	సి
పుష్యమి	సి	సి	సి	సి	అ	మృ	సి
ఆశ్లేష	సి	సి	సి	సి	సి	మృ	మృ
మఖ	మృ	మృ	సి	సి	అ	మృ	అ
పూ ఫ	సి	సి	సి	అ	సి	సి	సి
ఉ ఫ	అ	సి	అ	అ	మృ	సి	మృ
హస్త	అ	సి	సి	మృ	సి	అ	మృ
చిత్త	సి	ప్ర	సి	సి	సి	సి	మృ
స్వాతి	సి	అ	సి	సి	అ	సి	అ
విశాఖ	మృ	మృ	మృ	సి	సి	సి	సి
అనూరాధ	మృ	సి	సి	సి	సి	సి	సి
జ్యేష్ఠ	మృ	సి	సి	సి	ప్ర	మృ	సి
మూల	అ	సి	అ	మృ	సి	అ	సి
పూషా	సి	ప్ర	సి	అ	సి	ప్ర	సి
ఉషా	అ	మృ	ప్ర	అ	సి	సి	సి
శ్రవణం	అ	అ	సి	సి	సి	మృ	సి
ధనిష్ఠ	మృ	సి	సి	ప్ర	సి	సి	సి
శతభిషం	సి	సి	మృ	సి	మృ	సి	అ
పూభా	సి	మృ	మృ	అ	సి	సి	మృ
ఉభా	అ	సి	అ	సి	సి	సి	సి
రేవతి	అ	సి	సి	మృ	సి	అ	ప్ర

అ. — అమృతయోగము

సి. — సిద్ధయోగము

ప్ర. — ప్రబలారిష్టయోగము

మృ. — మృత్యుయోగము

ప్రయాణమునకు ఆనందాది యోగములు

వారము / యోగములు	ఆది	సోమ	మంగళ	బుధ	గురు	శుక్ర	శని	ఫలములు
ఆనందయోగము	అ	మృ	ఆశ్రేష	హ	అనూ	ఉ-షా	శ	ద్రవ్యలాభము
కాలదండయోగము	భ	ఆర్ద్రి	మ	చి	జ్యే	అభి	పూ-భా	విఘ్నము
ధూమ్రయోగము	కృ	పున	పూ-ఫ	స్వా	మూ	శ్ర	ఉ-భా	హాని
ధాతృయోగము	రో	పు	ఉ-ఫ	వి	పూ-షా	ధ	రే	కార్యసిద్ధి
సౌమ్యయోగము	మృ	ఆ	హ	అనూ	ఉ-షా	శ	అ	సుఖము
ధ్వాంక్షయోగము	ఆరు	మ	చి	జ్యే	అభి	పూ-భా	భ	విఘ్నము
ధ్వజయోగము	పున	పూ-ఫ	స్వా	మూ	శ్ర	ఉ-భా	కృ	రాజ్యలాభము
శ్రీవత్సయోగము	పు	ఉ-ఫ	వి	పూ-షా	ధ	రే	రో	లక్ష్మీప్రదము
వజ్రయోగము	ఆ	హ	అనూ	ఉ-షా	శ	అ	మృ	కలహము
ముద్గరయోగము	మ	చి	జ్యే	అభి	పూ-భా	భ	ఆరు	మరణము
ఛత్రయోగము	పూ-ఫ	స్వా	మూ	శ్ర	ఉ-భా	కృ	పున	రాజ్యలాభము
మిత్రయోగము	ఉ-ఫ	వి	పూ-షా	ధ	రే	రో	పు	కార్యసిద్ధి
మానసయోగము	హ	అనూ	ఉ-షా	శ	అ	మృ	ఆ	స్త్రీలాభము
పద్మయోగము	చి	జ్యే	అభి	పూభా	భ	ఆరు	మ	ఐశ్వర్యము
లంబయోగము	స్వా	మూ	శ్ర	ఉ-భా	కృ	పున	పూ-ఫ	కార్యహాని
ఉత్పాతయోగము	వి	పూ-షా	ధ	రే	రో	పు	ఉ-ఫ	ద్రవ్యనాశనము
మృత్యుయోగము	అనూ	ఉ-షా	శ	అ	మృ	ఆ	హ	హాని
కాలయోగము	జ్యే	అభి	పూభా	భ	ఆరు	మ	చి	కార్యహాని
సిద్ధయోగము	మూ	శ్ర	ఉభా	కృ	పున	పూ-ఫ	స్వా	కార్యసిద్ధి
శుభయోగము	పూ-షా	ధ	రే	రో	పు	ఉ-ఫ	వి	శుభకార్యసిద్ధి
అమృతయోగము	ఉ-షా	శ	అ	మృ	ఆ	హ	అనూ	స్త్రీసంతోషము
ముసలయోగము	అభి	పూ-భా	భ	ఆరు	మ	చి	జ్యే	భోజనహాని
గదాయోగము	శ్ర	ఉ-భా	కృ	పున	పూ-ఫ	స్వా	మూ	అశుభము
మాతంగయోగము	ధ	రే	రో	పు	ఉ-ఫ	వి	పూ-షా	స్వర్ణలాభము
రాక్షసయోగము	శ	అ	మృ	ఆ	హ	అనూ	ఉ-షా	క్లేశము
చరయోగము	పూ-భా	భ	ఆరు	మ	చి	జ్యే	అభి	దుర్వార్తాశ్రవణము
స్థిరయోగము	ఉ-భా	కృ	పున	పూ-ఫ	స్వా	మూ	శ్ర	కార్యసిద్ధి
వర్ధమానయోగము	రే	రో	పు	ఉ-ఫ	వి	పూ-షా	ధ	అధికలాభము
విషయోగము*	కృ ౫	చి ౨	రో ౧౫	భ ౩	అనూ ౧౩	శ్ర ౬	రే ౮	

గౌరీపంచాంగము. కాలము ౧-కి ౩¾ ఘడియ- పగటి ముహూర్తములు ౮ కి

కాలం	ఆది	సోమ	మంగళ	బుధ	గురు	శుక్ర	శని
౩¾	ఉద్యోగం	అమృతం	రోగం	విషం	ఉద్యోగం	రోగం	విషం
౭½	లాభం	విషం	ఉద్యోగం	అమృతం	విషం	జ్వరం	అమృతం
౧౧¼	విషం	ఉద్యోగం	జ్వరం	శుభం	జ్వరం	అమృతం	జ్వరం
౧౫	అమృతం	లాభం	లాభం.	ఉద్యోగం	లాభం	కలహం	ఉద్యోగం
౧౮¾	శుభం	జ్వరం	అమృతం	రోగం	అమృతం	లాభం	శుభం
౨౨½	ధనం	అమృతం	ఉద్యోగం	శుభం	విషం	సుఖం	లాభం
౨౬¼	అమృతం	లాభం	విషం	ధనం	కలహం	ధనం	ధనం
౩౦	విషం	ధనం	లాభం	అమృతం	జ్వరం	అమృతం	లాభం

రాత్రి ముహూర్తములు ౮ కి

కాలం	ఆది	సోమ	మంగళ	బుధ	గురు	శుక్ర	శని
౩¾	శుభం	రోగం	జ్వరం	లాభం	శుభం	అమృతం	విషం
౭½	అమృతం	లాభం	ఉద్యోగం	రోగం	రోగం	జ్వరం	ఉద్యోగం
౧౧¼	జ్వరం	ఉద్యోగం	కలహం	విషం	కలహం	కలహం	శుభం
౧౫	రోగం	ధనం	లాభం	ఉద్యోగం	లాభం	లాభం	అమృతం
౧౮¾	కలహం	రోగం	రోగం	శుభం	ఉద్యోగం	శుభం	కలహం
౨౨½	లాభం	అమృతం	లాభం	లాభం	జ్వరం	ధనం	రోగం
౨౬¼	ఉద్యోగం	విషం	ఉద్యోగం	ధనం	లాభం	అమృతం	అమృతం
౩౦	జ్వరం	జ్వరం	ధనం	లాభం	ఉద్యోగం	విషం	లాభం

శ్లో॥ న తిథిర్న చ నక్షత్రం న యోగం కరణం తథా।
న హోరా యోగినీచక్రం న లగ్నం న త మోగుణః॥
వ్యతీపాతే చ సఙ్క్రాన్తౌ భద్రాయామశుభే దినే।
దేవదేవార్చనం కృత్వా సర్వత్ర విజయీభవేత్॥

పురశ్శుక్రదోషములు

గర్భిణీస్త్రీ, శిశుసహితస్త్రీ, నూతనవధువు వీరలు శుక్రుడు తూర్పుదిక్కున నున్నప్పుడు పశ్చిమదిక్కునుండి వాయవ్యదిక్కునకు, ఉత్తరమునకు, ఈశాన్యమునకు, తూర్పుదిక్కునకు ప్రయాణము చేయకూడదు. పశ్చిమదిక్కున శుక్రుడున్నప్పుడు తూర్పుదిక్కునుండి ఆగ్నేయము. దక్షిణము, నైఋతి, పశ్చిమములకు ప్రయాణము చేయకూడదు. ఏకగ్రామమందు ఈ దోషములేదు. దుర్భిక్ష, రాజవిద్వర, వివాహ తీర్థయాత్రలలో ఈ దోషము వర్తింపదు.

గౌళిపతన (బల్లి పాటు) ఫలములు

స్థానములు	ఫలములు	స్థానములు	ఫలములు
చెవిమీద	దుర్వార్త వినుట	నడుము వెనుక	వస్త్రలాభము
కనుబొమలమీద	ధనలాభము	పిరుదున	శయ్యాలాభము
కనుబొమలమధ్య	కలహసూచకము, దైవిక-భయము	తొడవెనుక	విషభయము
		ముందొడమీద	సుఖము
కుడికన్నున	పరాజయము	స్త్రీకితొడమీద	వ్యభిచారము
ఎడమకన్నున	అవమానము	తొడ మొదట	బలహీనము
ముక్కుమీద	కార్యహాని	శిశ్నమందు	సంతానము
ముక్కుకొనయందు	పరాజయము	శిశ్నాగ్రమున	దాంపత్యభంగము
ముక్కుప్రక్కన	మిత్రలాభము	శిశ్నరోమములందు	దేశభ్రమణము
మీసముమీద	అధికారలాభము	వృషణములయందు సు దానికిదిగువను	చోరత్వము
పైపెదవిమీద	భూలాభము		
క్రిందిపెదవిమీద	సుభోజనము	గుదమందు	ఆయుధభయము
నాలుకయందు	విద్యాలాభము	మోకాలియందు	వాహనలాభము
గడ్డముమీద	అపమృత్యువు	మోకాలిసంధియందు	వాహనభ్రంశము
గండస్థలముమీద	భూమినష్టము	మోకాలిక్రింద	వాతరోగము
గడ్డము వెంట్రుకలమీద	కారాగృహప్రాప్తి	మోకాలిక్రింద-నరములయందు	రోగమూలా-ద్ధనవ్యయము
వెనుక మెడయందు	మరణభయము		
ముందువైపు కంఠమందు	బుద్ధినాశనము, ఆత్మహత్య, భయము	పిక్కలయందు	కార్యానుకూలము
		మోకాలిక్రింది యెముకమీద	వ్యాపారలాభము
గొంతుయెముకమీద	ఉభయసంకటములు		
రొమ్మున	జయము	పాదములయెముకమీద	కార్యహాని
గుండెలోన	అధైర్యము	పాదసంధియందు	రోగము
పైకడుపున	పుత్రలాభము	పాదములవెనుక	కారాగృహప్రవేశము
బొడ్డున	భయము	పాదమున	ప్రయాణము
బొడ్డునకుదిగువున	రోగము	వ్రేళ్ళయందు	రోగము
కడుపుప్రక్కన	ఆరోగ్యము	అరికాలియందు	రాజ్యలాభము
భుజములయందు	సహాయము	తలమీద బ్రహ్మరంధ్రమునకు వెనుక బల్లి పడిన	లక్ష్మీకరము
రెట్టలయందు	యత్నకార్యభంగము		
అరచేతియందు	ద్రవ్యలాభము	నడినెత్తిమీద	రోగము
మోచేతియందు	సహాయనాశము	కుడినెత్తిమీద	సోదరునికి భయము
మణిబంధమున	గర్వభంగము		
గోళ్లయందు	జంతుభయము	నెత్తివెనుక	తమ్మునికరిష్టము
చంకలో	ప్రేతభయము	బ్రహ్మరంధ్రమునకుముందు	మేనమామకు చేటు
వెన్నున	శత్రుభయము	బ్రహ్మరంధ్రమున	మృత్యుభయము
వెన్నుఎముకయందు	పిశాచభయము	ముఖమునకు యెగువ	ధనలాభము

గౌళిపతన (బల్లిపాటు) ఫలములు

స్థానములం	ఫలములు	స్థానములు	ఫలములు
ముంగురులమీద	హాని	గండస్థలమందు పురుషులకు	బంధువులు వత్తురు
కేశాంతమందు	అనాయాసమరణము	,, స్త్రీలకు	అశుభము
జుట్టుమీద	కష్టము	స్త్రీలకు చెవి దగ్గర చెంప మీద	శుభము
జడమీద	పతికి మృత్యువు		
ముచ్చిలిగుంటలో	భారము మోయుట	తలముసుగుల మీద	కీడు సంభవించును
పాదమందు	కల్యాణము	స్త్రీ కైతే	వైధవ్యసూచకం

బల్లిపలుకులు, నక్కఅరుపు, తుమ్ము వీట్ల ఫలములు

దిక్కులు	ఆదివారము	సోమ వారము	మంగళ వారము	బుధ వారము	గురు వారము	శుక్రవారము	శనివారము
తూర్పు	భయము	ధనలాభం	సంపద	సంతోషము	అశుభం	శుభవార్త	శుభవార్త
ఆగ్నేయం	మృతివార్త	కలహము	బంధు-లాభం	ధనలాభం	బంధుసన్మానం	అలంకారం	గంధలాభం
దక్షిణం	సుఖము	ద్వేషము	దుఃఖవార్త	వ్యాధి	ధనలాభం	బంధుదర్శనం	రాజదర్శనం
నైఋతి	బంధు-దర్శనం	హానివార్త	శత్రుభయం	బంధుహాని	సర్వార్థసిద్ధి	శుభవార్త	రోగప్రాప్తి
పశ్చిమం	కలహము	రాజస-న్మానం	అనుకూలం	భయం	నష్టము	సంతోషము	నూతనవస్త్ర లాభం
వాయవ్యం	వస్త్ర లాభము	అమంగళం	దూర-దేశవార్త	అర్థనాశనం	శుభవార్త	గృహఛిద్రం	నవస్త్రీరతి
ఉత్తరం	కలహము	వస్త్ర-లాభము	శత్రు-భయం	సుఖము	కార్యహాని	కలహం	ప్రియవార్త
ఈశాన్యం	లాభవార్త	శుభవార్త	వాహనా రోహణం	కార్యభంగం	భోజనసుఖం	శత్రుభయం	చోరాగమనం
ఊర్ధ్వం	జయము	హానివార్త	యాత్ర	శుభవార్త	కలహము	వస్త్రలాభం	కార్యహాని
అధోదిక్కు	కార్యసిద్ధి	ఐశ్వర్య ప్రాప్తి	విశేషధ నలాభం	ఐశ్వర్యప్రాప్తి	కలహము	సూతక స్నానం	సకలకార్య సిద్ధి

వాస్తుపురుష స్థితి

భాద్రపద అశ్వయుజ కార్తీకమాసములందు తూర్పుశిరస్సు గలిగి ఎడమప్రక్కను శయనించును. గాన ఈ మాసములందు పశ్చిమ సింహద్వారము, దక్షిణ సింహద్వారము గల గృహములకు శంకుస్థాపన చేయవలెను. మార్గశిర, పుష్య, మాఘ మాసములందు దక్షిణ శిరస్సుగ శయనించును. ఈ మాసములందు పడమర సింహద్వారము, ఉత్తర సింహద్వారము గల గృహములకు శంకుస్థాపన చేయవలెను. ఫాల్గుణ, చైత్ర, వైశాఖ మాసములందు పశ్చిమ శిరస్సుగ శయనించును. ఇందు తూర్పు సింహద్వారము, ఉత్తర సింహద్వారముగల గృహములకు శంకుస్థాపన చేయవలెను. జ్యేష్ఠ, ఆషాఢ, శ్రావణ మాసములందు ఉత్తర శిరస్సుగ శయనించును. ఇందు దక్షిణ సింహద్వారము, తూర్పు సింహద్వారము గల వాటికి శంకుస్థాపన చేయవలెను. వాస్తుపురుషునికి గల దృష్టికి అభిముఖ సింహద్వార గృహములను పాదములకు అభిముఖ సింహద్వార గృహములకు ఆ యా మాసములందు శంకుస్థాపన చేయరాదు. ఇదియే బహుదేశాచార సిద్ధమున్నూ, వశిష్ఠ, నారద సంహితాది మూలగ్రంథ ప్రమాణ సిద్ధమున్నూ అయియున్నది. ఇది త్రైమాసిక వాస్తుపురుషస్థితి పద్ధతి.

క్షణిక వాస్తు నిర్ణయము

వాస్తు పురుషుడు ప్రతిదినమునందును పగలు మొదటి జామునను, రాత్రి మొదటి జామునను ఉత్తర శిరస్సు తూర్పునకు దృష్టియు గలిగి శయనించును. గావున 1 జామున తూర్పునకు సింహద్వారము దక్షిణమునకు సింహద్వారము గల వాటికి శంకుస్థాపన చేయవలెను. 2 జామున తూర్పు శిరస్సు దక్షిణ దృష్టి గలిగియుండును. 2 జామున దక్షిణ సింహద్వారము పశ్చిమ సింహద్వారము గల గృహములకు శంకుస్థాపన చేయవలెను. 3 జామున దక్షిణ శిరస్సు పడమర దృష్టి గలిగియుండును. 3 జామున పడమర సింహద్వారము, ఉత్తర సింహద్వారము గల వాటికి శంకుస్థాపన చేయవలెను. 4 జామున పడమర శిరస్సు, ఉత్తరమునకు దృష్టియు గలిగియుండును. గావున 4 జామున తూర్పు సింహద్వారము, ఉత్తర సింహద్వారము గల వాటికిని శంకుస్థాపన చేయవలెను. పైన చెప్పబడిన త్రైమాసిక వాస్తుపురుష స్థితిని బట్టి గృహమునకు శంకుస్థాపన చేయుకాలము లభించని సమయమున ఈ క్షణిక (యామ) వాస్తు నిర్ణయమును అనుసరించి గృహములను నిర్మించుటయు ఆచారసిద్ధము అయివున్నది.

మరియు నాల్గువైపులకు సింహద్వారములు గల (చతుశ్శాల) మండువా లోగిలికి శంకుస్థాపనను అన్ని మాసములందును చేయవచ్చును. మరి వక విశేషము సూర్యుడు స్థిరరాశులగు వృషభ, సింహ, వృశ్చిక కుంభ రాశులలో సంచరించు కాలమున ఏకశాలా (వంటి గర్భము) సర్వముఖ గృహములకును శంకుస్థాపన చేయవచ్చును. 1 వ పద్ధతిచే శంకుస్థాపన కాలమును నిర్ణయించుటకు అవకాశము లేనప్పుడు 2,3 పద్ధతుల బట్టియు ఆచరించుట అత్యవసర పరిస్థితినిబట్టి ఆచారసిద్ధమయి వున్నది.

దే వా ల యా ర ం భ ము

ఉత్తరాయణము — చైత్ర, వైశాఖ, జ్యేష్ఠ, ఫాల్గుణమాసములు ఉత్తమము; శ్రావణ కార్తీక మాసములు మధ్యమము; శుక్లపక్షము ఉత్తమము, అస్తపంచకమును వదలిన కృష్ణపక్షము మంచిది. సోమ, బుధ, గురు, శుక్రవారములు ప్రశస్తము – రోహిణి, పునర్వసు, ఉత్తర, హస్త, స్వాతి, అనూరాధా, శ్రవణము, శతభిషము, ఈ నక్షత్రములు ఉత్తమములు, స్థిరలగ్నము ముఖ్యము – పాపులు 3-6-11 రాశులయందును శుభులు కేంద్ర త్రికోణముల యందును ఉండగా స్థిరలగ్నమున ప్రారంభించుట ఉత్తమోత్తమము.

దేవాలయ ప్రతిష్ఠ

ఉత్తరాయణము – చైత్రము, వైశాఖము, జ్యేష్ఠము, ఫాల్గుణ, మాసములు ఉత్తమము–శ్రావణ, ఆశ్వయుజ కార్తీక మాసములు మధ్యమము, మార్గశీర్ష, మాఘమాసములు పనికిరానివి. అశ్వనీ, రోహిణి, పునర్వసు, పుష్యమి, ఉత్తర, హస్త, చిత్త, స్వాతి, అనూరాధ, శ్రవణము ఈ పదినక్షత్రములు–శుక్ల పక్షము; సోమ, బుధ, గురు, శుక్రవారములు ప్రశస్తములు. స్థిరలగ్నము ఉత్తమము చరలగ్నము పనికిరాదు–శుభులు కేంద్ర త్రికోణములయందును పాపులు త్రిషడాయములయందును ఉండగా స్థిరలగ్నమున దేవాలయమునందు పరమేశ్వరార్చారూపమును ప్రతిష్ఠించుట ఉత్తమోత్తమము.

విశేషము :– శ్లో॥ మాతృభైరవ వారాహనారసింహత్రివిక్రమాః।
మహిషాసురహంత్రీ చ స్థాప్యా వై దక్షిణాయనే॥

గృహారంభము

ఉత్తరాయణము – చైత్రము, వైశాఖము, కార్తీకము, మాఘము, ఈ మాసములు, శుక్ల పక్షమున 2, 3, 5, 7, 10, 13 తిథులు ప్రశస్తము, కృష్ణపక్షమున చివర పంచకము పనికిరాదు. మిగతా 1, 2, 3, 5, తిథులు పనికివచ్చును – అవమా, త్రిద్యుస్పృక్ మొదలగు దుష్ట తిథులు మంచివికావు – రోహిణీ, మృగశిర, ఉత్తర, హస్త, చిత్త, జ్యేష్ఠ ఉత్తరాషాఢ, శ్రవణం ఈ నక్షత్రములు ప్రశస్తములు. అశ్వని, పుష్యమి, స్వాతి, అనూరాధ, శతభిషం, ఉత్తరాభాద్ర, రేవతి, ఈ ఏడు నక్షత్రములు మధ్యమములు — ఇతర నక్షత్రములు మంచివికానేరవు–బుధ, గురు, శుక్రవారములు పూర్ణేందువారము ప్రశస్తము–పరిఘ, వైధృతి, వ్యతీపాత్, గండం, అతిగండం, వ్యాఘాతం ఈ యోగములు మంచివికావు – భద్రకరణము మంచిదికాదు – స్థిరలగ్నము, ద్విస్వభావ లగ్నములు మంచివి.

వృషభలగ్నము ప్రశస్తమైనది – అష్టమశుద్ధి ఉండవలెను – కేంద్రత్రికోణములయందు పాపులు ఉండకూడదు.

శుభగ్రహములు కేంద్ర త్రికోణములయందున్నను పాపులు 3, 6, 11 రాశుల యందున్నను శుభప్రదము – గురు శుక్రులయొక్క మౌఢ్యము, బాల్యము, వార్ధక్యము, చాతుర్మాస్యకాలము, శూన్యమాసము మంచివికావు.

గృహప్రవేశము

ఉత్తరాయణము — మాఘ, ఫాల్గుణ, వైశాఖ, జ్యేష్ఠమాసములు ప్రశస్తము. కుంభమాసము మంచిదికాదు, శుక్లపక్షము 2, 3, 5, 7, 10, 13 తిథులు కృష్ణపక్షమున చివర పంచకముగాక 1–2–3–5 తిథులు మంచివి. అవమాత్రిద్యుస్పృక్ మొదలగు దుష్టతిథులు పనికిరావు – బుధ, గురు, శుక్రవారములు పూర్ణేందువారము మంచివి–రోహిణి, మృగశిర, ఉత్తర, చిత్త, అనూరాధ, ఉత్తరాషాఢ, శతభిషం, ఉత్తరాభాద్ర, రేవతి ఈ నక్షత్రములు ప్రశస్తములు — అశ్వని, పునర్వసు, హస్త, స్వాతి, శ్రవణం ఈ నక్షత్రములయందు గృహమున ప్రవేశించిన గృహము కొలది కాలములోనే అన్యాక్రాంతమగును – శేషించిన నక్షత్రములు మంచివి కానేరవు – పరిఘాది యోగములు భద్రకరణము మంచివికావు – జన్మరాశియందు గృహప్రవేశము శుభప్రదము — గురు శుక్రులయొక్క మౌఢ్యము, బాల్యము, వార్ధక్యము, చాతుర్మాస్యకాలము, శూన్యమాసము మంచివికావు – స్థిరలగ్నములు, ద్విస్వభావలగ్నములు మంచివి, వృషభలగ్నము ప్రశస్తమైనది — ద్వాదశశుద్ధి ఉండవలెను కేంద్ర త్రికోణములయందు పాపులు వుండకూడదు–శుభులు కేంద్రకోణములయందున్నను పాపులు 3, 6, 11 రాశులయందున్నను ప్రశస్తమైనది. చంద్రబలము గృహప్రవేశమునకు ముఖ్యముగా చూడతగినది. కలశ వృషభచక్రముల ఫలములనుగూడా చూడుము.

కలశచక్రముయొక్క ఫలము

కలశచక్రమును లిఖించి రవియున్న నక్షత్రము మొదలు 27 నక్షత్రములు కలశముయొక్క పార్శ్వాదిభాగములయందు వ్రాసి చంద్రుడున్న సుముహూర్తకాలికనక్షత్రము యెచ్చటనున్నదో తెలుసుకొని లెక్కించి ఫలము చెప్పబడుచున్నది.

దానిపరమార్థము ఈ క్రింద వివరింపబడుచున్నది, రవియున్ననక్షత్రము మొదటిదిగా వ్రాయదగియున్నది. చంద్రుడున్న నక్షత్రమును తెలుసుకొని ఫలమును గుర్తింపుము.

1) 1. నక్షత్రము = శిరశ్ఛేదము
2) 2, 3, 4, 5 నక్షత్రములు = పరదేశగమనము
3) 6, 7, 8, 9 నక్షత్రములు = నిర్భయము
4) 10,11,12,13 నక్షత్రములు = ధాన్యము
5) 14, 15, 16, 17 నక్షత్రములు = నిర్ధనం
6) 18, 19, 20, 21 నక్షత్రములు = గర్భస్రావం
7) 22, 23, 24 నక్షత్రములు = సంపద
8) 25, 26, 27 నక్షత్రములు = పూర్ణాయువు

వృషభచక్రముయొక్క ఫలము:

వృషభచక్రమును లిఖించి సూర్యుడున్న నక్షత్రము మొదలు అభిజిత్తుతోసహ 28 నక్షత్రములుగా నిర్ణయించి వృషభావయవములయందు వ్రాసి వృషభచక్రము లిఖించి అప్పుడు సుముహూర్తకాలికమగు చంద్రుడున్న నక్షత్రమెచ్చటనున్నదో కనుగొని లెక్కించి ఆ అవయవములననుసరించి ఫలము చెప్పబడుచున్నది. దాని పరమార్థము ఈ క్రింద వివరింపబడుచున్నది.

రవియున్ననక్షత్రము మొదటిదిగా, వ్రాయదగియున్నది. చంద్రుడున్న నక్షత్రమును తెలుసుకొని ఫలమును గుర్తింపుము.

1) 1, 2, 3 నక్షత్రములు = మృత్యువు
2) 4, 5, 6, 7 నక్షత్రములు = దురవస్థ
3) 8, 9, 10, 11 నక్షత్రములు = చిరకాలస్థైర్యము
4) 12, 13, 14 నక్షత్రములు = దేశభ్రమణము
5) 15, 16, 17, 18 నక్షత్రములు = ధనము
6) 19, 20, 21, 22 నక్షత్రములు = ధాన్యము
7) 23, 24, 25 నక్షత్రములు = సంపద
8) 26, 27, 28 నక్షత్రములు = పశువృద్ధి

గృహములు కట్టరాని ప్రదేశములు

శక్తికి పార్శ్వమునను, రుద్రునకు దృష్టి ప్రదేశమునను, విష్ణువునకు పృష్ఠభాగమునను ఇండ్లు కట్టరాదు. రాజవీధి మధ్య అడ్డముగా నున్నను కట్టవచ్చును. అని కొందరిమతము, గోవులుమంద మేయుస్థలము. శ్మశానభూమి, మరుభూమి, మలత్యాగము చేయుస్థలము, చెరువులు బావులు పూడ్చిన స్థలములందును ఇండ్లుకట్టరాదు. క్రమముగా వంశమునకు లోపము తటస్థించును. దాయాదుల గృహముల గర్భ, వెనుపోటీలు కూడదని బహు శాస్త్రములందు గలదు.

గృహములో తేనెపట్టు పెట్టినందుకు ఫలము

ఇంటిలో తేనెపట్టు మధ్యభాగమున పెట్టిన యజమానునకు మరణము. తూర్పున ధనలాభము. ఆగ్నేయమున అగ్నిభయము, దక్షిణమున మరణము, నైరుతిభాగమున ధాన్యలాభము, పశ్చిమమున మనోవ్యధ, వాయవ్యమున ధననష్టము, ఉత్తరమున పుత్రలాభము, ఈశాన్యమున బంధు మిత్రదర్శనము. అశుభస్థానములయందు పెట్టిన యడల శాంతిని చేయవలయును.

గృహములో పుట్టపెట్టినందులకు ఫలమ్

ఇంటి మధ్యలో పుట్టపెట్టిన కళత్రమునకు హాని. తూర్పున యజమానునకుకీడు, ఆగ్నేయమున అగ్నిభయము, దక్షిణమున మరణము, నైరుతిభాగమున ధనహాని. పడమర రాజపూజ్యత, వాయవ్యమున మిత్రదర్శనము. ఉత్తరమున పశునాశనము, ఈశాన్యమున ధనలాభము, అశుభస్థానములయందు పెట్టిన యధావిధిగా శాంతి చేయవలెను.

గృహమున మొండిచేయి మొలచినందులకు ఫలమ్

తూర్పున యజమానునకు హాని, ఆగ్నేయమున అగ్నిభయము, దక్షిణమున మరణము, నైరుతి భాగమున శత్రువులకు కీడు, పడమర మరణము వాయవ్యమున పశువులకుహాని, ఉత్తరమున, ఈశాన్యమున కళత్రహాని, ఈ మొండిచేయి రామహస్తమనియు, రావణహస్తమనియు రెండువిధములుగానుండును. రామహస్తం సుగంధంతో కూడియుండును అందులకు శాన్తి అవసరములేదు. రావణహస్తము దుర్గంధముతోను యఱ్ఱని కౌనుసీళ్ళతోను కుళ్ళు కలిగియుండును. ఇది యజమానునకు అశుభదాయకము గాన గృహమును ఆరుమాసములు వదలి తరువాత యధాశాస్త్రముగా శాన్తిచేసి ప్రవేశించవలయును. దిక్కులయందు విదిక్కులయందు దోషము కాన యధావిధిగా శాన్తి చేయవలయును. ఆ యా శాంతిని చేసినచో గృహమును వదలపెట్టనవసరములేదు.

గృహములో గుడ్లగూబ ప్రవేశించినందులకు ఫలమ్

కాపురము చేయుచున్న ఇంటిలో గుడ్లగూబ ముఖద్వారముగావచ్చి ప్రవేశించిన పురుషునకుహాని. ఆరుమాసములు ఆ గృహమునువదలి శాన్తినిచేసి ప్రవేశించవలెను. పశ్చాద్వారముగా ప్రవేశించిన స్త్రీకి హాని మూడుమాసములు ఆ గృహమును వదలి శాన్తినిచేసి ప్రవేశించవలెను.

గృహమునకు పెరటిలో అరటిచెట్టు గెలవేసినందులకు ఫలమ్

తూర్పున శుభము, ఆగ్నేయమున శత్రువృద్ధి, దక్షిణమున బంధుమిత్రనాశనము, నైర్‌ృతి పుత్ర సంతాన లాభము. పడమర విపత్తు, వాయవ్యమున అనారోగ్యము, ఉత్తరమున ధనలాభము, ఈశాన్యమున కీర్తిలాభము ఇటులనే నారికేళ క్రముక ఖర్జురాదివృక్షములకు కూడా తెలియవలెను.

గృహమునందు పిడుగు పడినందులకు ఫలమ్

గృహమునందు పిడుగుపడుటవలన యజమానునకుహాని, ఆవరణమందు పడుటవలన అనుచరులకు హాని గాన యధావిధిగా శాన్తిని చేయవలయును. దేవాలయములందు పిడుగుపడిన గ్రామమునకు క్షేమములేదు. ధర్మకర్తకు, పూజకులకు గూడా నష్టము సంభవించును గాన యధోక్తముగా శాన్తిని చేయవలెను.

గర్భిణీ స్త్రీ పురుషాది వివేకప్రశ్న

శ్లో॥ లగ్నాద్భాగ్య కళత్ర పుత్ర సహజేశ్వర్క్షార జీవాః స్థితాః చేత్పుత్రం ధనమాతృరంధ్ర రిపుగా చేచ్చంద్రశుక్రా వధూమ్।
తేష్వర్కీందునుతౌ నపుంసకమితి ద్విర్భావలగ్నే యది పృచ్ఛేత్తజ్జనపీగృహే ఖగయుగం చేద్యుగ్మగర్భం వదేత్॥

తా॥ ప్రశ్నకాలీన లగ్నమునకు ౯,౭,౫,౩ స్థానములయందు రవ్యంగారక గురువులున్నయెడల పురుష శిశువు గలుగుననియు, ఆ ప్రశ్నలగ్నమునకు ౨,౪,౬,౮ స్థానములయందు శుక్రచంద్రులుండిరేని స్త్రీ శిశువు గలుగుననియు ఈ స్థానములయందే శనిబుధులున్నయెడల నపుంసకుడనియును, ప్రశ్నలగ్నము ద్విస్వభావలగ్నమై ఆ లగ్నమునకు నాల్గవస్థానమునందు రెండుగ్రహము లున్నయెడల కవలబిడ్డలు పుట్టుదురనియు తాత్పర్యము.

గోచారఫలము

శ్లో॥ సూర్యష్షట్త్రిదశస్థిత స్త్రిదశషట్సప్తాద్యగశ్చంద్రమాః
జీవస్సప్తనవద్విపంచమగతిశ్చారార్కజౌ షట్త్రిగౌ
సౌమ్యష్షడ్ద్విచతుర్దశాష్టమగతస్సర్వేప్యపాం తే శుభాః
శుక్రస్సప్తమషడ్దశర్క్ష సహితశ్చేత్సర్వదా తే శుభాః ॥

జన్మకాల చంద్రలగ్నము (లేక నామరాశి) మొదలు ద్వాదశరాశులయందు చారవశంబున రవ్యాది గ్రహములు యిచ్చెడి ఫలములు.

రాసులు	రవి	చం	కు	బు	గు	శు	శని	రా-కే
౧	స్థాన భ్రంశం	సుఖ భోజనం	ఖేదః	బంధనం	దేశభ్రంశః	ఆరోగ్యం	విపత్	భయం
౨	భయం	ధనక్షయః	భాగ్యహానిః	స్వర్ణ లాభః	లాభః	భోగః	హానిః	కలహః
౩	సంపతి	ధనలాభః	భాగ్యం	పీడా	కార్యహానిః	లాభః	సంపత	సౌభాగ్యం
౪	మాన భంగం	రోగః	శత్రుపీడా	శత్రు క్షయః	వ్యయః	అధికసుఖం	కుక్షిరోగః	మాన హానిః
౫	పీడా	కార్యహానిః	శత్రు క్షయః	దారిద్ర్యం	సంపత్	సుతో దయః	పుత్ర క్షయః	వ్యయం
౬	శత్రునాశః	ధనం	అర్థసిద్ధిః	భూమి లాభః	క్లేశంః	మానహానిః	లక్ష్మీకరం	సుఖం
౭	వ్యథా	ధనలాభః	అర్థనాశః	ఖేదః	ఆరోగ్యం	రోగః	దైన్యం	రిపుక్షయః
౮	వ్యాధిః	మృత్యు ప్రదం	శస్త్రభయం	సంతోషః	వ్యయః	శత్రు లాభః	మృత్యు ప్రదం	శోషణం
౯	క్రోధః	రాజక్రోధం	వ్యయః	వ్యయః	లాభః	ఆభరణం	దేహపీడా	శత్రు వృద్ధిః
౧౦	కార్యసిద్ధిః	సుఖం	మనో దుఃఖం	సుఖం	పీడా	చింతా	పీడా	వ్యయః
౧౧	ధనలాభం	లాభః	ధనం	ఆనందః	సుఖం	లాభః	లాభః	శుభం
౧౨	వ్యయః	స్త్రీహానిః	క్రూరం	హానిః	వ్యయః	హానిః	నష్టం	మృత్యు ప్రదం

రవ్యాదినవగ్రహములు ప్రతి రాశియందుండు, కాలప్రమాణము, చంద్రుడు ౨౹ దినములు, సూర్య బుధ శుక్రులు ప్రతియొకరు ఒకనెల, అంగారకుడు ౧౹ నెల, గురువు ౧ సం॥రం, రాహు కేతువులు ౧॥ సంవత్సరము శని ౨౹ సంవత్సరము ఒక్కొక్క రాశియందు రమారమి సంచరించెదరు.

నవగ్రహ శాంతి

సూర్యగ్రహమును :—యథావిధిగా పూజించి, సూర్యనమస్కారములు చేసినను, ఎర్రపువ్వులచే పూజించినను, ఎర్రగుడ్డ, మాణిక్యము ధరించినను, ఎర్రఆవు లేక గోదుమ దానముచేసినను దోషనివృత్తి.

చంద్రగ్రహమును :—యథావిధిగా పూజించి, శ్వేతపుష్పములచే పూజించినను, శ్వేతవస్త్రము, ముత్యములు వీటిని ధరించినను, శంఖము లేక బియ్యము వీటిని దానము చేసినను దోషనివృత్తి.

కుజగ్రహమును :—యథావిధిగా పూజించి, రక్తవస్త్రము, పగడములు ధరించినను, ఎర్రయెద్దు లేక కందులు వీటిని దానముచేసినను దోషనివృత్తి.

బుధగ్రహమును :—యథావిధిగా పూజించి, పీతాంబరము, మరకతము వీటిని ధరించినను, సువర్ణము లేక పెసలు వీటిని దానము చేసినను దోషనివృత్తి.

గురుగ్రహమును :—యథావిధిగా పూజించి, పుష్యరాగము, పసుపువస్త్రము ధరించినను. లేక శనగలు వీటినిదానము చేసినను దోషనివృత్తి,

శుక్రగ్రహమును :—యథావిధిగా పూజించి, శ్వేతవస్త్రము, వజ్రము ధరించినను, వెండి, తెల్లటి గుఱ్ఱము, అనుములు వీటిని దానముచేసినను దోషనివృత్తి.

శనిగ్రహమును :—యథావిధిగా పూజించి, నల్లనివస్త్రము, ఇంద్రనీలమును ధరించినను, నల్లఆవు లేక నువ్వులు వీటిని దానముచేసినను దోషనివృత్తి.

రాహుగ్రహమును : — యథావిధిగా పూజించి, గోమేధికమును ధరించినను, కత్తి, ఇనుము, ఉద్దులు (మినుములు) వీటిని దానము చేసినను దోషనివృత్తి.

కేతుగ్రహమును :—యథావిధిగా పూజించి, వైడూర్యము ధరించినను, దానముచేసినను, ఉలవలు దానము చేసినను దోషనివృత్తి.

శ్లో॥ గ్రహాయత్తానరేంద్రాణాముచ్ఛ్రయాః పతనానిచ
గ్రహా గావో నరేంద్రాశ్చ బ్రాహ్మణాశ్చ విశేషతః
పూజితాః పూజయన్త్యేవం నిర్దహన్త్యవమానితాః ఇతి.

ఇట్టి ప్రమాణములచే మహారాజులయొక్క ఔన్నత్యములు పతనములు నవగ్రహాధీనములై యున్నవి. నవగ్రహములు మహారాజులు మొదలగువారు తమను పూజించిన వారిని పూజించెదరు. అవమానించిన వారిని సహించెదరు. గాన మానవులయొక్క లోకయాత్ర నవగ్రహాయత్తమగుటచే అత్మ విరోధము సంభవించిన సమయమునందైనను నవగ్రహములను యథావిధిగా మనోవాక్కాయములచే పూజించుట ముఖ్యకర్తవ్యము.

"నవగ్రహమఖపట్టికా"

గ్రహములు 1	వర్ణములు 2	అధిదేవతలు 3	స్థానములు 4	పీఠములు 5	అగ్ని కుణ్డములు 6	పుష్పములు 7	ఓదనములు 8	సమిధలు 9	గ్రహ మంత్రము 10	అధిదేవతా మంత్రము 11	దానములు 12	ప్రత్యామ్నాయములు 13	ప్రత్యధి దేవతలు 14	ప్రత్యధిదేవతా మంత్రములు 15
ఆదిత్యః	రక్తః	అనలః	మధ్య	చతురశ్రం	సభ్యము	కరవీరం	ఉదౌదన	అర్క	ఆసత్యేన	అగ్నిం దూతం	రక్తధేనుః	గోధుమలు	పశుపతి	ఏషామీశే
చంద్రః	సితః	అప్పతిః	ఆగ్నేయ	వృత్తం	ఆహవనీయ	శంఖపుష్పం	పాయస	పలాశ	సోమో ధేనుగ్ం	ఏతేతతం	శంఖం	బియ్యము	గౌరీ	గౌరీమిమాయ
అంగారకః	అతిరక్తః	గుహః	దక్షిణ	త్రికోణాకారం	అన్వాహార్య	ఉత్పలం	గుడౌదన	ఖదిర	అగ్ని ర్మూర్ధా	స్యోన పృథ్వీ	తామ్రం	కందులు	క్షేత్రపతి	క్షేత్రస్యపతినా
బుధః	శ్యామః	హరిః	ఈశాన్య	త్రికోణం	ఆవసత్య	నంద్యావర్తం	దధ్యోదన	అపామార్గ	ఉద్బుధ్యస్వ	ఇదంవిష్ణుః	హిరణ్యం	పెసలు	విష్ణుః	విష్ణోరరాట మసి
బృహస్పతిః	పీతః	ఇంద్రః	ఉత్తర	అష్టాశ్రం	ఆవసత్థ్య	చంపకం	గౌడిక	అశ్వత్థ	బృహస్పతే అతియత్	ఇంద్రం ప్రణయంతం	శుక్లంవాసః	శనగలు	బ్రహ్మ	బ్రహ్మజజ్ఞానం
శుక్రః	సితః	శచీ	పూర్వ	అర్ధచంద్రాకారం	ఆహవనీయ	మల్లికా	చిత్రౌదన	ఉదుమ్బర	శుక్రంతే అన్యత్	గంధద్వారాం	హయః	అలచందలు	శుక్రః	ఇంద్ర వోవిశ్వతః
శనైశ్చరః	అసితః	ప్రజాపతిః	పశ్చిమ	వజ్రాకారం	గార్హపత్య	గిరికర్ణికా	కృసర	శమీ	శన్నోదేవీ	బ్రహ్మ జజ్ఞానం	నీలగౌః	తిలలు	యమః	ఇమం యమప్రస్తరం
రాహుః	కృష్ణః	శేషః	నైరుతి	దండాకారం	అన్వాహార్య	కల్హారం	మాషౌదన	దూర్వా	కయా నశ్చిత్ర	శన్నోని ధత్తాం	ఛాగః	మినుములు	నిర్రుతికాలీ	యత్తేదేవీ
కేతుః	ధూమ్రః	యమః	వాయవ్య	ధ్వజాకారం	గార్హపత్య	తాఫించం	కణౌదన	కుశ	కేతుం కృణ్వన్	యమో దాధార	అయస దణ్డః	ఉలవలు	చిత్రగుప్తః	సచిత్రచిత్రం

విశేషములు: 1. గ్రహములకు జపము చేయవలెను. 2. జపదశాంశము తర్పణము చేయవలెను, 3. తర్పణదశాంశము హోమము చేయవలెను, 4. (త్రిమధునాఽక్తాభిస్సమిద్భిర్హోమః) పాలు, పంచదార, తేనె త్రిమధువులు. 5. కొన్నిశాఖలవారు ప్రత్యధి దేవతలనుకూడా పూజించుచున్నారు. 6. కొందరు కుజస్య - గుహః, రాహోః—కలింగః, ప్రత్యధిదేవతలుగా పూజించుచున్నారు, 7. అధిదేవతా ప్రత్యధిదేవతలను గ్రహములకు దక్షిణోత్తర పార్శ్వములయందు తదాకృతి పీఠములమీదగాని చతురశ్ర పీఠములమీదగాని పూజించవలెను 8. అన్నిగ్రహములయొక్క దానములకు ప్రతినిధి సువర్ణముగాను యుండవచ్చును. 9. గ్రహములను, అధిదేవతలను, ప్రత్యధిదేవతలను సువర్ణ ప్రతిమలయందుగాని, కూర్చలయందుగాని ఆవాహనము చేయనగును. 10. ఈ గ్రహశాంతిని పురస్కరించుకుని మహర్షులు "అద్భుతశాన్తి" ని ఉపదేశించినారు.

సుముహూర్తములు

దైవజ్ఞులు శుభకార్యములయందు శాస్త్రానుసారముగా తిథి వార నక్షత్ర యోగ కరణ శుద్ధులను సమయశుద్ధిని లగ్నశుద్ధిని పంచకరాహిత్యమును, తారాబల చంద్రబల సంపదలను లగ్నగుణములను సంపాదించి స్వల్పదోషములను మహాదోషములను తొలగించి శుభలగ్నమును ఏర్పరచి ఆ లగ్నములో ౩ లేక ౪ నిమిషముల పరిమితిగల పుష్కరకాలమును సుముహూర్తముగా నిశ్చయించుచున్నారు. ఇదియేసుముహూర్తము.

లగ్నగుణములు

లగ్నమునకు గురు శుక్రాదులలో నొకరు కేంద్రకోణ ఉచ్చస్థాన మిత్రక్షేత్రములలోనున్న గుణము రవి శని కుజాదులు ౩-౬-౧౧ స్థానములయందున్నను గుణము. ఇటులనే గుణములను తెలియదగినది.

స్వల్పదోషములు – పరిహారములు

దుశ్శకునములు దుస్వప్నములు ఇంద్రధనుస్సు ధూమకేతువు దుష్టవస్తుదర్శనము దుర్వాక్యశ్రవణము గురుశుక్రులసమసప్తకము యమకంటకం గుళికదోషం ఖచరయోగం శుభగ్రహవేధ శూన్యతిథులు మొదలగునవి. వీనికి పరిహారములు పైచెప్పిన లగ్నగుణములు, 'హన్త్యేవదోషార్బుదం' అనుటచే శుభులుఅర్బుద స్వల్పదోషములను 'హన్త్యాశుదోషాయుతం' అనుటచే పాపులు అయుత స్వల్పదోషములను తొలగించు చున్నారు. అని శాస్త్రములు చెప్పుచున్నవి.

ఏకవింశతి మహాదోషములు

1. పంచాంగశుద్ధిరాహిత్యదోషం	8. అష్టమలగ్న దోషము	15. ఉత్పాతభదోషము
2. సంక్రాన్తిదోషము	9. అష్టమచంద్రదోషము	16. క్రూరయుగ్మదోషము
3. పాపిషడ్వర్గదోషము	10. షడష్టరిప్ఫచంద్రదోషము	17. అశుభవిద్ధభదోషము
4. కునవాంశదోషము	11. సగ్రహచంద్రదోషము	18. విషయుగ్లగ్నదోషము
5. కుజాష్టమదోషము	12. దుర్ముహూర్తదోషము	19. లగ్నాన్తదోషము
6. భృగుషట్కదోషము	13. ఖర్జూరిస్థసమాంఘ్రిభదోషము	20. గండాన్తదోషము
7. కర్తరీదోషము	14. గ్రహణభదోషము	21. వ్యతీపాతవైధృతిమహాదోషము

ఈ దోషములయొక్క స్వరూపమును శాస్త్రములవల్ల తెలుసుకొనుట యుక్తముగాన వ్రాయబడలేదు.

లగ్న పుష్కరకాలములు

"ఏకవింశో మనుశ్చైవ జినాశ్చమునయః క్రమాత్ । మేషాది మీనపర్యన్తం పుష్కరాంశాః ప్రకీర్తితాః ॥

గోధూళిలగ్నము

సూర్యోదయ లగ్నమునకు సప్తమలగ్నము గోధూళి లగ్నము. ఇది సర్వ శుభకార్యములయందు శుభప్రదము. ఈ లగ్నము పశ్చిమదేశీయులచేత కళింగదేశీయులచేతను ముఖ్యముగా ఉపయోగించబడుచున్నది.

అభిజిల్లగ్నము

సూర్యుడుదయించుచున్న లగ్నమునకు నాల్గవలగ్నము అభిజిల్లగ్నము. ఇది సర్వదోషములను నశింపచేయును. సర్వదేశములయందును సర్వవర్ణములయందును ఉపనయనాతిరిక్తములగు సర్వశుభకర్మల యందును సర్వకార్యములయందును ప్రశస్తమైనది. అని మహర్షులు చెప్పుచున్నారు. దైవజ్ఞులు నిశ్చ యించెడి సుముహూర్తములకు లగ్నబల సంపదచే స్వల్పదోషములు నశించినను మహాదోషములు తొలుగు టనుగూర్చి చెప్పుటలేదు ఈ అభిజిల్లగ్నమునుగూర్చి శాస్త్రము "అశేషదోషాపహరం" అని దోషవిభేదము లేకనే సర్వదోషములను నశింపచేయును. అని చెప్పుచున్నది. గాన దైవజ్ఞభారము వహించలేనివారు ఈ అభి జిల్లగ్నమును సర్వకార్యములయందును ఆశ్రయించుట మంచిది. ఈ లగ్నము మనపూర్వులంగీకరించినదే గాన అభిజిల్లగ్నము శుభప్రదం.

శుద్ధి విశేషములు

ప్రవేశే ద్వాదశే శుద్ధిః యుద్ధేచైకాదశే తథా ప్రాశనే దశమేశుద్ధిః నవమేచౌలకర్మణి
ఉపనాయేష్టమే శుద్ధిః వివాహే సప్తమే తథా నవసస్త్రైచ షట్శుద్ధిః ప్రయాణేపంచమే తథా
విద్యారంభేచతుశ్శుద్ధిః ఔషధే చ తృతీయకే ద్విశుద్ధిర్నామకరణే లగ్నశుద్ధిస్తుసంగమే

వివాహలగ్న విశేషములు :– వివాహలగ్నమునకు పైచెప్పిన సప్తమశుద్ధిలేని యెడల జామిత్ర దోషము కలుగును. అనగా ఆ స్థానమునందు రవి, చంద్ర, కుజ, బుధ, గురు శుక్రులలో నొక్కరున్న క్రమంగా వైధవ్యమును, సాపత్న్యమును, (సవతిని) మరణమును, పుత్రహానిని, నాశమును, రోగమును, స్త్రీకి కలుగచేయుదురు. శని, రాహు, కేతువులున్న క్రమముగా దంపతులకు మరణము బంధనం అపదలు కలుగచేయుదురు. అని కొందరు సమయవేత్తలు చెప్పుచున్నారు. కొందరు శుభగ్రహములున్న దోషము లేదని చెప్పుచున్నారు.

ఉపనయన లగ్నవిశేషములు :– లగ్నమునకు 1–4–7–10 స్థానములయందు క్రూరగ్రహములు 1 రవి, 2 కుజుడు, 3 శని, 4 రాహువు, 5 కేతువు ఉండకూడదు. రవియున్న స్ఫుజిత దోషము వటువును తండ్రిని హరించును. కుజుడున్న కూజితదోషము తల్లిని హరించును. శనియున్న రుధిరదోషము ఉపనీతుని కులమును హరించును. రాహువున్న ఉగ్రదోషము వటువును హరించును. 1 కేతువున్న రంధ్రదోషము తండ్రిని హరించును. గాన ఇట్టి దోషములులేక లగ్నగుణసంపద కలిగి మహాదోషశూన్యమగు ముహూర్త మును నిశ్చయించుట దైవజ్ఞుని పూర్ణవిజ్ఞాన సాధ్యము చిరకాల సాధ్యముగా తెలియవలెను.

శాస్త్రప్రబోధము

ఉద్వాహాదిషుచైకవింశతిమహాదోషాన్ విసృజ్యేతరాన్ స్వల్పాన్ దోషగణాన్ గుణాంశ్చగణితాన్ విచిత్య శాస్త్రోదితప్పుటం లగ్నం యత్ర గణాధికం చ సకలైర్గ్రాహ్యం న దోషాధికం బ్రహ్మావాపరిహర్తుమత్ర సక లాన్ దోషాన్ సమర్థో న హి".

తా॥ వివాహాది శుభలగ్నములయందు ఏకవింశతి మహాదోషాతిరిక్తములగు స్వల్పదోషములను లగ్నగుణములను శాస్త్రముచే నిర్ణయించి దోషాధిక్యములేక గుణాధిక్యముగల లగ్నమును గ్రహించవలెను. లగ్నమందు సర్వదోషములు నివృత్తిచేయుటకు సృష్టికర్తయే సమర్థుడు కానేరడు. అందుచే దోషశూన్యమగు లగ్నము మృగ్యమని భావము.

ఉపసంహారము

యావత్స్పందతిలోచనం శుభకరం తత్కోటిభాగో భవేత్ తల్లగ్నే శుభకాల ఏవ సతతం బ్రహ్మానజానాతితం।
అన్యేకింపునరేవ కర్తురధతత్కాలశ్శుభోవాఽశుభః పూర్వాదృష్టవశాద్భవేత్స మయవిత్తత్సాక్షిమాత్రంసదా॥

తా॥ కనురెప్పపాటు కాలములో కోట్యంశ కాలము లగ్నములో శుభకాలము అది చిత్ర విచిత్ర నిర్మాణ చతురుండగు విధాతకు గూడా తెలియ సాధ్యముకాదు, అట్టి సూక్ష్మకాలమును మానవుడెట్లు తెలియగలడు. జన్మాంతరీయాదృష్టము వలననే అతిసూక్ష్మమగు శుభకాలము సంప్రాప్తమగును. అది దైవాధీనము. దైవజ్ఞుడు లగ్నమునకు సాక్షిమాత్రుడే కాని లగ్నప్రధాత కానేరడు అందువలన అఖిల చరాచర సృష్టికర్తయు ఆశ్రితవాత్సల్యైకజలధియునై శేషపర్వతమున వేంచేసియున్న శ్రీ శ్రీనివాస పరదైవముయొక్క అనుగ్రహముమీద నాధారపడియున్న ఆ సుముహూర్త కాలమును పొందుటకు మానవుడు ఆ మహాప్రభువుయొక్క అనుగ్రహమునకు ఎదురుచూచుటయే ముఖ్యకర్తవ్యమని సమయవేత్తలు వక్కాణించుచున్నారు.

హైమోర్ధ్వపుండ్రమజహన్మకుటం సునాసం మన్దస్మితం మకరకుణ్డలచారుగణ్డమ్।
బిమ్బాధరం బహులదీర్ఘ కృపాకటాక్షం శ్రీవేఙ్కటేశ మజమాత్మనిభావయేఽహమ్।

శ్రీ లక్ష్మీవేంకటేశార్పణమస్తు॥